

Remissvar angående förslag till förändring av bedömningsområden vid granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Detta dokument innehåller tre delar

1. Expertgruppens förslag till förändring av bedömningsområden vid granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning som skickades ut på remiss 2021-06-11 till lärosäten, SFS och SULF.
2. En sammanfattning och kommentarer av inkomna remissvar
3. Inkomna remissvar

1.

Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Bakgrund

UKÄ har utarbetat en metod och en vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssystem för utbildning som använts för innevarande granskningscykel som genomförs 2017-2022.

UKÄ har aviserat att när den första granskningsomgången är slut kommer en ny metod och en ny vägledning att tas fram. Utgångspunkten för en ny vägledning är att ta fasta på erfarenheter gjorda under den första omgången. Bland annat har det redan lyfts att nuvarande system är arbetskrävande och att flera av bedömningsområdena är överlappande, vilket leder till problem vid såväl arbetet med lärosätenas självvärderingar som vid själva bedömningen.

Expertgruppen för kvalitetsfrågor vill med innevarande skrift presentera ett förslag till förändring av bedömningsområden och bedömningsgrunder av lärosätenas kvalitetssäkringssystem inom utbildning. Förslaget är tänkt att utgöra en inspiration för UKÄ:s arbete med en ny vägledning.

Ett första utkast till förslag från expertgruppen presenterades i samband med SUHFs web-konferens *Kvalitetssäkring i utbildning och forskning* den 12 mars 2021. Vid framtagandet av nedanstående förslag har hänsyn tagits till de synpunkter som framkommit från lärosäten och andra intressenter inför och under konferensen.

Utgångspunkter

Det övergripande syftet med lärosätenas kvalitetssystem är att

1. säkerställa att utbildningarna håller hög kvalitet,
2. det bidrar till en kvalitetsutveckling av utbildningarna.

Utöver detta ska lärosätenas kvalitetssystem för utbildning

- utveckla lärosätenas ansvarstagande och arbete för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning,
- vara möjligt att anpassa till ett lärosätes specifika mål och förutsättningar,
- understödja att metoderna för kvalitetssäkring är resurseffektiva,
- vara förenligt med *The Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area European Standard Guidelines (ESG)*, särskild del 1 som berör standarder och riktlinjer för intern kvalitetssäkring.

En av erfarenheterna med UKÄ:s nuvarande system för lärosätesgranskning är problemet med överlapp mellan de många olika bedömningsområdena och bedömningsgrunderna (se bilaga 1 för en fullständig förteckning av nuvarande bedömningsområden och bedömningsgrunder). Ambitionen är därför att förändringen av bedömningsområden ska minimera dessa problem. En annan kritik som framkommit är att de olika bedömningsområdena har olika karaktär och betydelse för kvaliteten på utbildningarna. En viktig utgångspunkt är också att bedömningen av kvalitetssäkringsarbetet ska vara resurseffektiv så att bedömningsområden beaktar i högre grad den arbetsbörda och de kostnader som granskningen av kvalitetssäkringsarbetet innebär. Därför bör UKÄ:s bedömning fokusera på de centrala delarna i ett kvalitetssystem och lämna andra delar till lärosätena själva att ta ansvar för.

En viktig slutsats av ovanstående är att bedömningsområden inte bör innefatta uppföljning av de sakområden kopplade till HL kap. 1 § 1-5 som inte specifikt är kopplade till kvalitet i utbildningen. Dessa lagkrav spänner över hela lärosätenas verksamhet och inte enbart utbildning, och bör därför följas upp i annan ordning än lärosätesgranskningen för just utbildning.

Vid sidan av lärosätesgranskningarna av kvalitetssäkringsarbetet genomför UKÄ en tillsyn av regelefterlevnad. Denna tillsyn har skett något tidigare än granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete. Det finns ett visst överlapp mellan dessa två granskningar. Därför är en ytterligare utgångspunkt att det som granskas vid tillsynen exempelvis rättssäkerhet, lagstadgat studentinflytande mm inte parallellt bör vara en del av bedömningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.

Bedömningsområden

UKÄ:s nuvarande sex bedömningsområden är

1. *Styrning och organisation*
2. *Förutsättningar*
3. *Utformning, genomförande och resultat*
4. *Jämställdhet*
5. *Student- och doktorandperspektiv*
6. *Arbetsliv och samverkan*

Bedömningsområde 1 innefattar en detaljerad beskrivning av själva kvalitetssystemet. Den består av två distinkta delar. Den första är en beskrivning av policyer, styrning och organisation som utgör den teoretiska ramen för kvalitetssäkringsarbetet. Den andra delen är en beskrivning av de processer dvs. det praktiska arbete som görs inom ramen för kvalitetssystemet. Båda dessa delar återfinns i varierande grad i de fem andra bedömningsområdena, vilket leder till överlapp. Särskilt finns överlapp i beskrivningarna av de olika processer som ingår i kvalitetssäkring av utbildning under bedömningsområdena 1 respektive 3 (jfr dagens bedömningsgrunder 1.5 och 1.6, som är mycket snarlika bedömningsgrunderna 3.5 och 3.6). En annan observation är att de teman som utgörs av bedömningsområdena 2, 4, 5 och 6 även kommer in i varierande grad i bedömningsområde 3. Exempelvis kommer studentinflytande (område 5) i hög grad in under bedömningsgrund 1.4 (engagemang och delaktighet) och 1.5/3.5 (bl a kursvärderingar), samt i 1.6/3.6 (kommunikation med studenter)¹. Ovanstående resonemang och ambitionen att minimera överlapp mellan olika bedömningsområden leder naturligt till slutsatsen att antalet bedömningsområden bör minskas.

I den vägledning för nationellt kvalitetssäkringssystem för *forskning* som UKÄ för närvarande använder har tankar på ett förenklat system som granskar de centrala komponenterna i kvalitetssystemet slagit igenom. I den uppdaterade vägledningen för granskning av kvalitetssäkringsarbete avseende forskning (maj 2021), som kommer att gälla för omgång 8 i UKÄs pågående lärosätesgranskningar, finns två bedömningsområden:

1. *Styrning, organisation och genomförande*
2. *Förutsättningar*

I den föregående vägledningen fanns fem bedömningsområden, men i samband med revideringen har dessa alltså reducerats till två, i syfte att göra granskningen mindre omfattande och att ta bort överlappningar. Ett anammande av dessa två övergripande bedömningsområden även för kvalitetssäkringssystemet för utbildning skulle vara fullt möjligt och då kunna lösa flera problem som

¹ Detta gör att en brist i t ex ett lärosätes system för genomförande och tillgängliggörande av kursutvärderingar riskerar att påverka hela sex bedömningsgrunder.

finns i dagens system. De överlapp som idag finns, inte minst mellan dagens bedömningsområden 1 och 3 skulle kunna elimineras genom att de utgör ett och samma bedömningsområde. Den vikt som sakområdena som utgör teman i de nuvarande bedömningsområdena 3, 4 och 5 skulle dessutom kunna reduceras genom att de inkorporeras i de två nya bedömningsområdena, alternativt följs upp i annan ordning (exempelvis i tematiska utvärderingar). Ytterligare en stor vinst med att använda samma bedömningsområden för både forskning och utbildning är att stärka möjligheterna att på ett effektivt sätt samköra de båda utvärderingarna.

Mycket av det som beskrivs i utkastet till vägledning för kvalitetssäkring av forskning är relevant även för utbildning. Utifrån de beskrivningar som ges i UKÄs utkast kan följande beskrivningar av de två bedömningsområdena göras:

A. Styrning, organisation och genomförande

Bedömningsområdet Styrning, organisation och genomförande handlar om hur lärosätet har strukturerat det systematiska kvalitetsarbetet. Området rör ansvarsfördelning och hur medarbetare involveras i kvalitetsarbetet. Det handlar om hur samarbete och dialog samt informations- och erfarenhetsutbyte sker mellan olika nivåer. Vidare ingår i området vilka huvudsakliga processer/arbetsformer/kanaler lärosätet har för att fånga upp och åtgärda problem. Därtill ingår vilka huvudsakliga processer/aktiviteter/kanaler lärosätet har för att fånga upp och agera utifrån adekvat kunskap samt hur lärosätet arbetar med att säkerställa att utbildningen genomgår kollegiala granskningar och vidtar åtgärder på basis av rekommendationer som dessa genererar. De fyra bedömningsgrunderna preciserar vilka grundläggande delar kvalitetssystemet bör omfatta liksom de egenskaper organiseringen av kvalitetsarbetet bör ha.

B. Förutsättningar

Bedömningsområdet Förutsättningar handlar om lärosätets kapacitet att bevaka, utveckla och bibehålla en ändamålsenlig miljö för lärare och övriga anställda, doktorander och studenter. Området ringar in några grundläggande villkor för att utbildning av god kvalitet ska kunna bedrivas. De fyra bedömningsgrunderna preciserar vilka förutsättningar lärosätets systematiska kvalitetsarbete bör omfatta.

De två ovanstående beskrivningarna av bedömningsområdena är lätta omskrivningar av de inledande beskrivningarna av bedömningsområde 1 och 2 i *Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning, reviderad maj 2021* (UKÄ Rapport 2021:15).

Bedömningsgrunder

På motsvarande sätt som för bedömningsområdena kan UKÄs utkast till vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning användas som underlag för förslag till bedömningsgrunder gällande utbildning, dock i detta fall med något större omskrivningar än för bedömningsområdena som helhet. Följande är ett förslag till bedömningsgrunder under respektive bedömningsområde:

A. Bedömningsområde: Styrning, organisation och genomförande

1. Lärosätets principer, regelverk, ansvars- och rollfördelning och konkreta arbetsformer för säkring och utveckling av kvalitet i utbildning är ändamålsenligt utformade för att understödja det strategiska arbetet på alla nivåer. De är utformade för delaktighet och engagemang hos all personal, doktorander och studenter samt är fastställda och allmänt tillgängliga.

2. Lärosätet säkerställer att det finns fastställda och dokumenterade rutiner för inrättande och avveckling av utbildning.
3. Lärosätet säkerställer att det löpande följer upp och kontinuerligt samlar in, analyserar och använder ändamålsenlig information med bäring på utbildningens kvalitet och relevans (här avses i första hand det löpande arbetet med indikatorer, nyckeltal, årsredovisning, kursutvärderingar, mm). Den insamlade informationen tillgängliggörs för relevanta intressenter och används som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar.
4. Lärosätet säkerställer att utbildningen återkommande genomgår kollegiala granskningar (här avses i första hand lärosätets interna system med kollegiala utbildningsutvärderingar/motsvarande). Granskningarna sker på ett för lärosätet ändamålsenligt vis och de säkerställer att utbildningarna utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer. Lärosätet fångar systematiskt upp och tar hand om de rekommendationer som sådana granskningar ger upphov till.

B. Bedömningsområde: Utbildningens förutsättningar

1. Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.
2. Lärosätet arbetar långsiktigt med kompetensförsörjning som tillgodoser utbildningens behov och förnyelse. Lärosätet skapar goda förutsättningar för personalens pedagogiska och ämnesmässiga kompetensutveckling.
3. Lärosätet säkerställer att studentstöd och infrastruktur är ändamålsenligt utformat för studenternas och doktorandernas behov.
4. Lärosätet säkerställer att utbildningarna är användbara och utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Kommentarer

Genom förslaget ovan reduceras antalet bedömningsområden från sex till två, och antalet bedömningsgrunder från nitton till åtta. Detta beror delvis på att överlappen mellan bedömningsgrunder till stora delar är eliminerade. De tidigare bedömningsområdena 1 och 3 kan i förslaget sägas vara sammanslagna, så att hela kedjan av både organisatoriska strukturer, regelverk, processer, genomförande och uppföljning bedöms sammanhållet för varje aspekt av kvalitetsarbetet, t ex gällande informationsspridning eller utformning av kursutvärderingssystem och interna utbildningsgranskningar, och därför nu enbart behöver beskrivas en gång. Om lärosätena dessutom ges möjlighet att själva besluta om dispositionen av sin självvärdering, så länge ovanstående bedömningsområden och bedömningsgrunder täcks in, minskas risken för överlapp ytterligare.

Dessutom är en del nuvarande bedömningsgrunder nedtonade, och kan sägas vara integrerade som delmängder av de nya. Vissa av de tidigare bedömningsgrunderna har ingen självklar motsvarighet i det här förslagna systemet, men täcks genom en kombination av flera bedömningsgrunder. Vidare läggs ett större ansvar för att lärosätenas egna system med lärosätets interna utbildningsgranskningar granskar olika aspekter av utbildningarnas kvalitet. Ett exempel är den nuvarande bedömningsgrunden 3.4 "Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer" som i det föreslagna systemet täcks in av bedömningsgrund A4, dvs i lärosätetsgranskningen granskas inte denna aspekt specifikt utan lärosätet ska visa att de interna granskningarna tar hand om detta. I tabell 1 redogörs för var de nuvarande bedömningsgrunderna hör hemma i ovanstående system.

En del av nuvarande bedömningsgrunder täcks inte alls, eller bara i liten utsträckning av det här föreslagna systemet. Som argumenterats ovan finns krav på lärosätenas verksamhet som gäller hela verksamheten, inkluderande såväl utbildning som forskning. Om komponenten tematiska utvärderingar ska vara kvar i det nationella kvalitetssystemet under nästa granskningscykel, lämpar sig dessa områden väl för sådana utvärderingar, och då omfattande hela lärosätenas verksamhet.

Studentinflytande är enligt förslaget inte en egen bedömningsgrund. Bakgrunden till det är att studentinflytande redan granskas i andra former, dels som en del i UKÄs juridiska tillsynsgranskning, dels som en del i bedömningsgrund A1 ovan där lärosätets arbete med att engagera studenter och doktorander i verksamheten granskas. Att lägga till en separat bedömningsgrund specifikt för studenternas engagemang/studentinflytande riskerar att leda till just sådant överlapp som förslaget försöker bidra till att undvika. Ett alternativ är att undanta studenternas engagemang i A1 och enbart granska det i en egen bedömningsgrund, men det vore olyckligt att i A1 inte inkludera den kanske viktigaste målgruppen i granskningen av hur lärosätet arbetar med att skapa delaktighet och engagemang.

Ett nytt system för kvalitetssäkring måste även förhålla sig till ESG del 1, Standarder och riktlinjer för intern kvalitetssäkring, se bilaga 2. Av tabell 1 framgår att de föreslagna bedömningsområdena och bedömningsgrunderna även är kompatibla med ESG (om lärosätetsgranskningen ses som en helhet tillsammans med UKÄs övriga granskningar, t ex tillsynsgranskning).

Tabell 1. Jämförelse mellan nuvarande och föreslagna bedömningsgrunder inom lärosätetsgranskningarna (LSG) samt ESGs standarder. De nuvarande bedömningsgrunder som har tonats ner i betydelse och bara översiktligt berörs i det föreslagna systemet är markerade inom parentes.

Föreslagna nya bedömningsgrunder	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	B4
Nuvarande bedömningsgrunder	1.1	3.1	1.5	1.5	2.2	2.1	2.3	6.1
LSG	1.2		1.6	3.4	3.3	2.2	2.4	
	1.3		3.5	3.5		(3.2)		
	1.4		3.6	(3.2)		(3.3)		
	5.1							
ESG del 1	1.1		1.7	1.9	1.3	1.3	1.6	
	1.2		1.8			1.5		
	1.4							

Bilaga 1 – Nuvarande bedömningsområden och bedömningsgrunder LSG

Bilaga 2 – ESG Del 1

UKÄs granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Nuvarande bedömningsområden och bedömningsgrunder

1. Styrning och organisation

- 1.1 Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt för att säkerställa kvaliteten i utbildningarna och det relaterar till övergripande mål och strategier som lärosätet fastställt för sin utbildningsverksamhet.
- 1.2 Lärosätet har en kvalitetssäkringspolicy, eller motsvarande, som är offentlig och en del av den strategiska styrningen.
- 1.3 Lärosätet har en ändamålsenlig och tydligt definierad ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet.
- 1.4 Lärosätet har systematiska processer som uppmuntrar till delaktighet, engagemang och ansvar hos lärare, övrig personal samt studenter och doktorander.
- 1.5 Lärosätet säkerställer att de resultat och slutsatser som genereras av kvalitetssystemet systematiskt tas tillvara i den strategiska styrningen, kvalitetsarbetet och i utvecklingen av kvalitetssystemet.
- 1.6 Lärosätet säkerställer att den information som genereras av kvalitetssystemet publiceras och kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter och får en spridning inom organisationen.

2. Förutsättningar

- 2.1 Lärosätet säkerställer att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov.
- 2.2 Lärosätet säkerställer att de tillhandahåller en främjande miljö som ger undervisande personal möjlighet att utveckla såväl sin pedagogiska kompetens som sin ämnes-kompetens, samt förutsättningar att bedriva sitt arbete på ett effektivt sätt.
- 2.3 Lärosätet säkerställer att infrastruktur, studentstöd och läranderesurser är ändamålsenliga för studenternas och doktorandernas lärande och att dessa används på ett effektivt sätt.
- 2.4 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att studenter och doktorander ges förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

3. Utformning, genomförande och resultat

- 3.1 Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning samt ändamålsenliga rutiner och processer för utformning, utveckling, inrättande samt nedläggning av utbildningar.
- 3.2 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs på ett sätt som uppmuntrar studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, vilket också återspeglas i examinationen.
- 3.3 Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.
- 3.4 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer.
- 3.5 Utifrån kontinuerliga uppföljningar och regelbundna granskningar vidtar lärosätet de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla utbildningarna.
- 3.6 Lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter.
- 3.7 Lärosätet har och tillämpar goda rutiner för antagning av studenter och doktorander, tillgodoräkningen samt för utfärdande av examina. Lärosätet har även en fastställd rutin för omprövning av beslut gällande studenter och doktorander. (Gäller endast enskilda utbildningsanordnare)

4. Jämställdhet

- 4.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande.

5. Student- och doktorandperspektiv

- 5.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, studenternas och doktorandernas möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation.

6. Arbetsliv och samverkan

- 6.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att utbildningarna är användbara och utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)

Del 1. Standarder och riktlinjer för intern kvalitetssäkring

1.1 Policy för kvalitetssäkring

Lärosätena har en kvalitetssäkringspolicy som är offentlig och utgör en del av den strategiska styrningen. Interna aktörer utvecklar och tillämpar denna policy genom ändamålsenliga strukturer och processer, och externa intressenter involveras.

1.2 Utformning och inrättande av utbildning

Lärosätena har processer för utformningen och inrättandet av utbildningar. Utbildningarna utformas så att de utbildningsmål som fastställts för dem, inklusive lärandemål, kan uppfyllas av studenterna. Den examen som en utbildning leder till är tydligt specificerad och kommunicerad samt refererar till den rätta nivån inom den nationella referensramen för examina och, följaktligen, till den europeiska referensramen för kvalifikationer.

1.3 Studentcentrerat lärande, undervisning och bedömning

Lärosätena säkerställer att utbildning ges på ett sätt som inbjuder studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och att detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

1.4 Antagning av studenter, progression, erkännande och utfärdande av examensbevis

Lärosätena tillämpar på ett konsekvent sätt fördefinierade och publicerade regler som omfattar hela studentens studietid, det vill säga antagning, progression, erkännande och utfärdande av examensbevis.

1.5 Undervisande personal

Lärosätena säkerställer kompetensen hos lärarna. Rättvisa och transparenta processer för rekrytering och kompetensutveckling av personalen tillämpas.

1.6 Läranderesurser och studentstöd

Lärosätena avsätter tillräcklig finansiering för lärande och undervisningsaktiviteter samt säkerställer att det finns ändamålsenliga och lättillgängliga läranderesurser samt studentstöd.

1.7 Informationshantering

Lärosätena säkerställer att de samlar in, analyserar och använder relevant information för en effektiv styrning av sina utbildningar och övriga aktiviteter.

1.8 Information till allmänheten

Lärosätena publicerar information om den egna verksamheten, inklusive utbildningarna, som är tydlig, korrekt, objektiv, uppdaterad och lättillgänglig.

1.9 Kontinuerlig uppföljning och regelbunden granskning av utbildningarna

Lärosätena följer kontinuerligt upp och granskar regelbundet utbildningarna för att säkerställa att studenterna uppnår uppsatta mål och att utbildningarna motsvarar studenternas och samhällets behov. Granskningarna leder till kontinuerlig förbättring av utbildningarna. Åtgärder som planeras eller genomförs till följd av en granskning kommuniceras till samtliga berörda.

1.10 Regelbunden extern kvalitetssäkring

Lärosätena genomgår regelbundet en extern kvalitetssäkring, som är i linje med ESG.

2.

Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning – sammanfattning av och kommentarer på remissvar

SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor skickade 2021-06-11 ut ett förslag på förändring av bedömningsområden (BO) och bedömningsgrunder (BG) inom ramen för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning (LSG). Remiss har skickats till samtliga SUHF:s medlemslärosäten samt till SFS och SULF. Det har inkommit 32 remissvar från såväl lärosäten som SFS och en enskild studentkår till sista svarsdatum 2021-08-23.

Baserat på lärosätenas remissvar har SUHF:s förslag justerats något, framför allt i förtydligande syfte. Synpunkter från lärosätena som på detta sätt har tagits omhand i det reviderade förslaget som bifogas är nedan markerade med en asterisk (*).

Sammanfattning av inkomna remissvar

Lärosätena är generellt mycket positiva till initiativ som syftar till att minska överlapp och tydligare gränsdragningar mellan olika granskningar, utvärderingar och den juridiska tillsynen. Ett viktigt skäl är att hålla resursåtgången på en rimlig nivå.

En stor majoritet av lärosätena ställer sig mer specifikt bakom föreliggande förslag till förenkling av LSG, genom reduktion av bedömningsområden (BO) och bedömningsgrunder (BG). Studentkårerna ser inte samma behov. De menar att nuvarande modell fungerar väl och att det mest tidskrävande har varit lärosätenas uppbyggnad av kvalitetssystem, inte granskningarna i sig.

I det följande sammanfattas de synpunkter som har inkommit.

Reduktion av antalet bedömningsområden och bedömningsgrunder

En överväldigande majoritet av lärosätena anser att föreslagen reduktion av antalet BO och BG är ett bra sätt att minska överlapp och lärosätenas arbetsbörda.

Samtidigt påtalar några lärosäten och studentkårerna att en minskning av antalet BO och BG inte med automatik leder till förenkling. Risker är att de sväller och blir mer komplexa, vilket snarare försvårar än underlättar för såväl lärosäten som bedömare. Ett lärosäte föreslår att UKÄ skulle kunna tydliggöra/avgränsa vad olika BG syftar på, istället för att de slås ihop. Ett annat lärosäte anser att större flexibilitet i utformning av yttranden räcker. Förslaget om att överlåta åt lärosätena att besluta om självvärderingens disposition, för att ytterligare minska risken för överlapp, bejakas av ett par lärosäten och avvisas av ett par andra.

Några lärosäten understryker att avgränsning bör ske genom att BO/BG fokuserar på de centrala delarna av kvalitetssystemet, dvs. att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete med uppföljning och periodiska granskningar.

Ett lärosäte är tveksamt till en så omfattande förändring av BO och BG som här föreslås och förordar stabilitet, medan ett annat lärosäte anser att BO-nivån bör utgå helt till förmån för en enkel lista med BG.

Överensstämmelse mellan forskning och utbildning. De allra flesta lärosätena är, liksom studentkårerna, positiva till att BO och BG för utbildning och forskning liknar varandra. Ett lärosäte påtalar dock att enhetlighet inte får bli ett självändamål, utan att ändamålsenlighet bör vara överordnad.

Kriteriernas innehåll

- **Relationen till den juridiska tillsynen.** Många lärosäten stödjer förslaget att minska överlapp mellan LSG och den juridiska tillsynen, inte minst vad gäller studentinflytande, och anser att föreliggande förslag bidrar till sådan renodling.
- **De särskilda sakområdenas plats.** En majoritet av lärosätena stödjer expertgruppens förslag om att särskilda sakområden i HL kap. 1 § 1-5 bör granskas på annat sätt, t ex genom tematiska utvärderingar och den juridiska tillsynen.

Några lärosäten tycker att förslaget är otydligt med avseende på vilka sakområden som avses* och ett antal lärosäten slår fast att områdena i HL kap § 1-5 är självklara och integrerade inslag i kvalitetssystemet och bör finnas kvar som BO/BG. Något lärosäte anser att dessa områden fortsatt ska utgöra egna BO, medan fler menar att de ska sorteras in under andra BO, i BG där de har relevans.

Samtidigt som några lärosäten konstaterar att de tematiska utvärderingarna kan vara väl så lämpade för ändamålet - de är tydligt kvalitetsdrivande och möjliggör bredare anslag inom det tema som behandlas - påminner några lärosäten om att även tematiska utvärderingar är resurskrävande. Det gäller att se till helheten.

- **Studentperspektivet.** Studentkårerna tycker, liksom några lärosäten, att studentperspektivet är otillräckligt tillgodosett i förslaget. Studentkårerna anser att UKÅ:s nuvarande BO om "student- och doktorandperspektiv" är bra och snarare bör utökas med ett antal BG. Något lärosäte anser att SFS inspel bör konsulteras närmare. Ett par lärosäten vill återinföra BG om studentcentrerat lärande. I svaren finns även konkreta förslag på hur studentperspektivet kan skrivas fram mer i olika BG. SFS ger konkreta förslag på hur studentperspektivet kan förstärkas avsevärt.
- **Kollegial granskning.** Ett par lärosäten påpekar att det inte är entydigt om det är extern eller intern kollegial granskning som avses*, och påpekar att eventuella krav på extern granskning innebär en stor kostnad för lärosätena. Ett lärosäte lämnar förslag på en öppnare formulering av kraven på kollegial granskning, medan ett annat lärosäte anser att det ska tydliggöras att kollegiala granskningen ska vara extern. Ett lärosäte tycker att kollegialitet i vidare betydelse än granskning bör fångas upp bättre i BO/BG.
- **Annat innehåll som behöver förtydligas eller ses över:**
 - *Underlag för kvalitetsarbetet.* Några lärosäten menar att betydelsen av kvalitativa underlag och lärosätets egna undersökningar bör framgå, nu ligger fokus på kvantitativa underlag i form av nyckeltal.
 - *Utformning av utbildningen.* Ett lärosäte noterar att utformning av utbildning saknas, trots att det ska finnas med enligt ESG.

- *Pedagogisk utveckling.* Ett lärosäte anser att pedagogisk utveckling ska betonas ytterligare (se konkret förslag).
- *Utbildningarnas resultat.* Ett lärosäte efterfrågar förtydligande av vad som avses med utbildningarnas resultat i detta sammanhang.
- *Utbildningarnas användbarhet.* Det finns konkreta förslag på alternativa formuleringar av BG om utbildningarnas användbarhet.

Ett lärosäte anser att kriterierna bör ses över i enlighet med tidigare förslag från SUHF:s expertgrupp (2014).

Ett par lärosäten anser att terminologin i förslaget är inkonsekvent och bör ses över (kvalitetssäkringsarbete, kvalitetssystem, kvalitetsarbete, kvalitetssäkring, kvalitet respektive hög kvalitet)*.

Synpunkter på processen för lärosätesgranskningar

Ett lärosäte saknar behandling av metod och genomförande för LSG i förslaget och anser att SUHF borde hantera detta samtidigt som frågan om BO och BG. Ytterligare ett lärosäte anser att SUHF bör utveckla förslag för en sammanhållen modell för forskning och utbildning.

Synpunkter på LSG-processen, utöver BO/BG:

- Nästa LSG bör ta avstamp i tidigare genomförd sådan
- Lärosäten bör få ge förslag på områden som lärosätena önskar få granskade
- Inskickad dokumentation bör helt eller delvis ersätta självvärdering
- Det bör vara ett platsbesök istället för två (inför vilket fördjupningsmiljöer väljs)
- Det bör vara separata yttranden för LSG forskning resp. utbildning,
- Principen för val av fördjupningsspår bör förtydligas
- Granskning av intern utbildningsutvärdering bör vara standard som fördjupningsspår
- Inför en till nivå för samlat omdöme – Föredömligt kvalitetssäkringsarbete

Eftersom ovanstående är biinformation, dvs. synpunkter som har lämnats utöver det som remissen efterfrågade, går det inte att veta i vilken mån dessa synpunkter är representativa för lärosätena. De är ändå intressanta att redovisa som uppslag för fortsatt diskussion.

Synpunkter på nationella systemet i sin helhet

Här nedan följer synpunkter på nationella systemet i sin helhet och dess övriga komponenter. Samma sak gäller här. Det går inte utifrån remissvaren att veta i vilken mån dessa synpunkter har brett stöd hos lärosätena eller inte.

- Det är bra med lärosätenas större ansvar, men det har lett till kostnadsökningar utan kompensation, vilket utarmar utbildningen
- Satsa mer på utbildningsutvärderingar på förekommen anledning - mer resurseffektivt - alternativt låt dem utgöra stickprov inom ramen för LSG
- Större förändringar av tillsynen försvårar jämförelse över tid – undvik större förändringar – säkra stabiliteten
- Viktigt med förutsägbarhet i planering från UKÄ:s sida

- Lärosäten måste acceptera att yttranden inte kan vara helt jämförbara – det är priset för ökad ändamålsenlighet och flexibilitet
- Förbättra system för kommunikation mellan bedömare, ge bättre anteckningsstöd och stöd vid formulering till bedömare samt bättre kalibrering mellan bedömargrupper
- Viktigt med fortsatt dialog SUHF, andra lärosäten, SFS och andra berörda parter samt UKÄ

Expertgruppens kommentar

BO och BG – möjlig väg framåt

Expertgruppen konstaterar att remissvaren ger ett tydligt stöd för expertgruppens förslag om att reducera LSG:s omfattning genom ett minskat antal BO och BG.

Samtidigt har remissvaren tydliggjort att reduktion av antalet BO-BG också måste innebära en reell avgränsning. Om det bara handlar om att aggregera BO och BG är vinsten begränsad och kan rentav leda till ökad otydlighet. Expertgruppen menar därför att förslaget bör bearbetas vidare, så att LSG skalas av till sin innersta kärna, kanske i ännu högre grad än vad expertgruppens nuvarande förslag innebär.

Det ska i detta sammanhang påpekas att en reduktion av antalet BO-BG gör att lärosätena i större utsträckning har möjlighet att utveckla sina kvalitetssystem utefter lärosätets egna förutsättningar och mål. Lärosätena kan då exempelvis utveckla ett mindre resurskrävande system som ger samma eller till och med bättre kvalitetssäkrande och kvalitetsutvecklande effekt.

En möjlig väg är att hålla fokus till hur lärosätenas system för *inrättande av utbildning* skapar förutsättningar för god kvalitet samt hur *periodiska granskningar/utbildningsutvärderingar och årlig uppföljning* fångar upp ev. brister och utvecklingsbehov och åtgärdar dem. Granskningen koncentreras då till det som rör själva utbildningen.

Det faktum att alla lärosäten har genomgått en bred LSG i denna cykel, skulle kunna motivera att nästa cykels LSG är snävare. Utöver nämnda fokus, skulle kommande LSG prioritera att följa upp de utvecklingsområden som identifierades för respektive lärosäte i innevarande cykel. Om bedömargruppen får indikationer på omfattande brister efter genomförd granskning, kan en bredare granskning och/eller ev. utbildningsutvärderingar genomföras i ett nästa steg.

En vidarebearbetning av BO och BG skulle då ske i ljuset av ovanstående. Enligt förslag bland remissvaren skulle förutsättningsfaktorer kunna ingå som föremål för lärosätenas interna uppföljning-/utvärderingsarbete, men inte rendera långa beskrivningar av hur förutsättningar byggs upp i förhoppning att de ska skapa god kvalitet. Ett exempel. Frågan blir hur förutsättningar för jämställdhet i utbildningen skapas vid inrättande av utbildning och hur eventuella utvecklingsbehov avseende jämställdhet i utbildningarna upptäcks och åtgärdas, inte hur jämställdhetsarbetet vid lärosätet är uppbyggt. Det senare är lärosätets inre angelägenhet. Om det saknas system för skapa förutsättningar vid inrättande, eller upptäcka och åtgärda utvecklingsbehov, i detta fall avseende jämställdhet, ska det kunna motiveras. LSG blir på detta sätt mer avgränsad, men vassare.

Expertgruppen ser också att det eventuellt skulle kunna vara ändamålsenligt att släppa indelningen i BO och ha en rak lista med BG (också i enlighet med ett förslag bland remissvaren). Då undanröjs det resterande överlapp som expertgruppens förslag med två BO medför. Som argument mot detta står det som lyfts i flera av remissvaren, att det blir en stor skillnad mot nuvarande LSG vilket kan upplevas som frustrerande när nu lärosätena just har vant sig vid det nuvarande systemet. Ett annat

argument för att behålla nuvarande indelning med BO är att man inom ramen för varje BO kan göra en helhetsbedömning av BO utifrån ingående BG och därigenom få möjligen en bättre och mer korrekt slutlig bedömning av ett lärosätes kvalitetsarbete. Om man tar bort indelningen i BO behöver man antingen bestämma att samtliga BG skall vara uppfyllda eller göra en helhetsbedömning av samtliga BG, vilket torde vara svårare och mindre transparent.

Även om det ställer högre krav på bedömarna anser expertgruppen att det är en fördel att lärosätena får utforma självvärderingen efter eget gottfinnande, så länge den täcker in samtliga BG och innehåller reflektion och analys. Det ökar chansen att lärosätet kan använda befintliga texter och att självvärderingen kan komma till nytta i lärosätets inre arbete efter genomförd granskning. Ett par lärosäten föreslog att självvärderingen skulle kunna utgå helt och ersättas av befintliga dokument. Expertgruppen menar att det är olyckligt att tappa det inslag av reflekterande analys som självvärderingen medför – det uppfattas ofta som det mest givande och kvalitetsdrivande elementet i granskningar av dem som utvärderas och underlättar bedömarnas arbete. Större frihet i utformningen av självvärderingen kan ses som en medelväg.

Expertgruppen anser att studentperspektivet bör stärkas i BG, med inspiration av de många goda förslag som finns i remissvaren. Vidare att områden i HL kap § 1-5 kan integreras i de föreslagna BO och BG, där det är direkt relevant för kvalitetsarbetet. De behöver inte skrivas fram explicit i BG, men det ska finnas en utsagd förväntan på lärosätena att innefatta dessa områden *där det är relevant för kvalitetsarbetet*.

Expertgruppen anser att de tematiska utvärderingarna är lämpade för att omhänderta en del av de områden som omfattas av HL kap § 1-5 (utöver det som integreras i kvalitetssystemet eller omfattas av juridisk tillsyn). Dessa utvärderingar har funnit en utvecklingsdrivande form och medger behandling av teman ur ett helhetsperspektiv. Vi delar dock den oro för ökad belastning som framkommer i remissvaren och anser att dessa utvärderingar måste ske med god framförhållning och inte för ofta. Det kan också noteras att det nationella kvalitetssystemet inte gärna kan täcka in hela HF och HL, där det finns många delar som inte primärt har med utbildningskvalitet att göra. Vissa aspekter följs inte upp i nuvarande LSG och behöver inte göra det i ett kommande system heller. Det betyder inte att de är oviktiga för studenter eller personal, men att uppföljning kan ske vid behov och utanför systemet.

Expertgruppen menar att det är viktigt att ha kontinuitet i LSG över tid, men också att det finns möjlighet att ompröva utformningen efter det som bedöms vara det mest ändamålsenliga inför varje cykel. Det innebär att den ansats som expertgruppen argumenterar för ovan kan komma att se annorlunda ut inför nästnasta cykel, utan att variera kraven på lärosätenas kvalitetssystem mer än absolut nödvändigt.

Övriga synpunkter som genererats av remissvaren

Expertgruppen föreslår att SUHF tar fram ett sammanhållet förslag på hur LSG för forskning och utbildning skulle kunna hanteras fr o m 2023. På så sätt tvingas en helhetsdiskussion fram, vilket också får konsekvenser för enskilda delar. Arbetet sker som vanligt med insikt om att SUHF:s förslag förblir ett inspel, men ett brett angreppssätt borgar för ett mer kvalificerat inspel som har bättre möjligheter att få genomslag än strövisa, mindre koordinerade inspel.

3.

Samlade remissvar på expertgruppens utkast:

*Förslag till förändring av bedömningsområden av
lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning
(2021-06-11)*

SUHF:s Expertgrupp för kvalitetsfrågor, 2021-08-26

Expertgruppen för kvalitetsfrågor inom SUHF
kvalitet@oru.se

Yttrande över remissen Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Blekinge Tekniska Högskola lämnar svar på remissen ”Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning”.

BTH har tagit del av det förslag som Expertgruppen för kvalitetsfrågor inom SUHF har arbetat fram som underlag till UKÄ:s arbete med en ny vägledning för bedömning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning. Vi deltog i de diskussioner som fördes då det första utkastet presenterades i samband med SUHF:s webbkonferens Kvalitetssäkring av utbildning och forskning 12 mars 2021.

BTH ställer sig positiv till de förslag som ges för att minimera överlapp och samordna områdena med bedömning av forskning. Förslaget att inte inkludera uppföljning av de sakområdena som inte specifikt är kopplade till kvalitet men som är kopplade till HL kap. 1 §1-5, anser vi är bra då fokus i granskningen bör ligga på lärosätenas effektivitet i att fånga upp kvalitetsbrister och åtgärda dessa. I och med förslaget så anser vi också att det lagstadgade kravet om studentinflytande kan täckas av tillsynsgranskningen samt att övriga aspekter av studentinflytandet lämpar sig väl för att ligga inom ramen för förslaget av bedömningsområdet Styrning, organisation och genomförande där delaktighet och engagemang är en del av bedömningsgrunden.

Ärendehantering

Beslut i ärendet har fattats av rektor Mats Viberg. Föredragande har varit kvalitetssamordnare Ulrica Skagert.

Mats Viberg
Rektor

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign

Till: Expertgruppen för kvalitetsfrågor inom SUHF 2021-08-21

Yttrande angående förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetsstyrningsarbete inom utbildning

Enskilda Högskolan har erbjudits möjlighet att komma in med synpunkter på det förslag som SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor arbetat fram gällande UKÄ:s granskning av lärosätenas kvalitetssystem. Enligt vårt förmenande är detta ett välskrivet förslag med fokus på att förenkla och förbättra det överlapp som finns mellan de många olika bedömningsområdena i den nuvarande utformningen. Det är en rimlig bedömning att SUHF:s förslag skulle leda till att UKÄ i större utsträckning kan fokusera på de centrala delarna i ett kvalitetssystem och lämna andra delar till lärosätena att ta ansvar för. Detta skulle i sin tur kunna innebära en viss men viktig tidsbesparing för lärosätena.

Enskilda Högskolan har i övrigt inget att tillföra det förslag som expertgruppen tagit fram.

Med vänliga hälsningar,

Magnus

Magnus Jegermalm

Rektor/President

Enskilda Högskolan Stockholm

University College, Stockholm, Sweden

[Åkeshovsvägen 29](#)

[168 39 Bromma, SWEDEN](#)

magnus.jegermalm@ehs.se

SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor
kvalitet@oru.se

Ersta Sköndal Bräcke högskolas synpunkter på dokumentet *Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning*

Ersta Sköndal Bräcke högskola (ESH) har ombetts att lämna synpunkter på dokumentet Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning som är framtaget av SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor. Syftet är att förslaget ska lämnas till universitetskanslersämbetet inför ämbetets arbete med metodutveckling av kommande kvalitetssystem för perioden 2023 och framåt.

ESH har valt att lämna synpunkter på delar av förslaget. Då högskolan som enskild utbildningsanordnare inte omfattas av lärosätetsinsynen som UKÄ genomför, har ESH valt att inte lämna synpunkter på den delen. Nedan följer de synpunkter som högskolan särskilt vill lyfta fram.

Bedömningsområden och bedömningsgrunder

ESH instämmer med expertgruppens synpunkter att det finns överlapp mellan de många olika bedömningsområdena och bedömningsgrunderna, framförallt inom bedömningsområde 1 och bedömningsområde 3. Förslaget att slå ihop dessa två bedömningsområden ser ESH positivt på. Däremot föreslår ESH att rubriksättningen i förslaget "Styrning, organisation och genomförande" inte omfattar alla delar av bedömningsområdet. Därför vore det önskvärt att även begreppen "utformning" och resultat av utbildningen" på ett eller annat sätt inkluderades i bedömningsområdet. Av de föreslagna bedömningsgrunderna framgår att även planering och resultat ingår i bedömningsområdet.

ESH ställer sig positiv att bedömningsområdet "Förutsättningar" i förslaget är ett eget bedömningsområde. I det förslag som expertgruppen presenterade i februari-mars 2021 var inte detta område ett eget område.

Däremot ser ESH en risk i att bedömningsgrunderna under varje område blir omfattande och innehåller flera delar som ska åiterrapporteras. Det finns också en viss risk med överlappning mellan några av bedömningsgrunderna. Ett förslag är att dela på några större bedömningsgrunder som innehåller flera åiterrapporteringar.

Förslag att ta bort bedömningsområdet jämställdhet

Av förslaget från SUHF:s expertgrupp framgår följande:

En annan kritik som framkommit är att de olika bedömningsområdena har olika karaktär och betydelse för kvaliteten på utbildningarna. En viktig utgångspunkt är också att bedömningen av kvalitetssäkringsarbetet ska vara resurseffektiv så att bedömningsområden beaktar i högre grad den arbetsbörda och de kostnader som granskningen av kvalitetssäkringsarbetet innebär. Därför bör UKÄ:s bedömning fokusera på de centrala delarna i ett kvalitetssystem och lämna andra delar till lärosätena själva att ta ansvar för. En viktig slutsats av ovanstående är att bedömningsområden inte bör innefatta uppföljning av de sakområden kopplade till HL kap. 1 § 1-5 som inte specifikt är kopplade till kvalitet i utbildningen. Dessa lagkrav spänner över hela lärosätenas verksamhet och inte enbart utbildning, och bör därför följas upp i annan ordning än lärosätessgranskningen för just utbildning.

Såsom vi läser texten ovan synes det som att expertgruppen menar att jämställdhet, internationalisering, hållbar utveckling och breddad rekrytering inte skulle ha direkt bäring på utbildningens kvalitet. Vi menar snarare tvärtom, att ovanstående områden i allra högsta grad har bäring på utbildningens kvalitet och därför bör ingå som integrerade delar i utvärderingen av universitets och högskolors kvalitetssystem för utbildning.

Högskolor och universitet (även enskilda utbildningsanordnare) har genom lagstiftning ett tydligt uppdrag att arbeta förebyggande och främjande med hållbar utveckling, jämställdhet, internationalisering och breddad rekrytering, se 1 kap, 5 § Högskolelagen (1992:1434).

Vi menar att ovanstående sakområden är en viktig del att följa upp och utvärdera inom ramen för kvalitetsarbetet. Jämställdhet, breddad rekrytering, internationalisering och hållbar utveckling bör inte vara särfrågor som går att välja bort i kvalitetsarbetet utan bör snarare vara integrerade delar i en högskolas eller universitets kvalitetsarbete och därför även utvärderas som integrerade delar i framförallt bedömningsområde utformning, genomförande och resultat. Att utvärdera dessa områden som en integrerad del av utbildningen menar vi skulle stärka både utbildningens kvalitet och möjligheten att uppnå de politiska målen.

Förslagsvis kan ovanstående sakområdet utgöra separata bedömningsgrunder under varje område istället för att utgöra ett bedömningsområde. Däremot bör bedömningsgrunderna som formuleras gällande ovanstående sakområdet grunda sig i lagstiftningens formuleringar. Ett problem med bedömningsområdet jämställdhet är att bedömningsgrunden har en vagare formulering än lagstiftningstexten ("beakta" vs. "iaktta och främja").

Ärendet har beretts tillsammans med Henrik Lerner, ordförande för kvalitetsrådet, Silja Marit Zetterqvist, kvalitetssamordnare och Karin Jakobsson, förvaltningschef.

Roger Klinth
Rektor

Sveriges universitets- och högskoleförbund
(SUHF)
Expertgruppen för kvalitetsfrågor
kvalitet@oru.se
pia.vallgarda@suhf.se

Ert tjänsteställe, handläggare
Pia Vallgård, SUHF

Ert datum
2021-06-15

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare
HF/FUS, Susanna Lindenskoug

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Remissvar gällande SUHF:s Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Försvarshögskolan har anmodats att svara på en remiss av SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor *Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning*. Förslaget är tänkt att utgöra en inspiration för UKÄ:s arbete med en ny vägledning.

Försvarshögskolans synpunkter

Försvarshögskolan är positivt inställda till LSG men vill samtidigt betona att varje granskning innebär ett stort internt arbete för Försvarshögskolan. Försvarshögskolan ser således fram emot utvecklingen mot ett förenklat och mer förfinat granskningssystem.

Överlapp

Försvarshögskolan instämmer i att det finns problem med överlapp mellan både bedömningsområden och bedömningsgrunder i nuvarande system och ser positivt på reducering och/eller sammanslagning av dessa.

Försvarshögskolan välkomnar tanken att lärosätetsgranskning (LSG) utbildning bör utvecklas enligt samma linje som LSG forskning, dvs. att ”tankar på ett förenklat system som granskar de centrala komponenterna i kvalitetssystemet slagit igenom” och att antalet bedömningsområden nu reducerats från fem till två stycken. Försvarshögskolan instämmer i att det även för kvalitetssäkring av utbildning går att komma långt med detta förhållningssätt. Försvarshögskolan vill dock lyfta problematiken i att reducera antalet bedömningsområden och bedömningsgrunder om det bara handlar om att komprimera redan befintligt innehåll under färre rubriker.

Lärosätets ansvar

Försvarshögskolan instämmer i att det är viktigt att tänka resurseffektivt och inte låta utvärderingarna bli alltför omfattande. Ur ett tillitsperspektiv är det också viktigt att överlåta till lärosätena själva ta om hand större delar av sitt kvalitetssäkringsarbete,

medan UKÄ fokuserar på de centrala komponenterna i kvalitetssystemet. Lärosätet ska kunna visa att de interna granskningarna tar hand om måluppföljning etc.

Försvårshögskolan ser däremot inte poängen med att ändra den nuvarande bedömningsgrunden 3.4 *Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer* till föreslagna bedömningsgrund A4¹ då det till stor del är en omskrivning av samma fråga. Se också resonemang nedan om problematiken i att ha alltför omfattande bedömningsområden och bedömningsgrunder. Då skärpan i föreslagna bedömningsgrund, A4, reducerats kommer följderna också bli att den blir svår att följa upp.

Dilemmat med få bedömningsområden/- grunder

Försvårshögskolan menar att det inte behöver vara odelat positivt med få bedömningsområden och bedömningsgrunder. Ambitionen att minska antalet bedömningsgrunder kan i vissa fall leda till att de som kvarstår istället blir alltför omfattande. Bedömningsgrunderna A1, A3 och A4 är ett exempel på detta.² En alltför omfattande bedömningsgrund kan bl. a. leda till att bedömargruppen får problem med att vikta de ingående komponenterna mot varandra inför sin bedömning, och likaså kan UKÄ få problem att samordna utvärderingarna mellan varandra. Ett icke önskvärt scenario kan bli att "checklistor" på detaljnivå skapas som ska "prickas av" för varje bedömningsgrund istället för att bedömarna ges fria händer att göra en kvalitativ helhetsbedömning.

Ambitionen att minska antalet bedömningsområden (från fem till två) behöver också analyseras ytterligare. Med endast två bedömningsområden kan det t.ex. bli svårt att argumentera för hög kvalitet om ena bedömningsområdet har stora svagheter. En kvalitativ bedömning behöver även här kunna jämföras mellan utvärderingar och likaså kommer bedömargrupperna behöva vikta bedömningarna för bedömningsgrunderna inom området. En samlad bedömning kommer med färre

¹ Se not 2

² A1. Lärosätets principer, regelverk, ansvars- och rollfördelning och konkreta arbetsformer för säkring och utveckling av kvalitet i utbildning är ändamålsenligt utformade för att understödja det strategiska arbetet på alla nivåer. De är utformade för delaktighet och engagemang hos all personal, doktorander och studenter samt är fastställda och allmänt tillgängliga.

A3. Lärosätet säkerställer att det löpande följer upp och kontinuerligt samlar in, analyserar och använder ändamålsenlig information med bäring på utbildningens kvalitet och relevans (här avses i första hand det löpande arbetet med indikatorer, nyckeltal, årsredovisning, kursutvärderingar, mm). Den insamlade informationen tillgängliggörs för relevanta intressenter och används som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar.

A4. Lärosätet säkerställer att utbildningen återkommande genomgår kollegiala granskningar (här avses i första hand lärosätets interna system med kollegiala utbildningsutvärderingar/motsvarande). Granskningarna sker på ett för lärosätet ändamålsenligt vis och de säkerställer att utbildningarna utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer. Lärosätet fångar systematiskt upp och tar hand om de rekommendationer som sådana granskningar ger upphov till.

bedömningsgrunder kräva en större precision hos både bedömare och UKÄ:s projektledare.

Försvvarshögskolan menar att en lösning på detta problem dels är att UKÄ ser över yttrandenas utformning i fråga om flexibilitet och således även ger bedömarna större frihet i yttrandeprocessen, dels att lärosätena har förståelse för att yttrandena inte alltid kan vara jämförbara, lärosäten emellan, till minsta detalj. Detta förhållningssätt rimmer också väl med att ett lärosätets kvalitetssystem för utbildning bör vara anpassat till lärosätets specifika mål och förutsättningar. På samma sätt bör yttrandena anpassas till varje specifikt lärosäte. Försvvarshögskolan vill lyfta detta som en viktig principiell fråga och menar att ställning bör tas till huruvida full jämförbarhet ska vara eftersträvad, eller inte. Se även resonemanget om "checklistor" ovan som också kan appliceras på yttrandeskrivandet.

Samköra LSG forskning och LSG utbildning

Försvvarshögskolan instämmer i att det är en stor vinst med att använda samma bedömningsområden för både forskning och utbildning då det underlättar möjligheterna att samköra de båda utvärderingarna på ett effektivt sätt. SUHF:s omskrivningar av bedömningsområdena LSG forskning är väl lämpade för ändamålet. Försvvarshögskolan vill dock poängtera att innebörden i bedömningsområdena (trots likriktningen) ofta kan skilja sig väsentligt åt för utbildning respektive forskning, t ex kommer det fortfarande behövas två yttranden.

Övergripande sakområden (HL 1§-5§)

SUHF menar att bedömningsområdena inte bör innefatta uppföljning av de sakområden kopplade till HL kap. 1 § 1-5 som inte specifikt är kopplade till kvalitet i utbildningen då "Dessa lagkrav spänner över hela lärosätenas verksamhet och inte enbart utbildning, och bör därför följas upp i annan ordning än lärosätetsgranskningen för just utbildning". SUHF skriver vidare att de sakområden som är kopplade till utbildning kan inkorporeras i nuvarande bedömningsområden medan övriga kan följas upp i annan ordning, t ex som tematiska utvärderingar. Försvvarshögskolan instämmer delvis i detta men vill poängtera att jämställdhet bör finnas kvar och lyftas in i förslaget till nya bedömningsgrunder (där det är relevant). Försvvarshögskolan vill understryka att betydelsen av jämställdhet i lärosätenas verksamhet fortsatt behöver ingå i LSG utbildning. Det är en viktig markering och behöver tydliggöras i fler sammanhang än en tematisk utvärdering etc.

UKÄ:s juridiska tillsyn

SUHF:s förslag inbegriper resonemang kring att se UKÄ:s utvärderingar och granskningar som en helhet (se även resonemanget ovan ang. tematiska utvärderingar). För att kunna inbegripa UKÄ:s juridiska tillsyn i denna helhet anser Försvvarshögskolan att det är viktigt att UKÄ tydliggör hur tillsynen av regelefterlevnad i dag följs upp och tas om hand inom ramen för LSG. Försvvarshögskolan menar att detta i dag är otydligt och att den juridiska tillsynen och LSG behöver synkroniseras ytterligare avseende var olika frågor följs upp.

Remissvar

Datum
2021-08-23

FHS beteckning
Ö361/2021

4 (5)

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av Försvarshögskolans rektor Robert Egnell efter föredragning av handläggare Susanna Lindenskoug vid Forsknings-, utbildnings- och studentavdelningen (FUS). Forskningschef Malena Britz och C FUS Maria Gustafsson har deltagit i beredningen.

Robert Egnell

Rektor

Susanna Lindenskoug

Remissvar

Datum
2021-08-23

FHS beteckning
Ö361/2021

5 (5)

Sändlista

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF)

Inom FHS

Rektor

Prorektor

Vicerektor

Högskoledirektör

FoUN

ISSL

MVI

HF (avsett för FUS)

Försvarshögskolans studentkår

För kännedom

OFR/O

OFR/S

SACO

UNIVERSITETSLEDNINGENS STAB

SUHF expertgrupp för kvalitet

GU:s svar; SUHF:s förslag förändring bedömningsområden mm

Göteborgs universitet (GU) ser positivt på att SUHF:s expertgrupp för kvalitet driver frågan om utveckling inför nästa cykel av det nationella kvalitetssystemet och att förslaget konstruktivt har utvecklats sedan den version som expertgruppen presenterade i februari. Att förslaget till stora delar har tagit intryck av UKÄ:s reviderade *Vägledning för granskning av lärosätets kvalitetssäkringsarbete avseende forskning* borgar också för att UKÄ beaktar innehållet i sin utveckling av motsvarande vägledning för utbildning.

GU menar, liksom i vintras, att SUHF när förslaget lämnas till UKÄ, även bör lämna synpunkter om granskningsprocessen (som är en del av UKÄ:s vägledningsdokument), vilket också verkar ligga i linje med SUHF:s syfte ("Förslaget är tänkt att utgöra en inspiration för UKÄ:s arbete med en ny vägledning"). GU utvecklar därför några reflektioner kring detta i slutet av dokumentet.

Om förslaget

GU:s huvudsakliga synpunkt är att bedömningsgrunderna i bedömningsområde B logiskt kan utgöra en del av bedömningsgrund A4. Därmed utgår begreppet "bedömningsområden" och antalet bedömningsgrunder blir totalt fyra.

GU:s synpunkt överensstämmer även med följande argumentation i SUHF:s förslag:

Vidare läggs ett större ansvar för att lärosätets egna system med lärosätets interna utbildningsgranskningar granskar olika aspekter av utbildningarnas kvalitet. Ett exempel är den nuvarande bedömningsgrunden 3.4 ... som i det föreslagna systemet täcks in av bedömningsgrund A4, dvs i lärosätetsgranskningen granskas inte denna aspekt specifikt utan lärosätet ska visa att de interna granskningarna tar hand om detta.

Genom att, precis som med 3.4, lägga fler bedömningsgrunder som ett krav eller, ännu hellre, en rekommendation från UKÄ angående vad som ska ingå i lärosätets egeninitierade

utbildningsutvärderingar, minskar risken ytterligare för överlapp då lärosätet rimligen skulle ha omnämnt B1-4 redan i A4 (och troligen delvis i A1-A3), om SUHF:s förslag skulle gälla.

En stor fördel med GU:s förslag är att man kommer ifrån de två nivåerna (bedömningsområde och bedömningsgrund) som komplicerar bedömningen. GU ser dock att UKÄ:s nuvarande bedömningsgrund 3.2 bör tillföras till de krav/rekommendationer som kan ställas på kriterier för lärosätens egeninitierade utbildningsutvärderingar. Utöver SUHF:s B1-4 föreslår således GU att, en punkt läggs till för detta (ii nedan).

Den tredje och den sjätte punkten nedan, dvs motsvarande SUHF:s B1 och B4, har omformulerats så att de bättre överensstämmer med motsvarande kriterier i SUHF:s ursprungliga förslag från 2014 i [Om lärosätens rätt att ansvara för utbildningsutvärderingarna i ett nationellt kvalitetssystem](#) vilket också är formuleringar som redan används av flera lärosäten i de egeninitierade utbildningsutvärderingarna. GU anser att dessa kriterier bättre fångar viktiga aspekter av vad som utgör kvalitet i utbildningarna och därmed är mer ändamålsenliga.

SUHF:s A4 (i GU:s förslag således endast "bedömningsgrund 4") skulle då kunna formuleras enligt följande:

Lärosätet säkerställer att utbildningen återkommande genomgår kollegiala granskningar och fångar systematiskt upp och tar hand om de rekommendationer som sådana granskningar ger upphov till. Granskningarna sker på ett för lärosätet ändamålsenligt vis och bör säkerställa att

- i. utbildningarna utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer*
- ii. undervisningen sätter studenternas/doktorandernas lärande i centrum*
- iii. undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet*
- iv. det finns ett långsiktigt arbete med kompetensförsörjning som tillgodoser utbildningens behov och förnyelse och att personalen ges goda möjligheter till pedagogisk och ämnesmässig kompetensutveckling*
- v. studentstöd och infrastruktur är ändamålsenligt utformat utifrån studenternas och doktorandernas behov*
- vi. utbildningen är relevant för studenternas/doktorandernas och samhällets behov*

GU menar att ytterligare en fråga som skulle kunna ingå här är studentinflytande, även det formulerat som i SUHF:s tidigare rapport och därmed i flera lärosätens utbildningsutvärderingar; och skulle isåfall utgöra en sjunde punkt: "*viii studenterna/doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen*". SUHF nämner att studentinflytandet granskas via UKÄ:s tillsyn. UKÄ har dock redan meddelat att tillsynsgranskningarna i nästa cykel kommer att bli mer tematiska och anpassade till periodens mest centrala frågor och en systematisk granskning ens av det juridiska studentinflytandet kommer därmed sannolikt inte att genomföras via tillsynsgranskningen.

Övriga kommentarer om UKÄ:s granskningsprocess

- Lär av det norska systemet – dvs låt självvärdering utgå till förmån för *dokumentation*, med tillhörande läsvägledning för den aktuella dokumentationen. Det innebär att lärosätet bifogar ett antal dokument (dagens "bilagor") och ger en kort beskrivning om varför de utgör underlag för att påvisa ett effektivt kvalitetssystem. Detta medför att arbetsfördelningen förtydligas: lärosätet utarbetar och implementerar ett kvalitetssystem som man tror på, och bedömaregruppen granskar detta utifrån ett antal bedömningsgrunder.
- *Ett platsbesök bör genomföras, istället för två, där ev fördjupningsmiljöer redan är valda (som t ex i Norge och Finland).*
- Ledtiderna för delar av och därmed hela granskningsprocessen bör förkortas. Idag är det ungefär ett år mellan inlämning av självvärderingsrapport och att lärosätet får ett utlåtande, vilket gör att utveckling av lärosätets kvalitetsarbete står tillbaka i väntan på bedömaregruppens rekommendationer. En sådan önskad förkortad process är i sig argument för att 1) väsentligt begränsa antal bedömningsgrunder för bedömaregruppen att ta ställning till och skriva utlåtande om, 2) lärosätena inte utarbetar en regelrätt självvärdering utan istället i huvudsak levererar redan existerande dokumentation, och 3) genomföra endast ett platsbesök där eventuella fördjupningsspår redan är valda.

Universitetets svar har sammanställts av Mette Sandoff (vicerektor för utbildning) och Malin Östling (lednings- och kvalitetssamordnare) i samarbete med utbildningsnämndens kvalitetsutskott samt föredragits för universitetsledningen som också ställer sig bakom svaret.

Rektor
Ylva Fältholm

Missiv

2021-08-23
HIG-STYR 2021-84

SUHF
Expertgruppen för kvalitetsfrågor

Yttrande över förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Högskolan i Gävle har tagit del av SUHF:s förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning och tackar för möjligheten att besvara denna remiss.

Remissyttrandet har beretts av Mats Djupsjöbacka, central kvalitetssamordnare, Gunilla Mårtensson, vicerektor för kvalitet och hållbarhet, och Johan Willander, dekan och ordförande i utbildnings och forskningsnämnden, vid Högskolan i Gävle.

Bifogat presenteras Högskolans remissyttrande.

Med vänlig hälsning

Högskolan i Gävle

Rektor

Remissyttrande

Högskolan i Gävle ser positivt på förslaget övergripande syften; att minska överlapp mellan bedömningsområden och bedömningsgrunder, att bedömningen av kvalitetssäkringsarbetet ska vara resurseffektiv, och att UKÄ:s bedömning bör fokusera på de centrala delarna i ett kvalitetssystem.

Vi stöder förslagen om att UKÄ:s bedömningsområden inte bör innefatta sakområden kopplade till HL kap. 1 § 1-5 som inte är direkt kopplade till kvalitet i utbildningen samt att överlapp mellan UKÄ:s regel tillsyn och granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete bör minimeras.

Högskolan i Gävle ställer sig övervägande positivt till de två bedömningsområden, med tillhörande bedömningsgrunder, som SUHF föreslår. Vi anser att förslaget i stor utsträckning uppnår de syften som SUHF angett.

Högskolan i Gävle förordar dock att ESG 1.3 skrivs in tydligare i någon bedömningsgrund. Vi är tveksamma till den koppling som anges i tabell 1 mellan bedömningsgrunderna B1 och B2, och ESG 1.3: Vi ser inte hur ESG 1.3 *Studentcentrerat lärande, undervisning och bedömning* på ett tydligt sätt innefattas i de föreslagna bedömningsområdena *Nära samband mellan forskning och utbildning* (B1) och *Arbete med kompetensförsörjning och personalens kompetensutveckling* (B2).

Vi vill även belysa att de föreslagna bedömningsgrunderna A2 och B4 saknar koppling till ESG del 1 i tabell 1 (tomma celler i tabellen). Vår tolkning är att A2 svarar mot ESG 1.2 *Utformning och inrättande av utbildning*, och att B4 svarar mot ESG 1.9 ... *att utbildningarna motsvarar studenternas och samhällets behov*.

Högskolan i Gävle konstaterar slutligen att förslaget inte explicit innefattar något om balansen mellan självvärdering och granskning av hur ett lärosätes kvalitetssäkringsarbete fungerar i praktiken (granskning av befintliga underlag). Högskolan förordar att SUHF inarbetar ett förslag om att ett nytt system bör utformas så att en relativt sett mindre vikt (omfattning av lärosätenas arbetsbörda) läggs på självvärderingen och en relativt större vikt läggs på granskning av befintliga underlag.

Vicerektor
Agneta Ljung Djärf
Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-250 30 00
www.hkr.se

SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor
kvalitet@oro.se

Remissvar ”Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning”

Bakgrund

UKÅ har utarbetat en metod och en vägledning för granskning av lärosätenas kvalitet (Expertgruppen för kvalitetsfrågor inom SUHF).

Högskolan Kristianstads remissvar

Högskolan instämmer i den beskrivning som ges av dagens system för granskning av lärosätenas kvalitetssäkring inte minst vad gäller överlapp och omfattande resursanvändning. Högskolan är därför sammantaget mycket positiv till och ställer sig bakom de förenklingar och förändringar som följer av bättre samordning av granskningsområdena som föreslås i remissen. Som särskilt positivt ses förslagets förbättrade möjligheter att bidra till:

- tydlighet och transparens vad gäller granskningens innehåll
- en förbättrad resurseffektivitet i såväl självvärderings- som granskningsfas
- helhetssyn på forskning och utbildning genom motsvarande struktur och fokus i granskningen

I remissen föreslås att vissa teman i stället granskas inom ramen för den juridiska tillsynen. Högskolan är positiv till detta men vill i sammanhang lyfta svagheter i nuvarande process för juridisk tillsyn. Om den juridiska tillsynen ska granska annat än faktiskt handlagda ärenden behöver processen för kvalitetssäkring av granskningsrapportens innehåll utvecklas för att säkerställa god överensstämmelse med faktiska förhållande. Högskolan menar vidare att den granskningsrapport som produceras med fördel kan minskas kraftigt i omfång.

I remissen föreslås vidare att vissa teman i stället ska granskas inom ramen för en tematisk granskning. Högskolan är positiv även till detta och menar att processen för tematisk granskning upplevs som kvalitetsdrivande inte minst genom den analys

och spridning som sker genom den samlade rapporten. För att säkerställa hög kvalitet i högskolans inre arbete menar vi dock att formerna för vad som kan vara föremål för tematisk granskning och med vilka tidsintervall en sådan ska genomföras behöver förtydligas och vara mer stabil över tid. Högskolans inre arbete byggs av långsiktig resursplanering. Goda förutsättningar för detta byggs bland annat av förutsägbarhet och tydlighet i det system som används för det nationella systemet för kvalitetsgranskning av högskolans verksamhet.

Detta remissvar har utarbetats av vicerektor Agneta Ljung Djärf.

För Högskolan Kristianstad

Agneta Ljung Djärf

SUHF:s förslag till förändring av bedömningsområden

1 Inledning

Som svar på den skrivelse som inkommit från expertgruppen för kvalitetsfrågor inom Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF), där förslag lämnas till förändrade bedömningsområden för Universitetskanslersämbetets (UKÄ:s) lärosätesgranskning, lämnas här synpunkter från Högskolan i Skövde (Högskolan). Våra synpunkter grundas i de erfarenheter vi har, dels från flera medarbetares medverkan i UKÄ:s bedömargrupper avseende lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning och forskning, dels från arbetet med sammanställning av vår egen självvärdering och den lärosätesgranskning som pågår just nu vid Högskolan. Vi ingår i omgång sex i lärosätesgranskningen.

2 Överlapp mellan bedömningsområden och bedömningsgrunder

Liksom SUHF:s expertgrupp anser vi att det idag finns visst överlapp mellan de olika och bedömningsområdena och bedömningsgrunderna i nuvarande granskningssystem. Dessa överlappningar innebär svårigheter för såväl lärosätet när självvärderingen sammanställs som för bedömargruppen när yttrandet ska sammanställas.

3 Expertgruppens förslag

Vi ser positivt på ambitionen att minska antal bedömningsgrunder, för att därmed reducera överlapp mellan bedömningsgrunderna. Vidare ser vi positivt på att förslaget även innebär en synkronisering med det nationella kvalitetssäkringssystemet för forskning som i den uppdaterade vägledningen innehåller samma två bedömningsområden som i expertgruppens förslag för utbildning. Detta kommer sannolikt att avsevärt underlätta arbetet för såväl lärosätena som bedömargrupperna.

Vår uppfattning är att samtliga bedömningsområden som finns i dagens system har bäring på utbildningens kvalitet, till exempel jämställdhet, student- och doktorandinflytande och samverkan. Vi delar dock expertgruppens uppfattning om att antalet bedömningsområden och bedömningsgrunder

skulle kunna minskas, för att därmed göra systemet mindre arbetskrävande. Som expertgruppen föreslår skulle vissa områden kunna följas upp i annan ordning. Till viss del görs ju så redan idag, genom de tematiska utvärderingarna.

Vi är också positiva till förslaget att lärosätena ges möjlighet att själva besluta om hur självvärderingen ska utformas.

4 Sammanfattning

Vi ser mycket positivt på SUHF:s engagemang (via expertgruppen för kvalitetsfrågor) i frågan om utvecklingen av UKÄ:s lärosätesgranskningar.

Som framgår ovan är vi själva för närvarande mitt i en lärosätesgranskning. Detta innebär att vi ännu inte har hunnit reflektera, på mer sammantagen nivå, kring granskningsprocessens för- och nackdelar. De synpunkter som vi lämnat ovan måste ses i det sammanhanget.

Vår förhoppning är att diskussionen om lärosätesgranskningen fortsätter – tillsammans med SUHF, andra lärosäten, Sveriges Förenade Studentkårer och andra berörda parter samt UKÄ.

HÖGSKOLAN VÄST

Kvalitetschef
Liselott Lycke
Telefon
0733-97 50 79
e-post
liselott.lycke@hv.se

Datum
2021-08-23

Diarienummer
Dnr HV 2021/427

SUHF
Expertgruppen för kvalitetsfrågor

Remissvar: Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Högskolan Väst avger följande remissvar till Expertgruppens förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning.

Högskolan Väst är övervägande positiv till förslaget och instämmer i stort med resonemang och innehåll. Det faktum att utgångspunkten har varit att minska resursåtgången, minimera överlapp i bedömningsgrunder samt likrikta innehållet mot UKÄ:s vägledning för nationellt kvalitetssäkringssystem för forskning är särskilt positiva och viktiga.

Detta ärende har beretts av kvalitetschef, förankrats med presidiet för forsknings- och utbildningsnämnden och därefter föredragits för rektor Martin Hellström vid rektors partnernöte där bl.a. studentkårens ordförande, prorektor och högskoledirektör är närvarande.

I tjänsten

Liselott Lycke
Kvalitetschef

Prorektor

SUHF

Karolinska Institutets (KI) remissvar på SUHF:s förslag till ändringar av bedömningsområden och bedömningsgrunder vid UKÄ:s granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete

KI välkomnar SUHF:s intention att minska arbetsbördan och undvika överlapp i samband med att UKÄ granskar lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.

KI vill inledningsvis framhålla att även om UKÄ:s granskning är arbetskrävande för lärosätet så innebär den en möjlighet till ett sakkunnigt stöd i lärosätets utveckling av det egna kvalitetssäkringsarbetet till en relativt låg kostnad då UKÄ står för den huvudsakliga kostnaden för så väl bedömningsarbetet som för planering, projektledning och administration.

KI är försiktigt positivt till det förslag på sammanslagning av bedömningsområden och bedömningsgrunder som SUHF presenterar, men anser att förslaget behöver kompletteras och förtydligas avseende vad respektive bedömningsgrund förväntas innehålla. Förslaget behöver tydliggöra det som kan komma att få betydelse för bedömningen inom respektive bedömningsgrund. KI menar att en sammanslagning av bedömningsgrunder så som SUHF förslår annars medför en risk att UKÄ:s granskning blir otydlig avseende vad som förväntas av lärosätets kvalitetssäkringsarbete och vad som kommer att bedömas av UKÄ:s sakkunniga. Den förutsägbarhet, avgränsning och transparens som lärosätena efterfrågade i UKÄ:s bedömningar i samband med utvecklingen av det nationella kvalitetssäkringssystemet 2017-2022 kan gå förlorad i vissa delar. De bedömningsområden och bedömningsgrunder som gäller idag har formulerats utifrån HL, HF och ESG i nära dialog med högskolesektorn och arbetsmarknadens parter med förutsägbarhet, avgränsning och transparens i åtanke.

KI instämmer med SUHF i att bedömningsgrunder och bedömningsområden behöver ses över, justeras och anpassas kontinuerligt, men är samtidigt tveksamt till att de behöver riktigt så omfattande förändringar som SUHF föreslår. KI menar att utvärderingsarbetet inte per automatik blir effektivare och enklare för att bedömningsområden och bedömningsgrunderna blir färre genom en sammanslagning då HL och HF, inklusive ESG, fortsatt ställer samma krav som tidigare. KI menar att det i stället kan vara en fördel med att behålla något fler av de bedömningsområden och bedömningsgrunder som gäller idag och att endast göra mindre justeringar av de överlappande bedömningsgrunderna. En bibehållen uppdelning kan underlätta själva analysen av kvalitetssäkringsarbetet genom att dess delar och processer bryts ner i sina mindre beståndsdelar och granskas så väl i sina delar som i sin helhet.

KI är tveksamt till att granskningen av de kvalitetsaspekter som avses i HL kap. § 1-5 skulle bli mer ändamålsenlig, effektivt eller mindre arbetskrävande av en granskning i annan ordning. KI anser att granskningen av dessa aspekter kan vara mer ändamålsenlig och effektiv om den ingår i granskningen av hur lärosätets kvalitetssystem säkerställer dem i sina olika utbildningar. Skälet till KI:s synpunkt är att integrering av jämställdhet (lika villkor), breddad rekrytering, internationalisering och hållbar utveckling ska följas upp inom KI:s sammanhållna kvalitetssystem.

KI föreslår följande:

1. Att SUHF utvecklar förslaget med färre bedömningsområden än de sex som nuvarande system omfattar, så att nyckelord ur bedömningsgrunderna under bedömningsområden 3, 4, 5 och 6 kommer in på ett tydligare sätt så att kraven på ett ändamålsenligt och effektivt kvalitetssäkringsarbete tydliggörs och ger fortsatt goda förutsättningar för en förutsägbar, avgränsad och transparent bedömning.

KI:s förslag till en annan möjlig lösning för att undvika överlappning och att effektivisera utvärderingsarbetet är att uppmana UKÄ att tydliggöra vad vissa bedömningsgrunder avser i stället för att slå ihop dem med andra till synes överlappande eller delvis överlappande bedömningsgrunder.

2. Att SUHF utvecklar förslaget med ett tillägg om bedömningsskalan utifrån de förslagna bedömningsområdena. Med alla bedömningsgrunder samlade under endast två bedömningsområden uppstår frågan om hur många och vilka bedömningsgrunder som får uppvisa brister för att lärosätets kvalitetssäkringsarbete ändå bedöms uppnå omdömena Godkänt alternativt Godkänt med förbehåll. Alternativt föreslår SUHF att en annan bedömningsskala tillämpas.
3. Att SUHF ser över användningen av terminologin i förslaget avseende kvalitetssäkringsarbete, kvalitetssystem, kvalitetsarbete, kvalitetssäkring, kvalitet respektive hög kvalitet samt att SUHF definierar och konkretiserar respektive begrepp och använder dem konsekvent i det formulerade förslaget. Det skulle öka förståelsen och vara till stor hjälp för många lärosäten och deras medarbetare, dvs. både fakultet och verksamhetsstöd, om definitionen av terminologin blev mer konkret och användes konsekvent. Detta gäller även användningen av terminologin i SUHF:s eget förslag.
4. Att SUHF förtydligar bedömningsgrund A4 så den tydligare täcker in samverkan och kvalitetsutvärdering utifrån samhällets behov av adekvat utbildningsdimensionering. Jämfört med nuvarande formulering har samhällets behov fallit bort ur formuleringen av bedömningsgrunden. Jmf ESG 1.9: *Lärosätena följer kontinuerligt upp och granskar regelbundet utbildningarna för att säkerställa att studenterna uppnår uppsatta mål och att utbildningarna motsvarar studenternas och samhällets behov.*

Övriga kommentarer

SUHF:s förslag, rubriken sida 1: ”Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning”
Rubriken skulle vara tydligare om den fick ett tillägg. ”Förslag till förändring av bedömningsområden vid **granskning** av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning”

SUHF:s förslag, första stycket under rubriken inleds: ”UKÄ har utarbetat”
Här är det viktigt att påminna om att UKÄ utvecklat metod och vägledning i tätt samarbete med högskolesektorn och arbetslivets parter. Förslagsvis kan inledningen formuleras om till: ”UKÄ har **i samarbete med svensk högskolesektor och arbetslivets parter** utvecklat metod och anvisningar”. Under de senaste 20 åren har inte något svenskt nationellt kvalitetssäkringssystem utvecklats i så nära samarbete med relevanta intressenter och det är viktigt att det framhålls för dem som inte minns eller känner till det. I arbetet med det nationella kvalitetssystemet 2017 var UKÄ mycket lyhörd framför allt inför sektors krav på en förutsägbar och transparent utvärderingsmetod.

SUHF:s förslag, sida 1 sista stycket: ”En viktig utgångspunkt är också att bedömningen av kvalitetssäkringsarbetet ska vara resurseffektiv så att bedömningsområden beaktar i högre grad den arbetsbörda och de kostnader som granskningen av kvalitetssäkringsarbetet innebär.”

KI ser inte att det finns ett tydligt samband mellan antal bedömningsområden och resursåtgång, varken på lärosätet eller på UKÄ. Det är snarare ottydligt i vad som efterfrågas och vad som ska bedömas som är ineffektivt och kostnadsdrivande. Granskning av kvalitetssäkring ska oavsett antal bedömningsområden vara så tydlig, täckande och allsidig som möjligt i relation till HL, HF och ESG.

SUHF:s förslag, sida 1 sista stycket: ”Därför bör UKÄ:s bedömning fokusera på de centrala delarna i ett kvalitetssystem och lämna andra delar till lärosätena själva att ta ansvar för.”

KI:s kommentar: Lärosätena ansvarar redan för alla delar i sitt kvalitetssäkringsarbete så väl kvalitetssystemet som kvalitetsarbetet, inklusive kvalitetssäkringen. Syftet med UKÄ:s granskningar är att följa upp att lärosätena tar detta ansvar och säkerställer hög kvalitet på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Minimnivån bör vara att kraven för examenstillstånd ingår i lärosätets kvalitetssäkring av utbildningen.

SUHF:s förslag, sida 2 första stycket: ”En viktig slutsats av ovanstående är att bedömningsområden inte bör innefatta uppföljning av sakområden kopplade till HL kap. 1 § 1-5 som inte specifikt är kopplade till kvalitet i utbildningen. Dessa lagkrav spänner över hela lärosätenas verksamhet och inte enbart utbildning, och bör därför följas upp i annan ordning än lärosätetsgranskningen för just utbildning.”

A. Menar SUHF att *samtliga* sakområden som omfattas av HL kap. 1 § 1-5 inte är specifikt kopplade till kvalitet i utbildningen? Eller

B Menar SUHF att *vissa* sakområden som omfattas av HL kap. 1 § 1-5 inte specifikt är kopplade till kvalitet i utbildningen? Vilka sakområden är specifikt kopplade alternativt inte kopplade till nämnda lagrum?

KI:s kommentar: Det är otydligt vilka sakområden som SUHF menar inte är specifikt kopplade till kvalitet i utbildningen eller omfattas av HL kap. 1 § 1-5. KI förslår att SUHF precisera vilka sakområden inom de nämnda lagrummen de avser. Samtidigt vill KI påpeka att SUHF:s argument, att vissa lagkrav inte enbart gäller utbildning utan även annan verksamhet vid lärosätet, inte är något självklart argument för att inte följa upp hur lärosätets kvalitetssäkringsarbete säkerställer dem specifikt i utbildningen.

Att följa upp kvalitetsaspekter som jämställdhet (lika villkor), breddad rekrytering/breddat deltagande, hållbar utveckling och internationalisering specifikt i utbildningen ger sannolikt bättre förutsättningar för kvalitetssäkring och utveckling eftersom det i betydande del handlar om att dessa kvalitetsaspekter ska vara integrerade i utbildningens utformning och genomförande. Att utvärdera dem i andra sammanhang innebär inte nödvändigtvis att granskningen blir mer ändamålsenlig, kostnadseffektiv eller mindre arbetskrävande för lärosätenas del. KI förslår att dessa aspekter fortsatt bör ingå i granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.

Beredning

KI:s remissvar har beretts av KI:s akademiska rådgivare för KI:s kvalitetssäkringsarbete Anna Kiessling och KI:s kvalitetssamordnare Magnus Johansson och beslutats av KI:s prorektor Anders Gustafsson.

Anders Gustafsson

Kungl. Konsthögskolans svar på SUHF:s ”Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning”

Kungl. Konsthögskolan stödjer till stora delar SUHF:s skrivelse rörande ”Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning”. Från Kungl. Konsthögskolans sida finner vi det positivt att begränsa antalet bedömningsområden bland annat för att undvika överlappningar, men också för att ett enklare utvärderingssystem gör det mer begripligt för alla vid lärosätet att förstå vad ett kvalitetssystem är och syftar till. Dock finner vi att det vore mindre lyckat att inte utvärdera så viktiga kvalitetsparametrar som internationalisering, jämställdhet och hållbarhet. Detta är grundläggande områden som bör genomsyra hela högskolans arbete. Att dessa kvalitetsparametrar utvärderas uppfattar vi som kvalitetsdrivande och det är viktigt att granska i vilken utsträckning sådana parametrar genomsyrar hela verksamheten och i vilken utsträckning kärnverksamheten tar sig an dessa frågor. Kungl. Konsthögskolan menar också att återkopplingen från UKÄ, och det justeringsarbete som följer sådan återkoppling, är kvalitetsdrivande och en viktig del i högskolornas kvalitetsarbete.

Vad gäller att ha samma bedömningsområden, så långt möjligt, för forskning och utbildning kan Kungl. Konsthögskolan se fördelar och nackdelar. Fördelar kan vara att det underlättar administrativt arbete med två snarlika granskningssystem, särskilt när de ska granskas samtidigt. Nackdelen är primärt att forskning kvalitetsgranskas på andra sätt att de två områdena inte är riktigt jämförbara.

Kungl. Konsthögskolan önskar också att SUHF lyfter uppföljning mer systematiskt i förslaget då det är en bärande del av kvalitetssäkringssystemet.

Stockholm, 2021-08-17

Remissvar

”Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning”

KTH har fått möjlighet att lämna synpunkter på expertgruppen för kvalitetsfrågor inom Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) förslag till förändringar av Universitetskanslersämbetets (UKÄ) system avseende granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.

KTH:s synpunkter på förslaget

- KTH anser att UKÄ:s granskningar ska stödja och bidra till utveckling av lärosätenas egna kvalitetssäkringssystem och löpande kvalitetsarbete.
- KTH instämmer med SUHF i att överlapp mellan UKÄ:s olika granskningar, ex. juridisk tillsyn, utbildningsutvärderingar och granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete bör ses över. Detta för att minska både arbetslastningen och kostnader för lärosätena, samt för att minska risken för olika bedömningar från olika granskningar.
- KTH instämmer i SUHF:s förslag att minska antalet bedömningsområden från nuvarande system med sex områden och 19 bedömningsgrunder till två bedömningsområden och åtta bedömningsgrunder. Förslaget innebär att överlapp mellan områdena minimeras vilket effektiviserar granskningarna och minskar arbetsbelastningen för lärosätena. KTH anser även att förslaget skulle skapa ett tydligare fokus på att granska att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete på lärosätena. Detta skulle bidra både till kvalitetssäkring av utbildningarna och till utveckling av lärosätenas kvalitetssystem och kvalitetsarbete.
- KTH anser att granskningar av lärosätenas system för kvalitetssäkring av forskning och kvalitetssäkring av utbildning ska ske sammanhållet av UKÄ. Detta för att minska arbetsbelastningen på lärosätena och bidra till synergivinster mellan två redan sammanlänkade områden. KTH anser därför att det är värdefullt om bedömningsområden och bedömningsgrunder är lika i så stor mån som möjligt.
- SUHF föreslår att bl.a. bedömningsområdet jämställdhet ska ta bort i granskningarna. KTH anser att jämställdhet är en viktig faktor för att en utbildning ska kunna bedömas ha hög kvalitet. Detta anser KTH ha stöd i bl.a. formuleringar i FN:s globala hållbarhetsmål. KTH ser därför att jämställdhet även fortsättningsvis bör utvärderas regelbundet på nationell nivå och i den här typen utvärderingar som bedömer systematik inom

området. Jämställdhet kan exempelvis granskas inom ramen för bedömningsgrund A4 och B4.

- KTH instämmer i SUHF:s förslag att studenternas ansvar för och delaktighet i lärosätets kvalitetsarbete kan bedömas tydligare i och med skrivningen i bedömningsgrund A1. Den dubbling som finns i nuvarande system med ett eget bedömningsområde för studentinflytande bör tas bort.
- KTH anser att det vore en vinst för granskningarna och för kvalitetsutvecklingen på lärosätena om lärosätena, i likhet med det nationella kvalitetsgranskningarna som genomförs av FINNEC i Finland, gavs möjlighet att ge förslag till UKÄ på ett till tre områden som lärosätet själv önskar få särskilt granskat av UKÄ. Detta skulle bidra till utveckling även av väl utvecklade områden inom lärosätena.

Detta remissvar har utarbetats av personal från ledningskansliet inom det gemensamma verksamhetsstödet. Synpunkter har inhämtats från vice- rektor för utbildning, dekanus, prodekanus samt studentrepresentant från Tekniska högskolans studentkår.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor, efter föredragning av Åsa Rurling vid KTH:s ledningskansli.

KTH överlämnar härmed detta yttrande som sitt svar.

Sigbritt Karlsson
Rektor

Sveriges universitets- och
högskoleförbund (SUHF)

Remissvar avseende Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Linköpings universitet (LiU) har beretts tillfälle att yttra sig över *Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning* och lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har LiU följande synpunkter på remissen:

- LiU anser att det är positivt att man försöker minska antalet bedömningsområden och antalet bedömningsgrunder och därmed också minska problematiken med överlappande kriterier. LiU ser det som positivt att man försöker minska arbetsbördan för lärosätena. Det möter också upp den kritik som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) fick av ENQA vid den granskning som gjordes förra året där en synpunkt som ENQA framförde var att systemet var för omfattande och lade en stor arbetsbörda på lärosätena.
- LiU anser att det är ett bra förslag att lyfta ur de olika sakområdena i högskolelagen kap. 1 § 1–5 från granskningen. I förslaget lyfts möjligheten att flera aspekter som lyfts bort kan följas upp i tematiska utvärderingar. LiU anser dock att antalet tematiska utvärderingar behöver beaktas och nytta vägas mot arbetsinsats för att lärosätets sammanlagda arbetsinsats inte ska bli alltför omfattande.
- LiU anser att skrivningen om ”kollegial granskning” är lite oklar avseende om det är externa eller interna kollegor som avses. Om externa kollegor avses blir lärosätenas uppgift den som UKÄ har idag. Arbetsbördan blir fortsatt omfattande men förskjuts till lärosätena.

Nedan lämnas kommentarer till specifika avsnitt i förslagen:

- 1.) s. 4, A 4. ”Lärosätet säkerställer att utbildningen återkommande genomgår kollegiala granskningar (...).” LiU föreslår ett tillägg att lärosätena ska säkerställa att studenterna tar en aktiv roll i granskningarna. Dessutom

föreslås ett tillägg om den kollegiala granskningen kan vara intern eller måste vara extern. Sista meningen om systematisk uppföljning överlappar med punkt 3 i samma uppräknig. LiU föreslår ett förtydligande.

- 2.) s. 4, B 3. "Lärosätet säkerställer ett studentstöd". LiU föreslår att ändra "studentstöd" till "student- och doktorandstöd" alternativt "studerandestöd".
- 3.) s. 4, "Om lärosätena dessutom ges möjlighet att själva besluta om dispositionen av sin utvärdering (...)." LiU är tveksam till att dispositionen ska vara fri, eftersom det medför risk för minskad jämförbarhet och likvärdighet mellan bedömargrupperna.

Handläggningen av beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av prorektor vid rektors beslutsmöte i närvaro av universitetsdirektören Kent Waltersson, studentrepresentanten Beatrice Ronsten och rektors sekreterare Maria Fält, efter föredragning av utbildningsrådet Ragnhild Löfgren.

Delyttrande har inhämtats från samtliga fakultetskanslier och kansliet vid Utbildningsvetenskap.

Margareta Bachrack Lindström

Ragnhild Löfgren

Sändlista:
Universitetsledningen
Dekanerna
Prefekterna
Fakultetskanslierna
Kanslicheferna
Internrevisionen
Berörda lokala fackliga organisationer
Studentkårerna
LiU-Nytt
Dokument- och arkivenheten (original)

2021-08-23

Utbildningsstrategiskt stöd
Avdelningschef Åsa Ekberg

Yttrande över remiss på förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Lunds universitet har tagit del av SUHF:s expertgrupps förslag till förändrade bedömningsområden och bedömningsgrunder för nationell lärosätesgranskning inom utbildning. Förslaget är tänkt att utgöra en inspiration till UKÄ:s kommande arbete med revidering av vägledningen inför nästa nationella utvärderingscykel.

Lunds universitet delar i huvudsak expertgruppens utgångspunkt att granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete behöver förenklas i syfte att undvika överlappningar och alltför stor arbetsbörda för lärosätena. Nedan kommenterar vi några aspekter av dokumentet daterat 2020-06-01.

Att minska antalet bedömningsområden är positivt. Däremot känns uppdelningen i två områden (A och B) inte motiverad. Det första området, Styrning, organisation och genomförande, riskerar att bli väldigt omfattande, medan det andra området, Förutsättningar, riskerar att få en underordnad betydelse. Vi förespråkar istället en övergripande rubrik (ex. Styrning, organisation, förutsättningar och resultat) där sedan bedömningsgrunderna (i förslaget åtta stycken) listas. På detta sätt stärks också möjligheten för lärosätet att på egen hand besluta hur en självvärdering ska utformas för att på bästa sätt beskriva det egna systemet för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning. Dessutom ställer vi oss frågande till huruvida alla punkter under bedömningsområde B verkligen handlar om förutsättningar, exempelvis bedömningsgrunderna 1 och 4.

I beskrivningen av förslaget anges att inga bedömningsområden utan direkt koppling till kvalitet i utbildningen ska finnas med. Lunds universitet anser att det är en bra utgångspunkt när vägledningen ska förenklas. Däremot saknas en argumentation i förslaget om varför forskningsanknytning, kompetensutveckling av personal och utbildningens användbarhet har en direkt koppling till kvalitet i utbildningen, medan jämställdhet, studentinflytande, studentcentrerat lärande och internationalisering inte har det.

Förslaget sägs harmoniera bättre med UKÄ:s beslutade vägledning för granskning av kvalitetsarbetet rörande forskning. Det finns stora vinster med att samordna de två vägledningarna inför nästa cykel. Inte minsta då granskningarna av forskning och utbildning planeras att ske samtidigt. Lunds universitet vill i sammanhanget påpeka att det inte är konstigt att kvalitetssäkringsarbete inom forskning och utbildning i flera delar skiljer sig åt. Att eftersträva en total samordning av system

och granskning bör inte vara ett mål i sig. Det är viktigare att granskningssystemet upplevs som ändamålsenligt och effektivt. I detta sammanhang är det viktigare att harmoniera med Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG) än med ett granskningssystem för forskning.

Yttrandet lämnas av avdelningschef Åsa Ekberg efter samråd med prorektor Lena Eskilsson och vicerektor Ann-Kristin Wallengren.

I tjänsten,

Åsa Ekberg

REKTOR

YTTRANDE
2021-08-23SUHF:s expertgrupp för
kvalitetsfrågor

Yttrande över förslag till ny utformning av UKÄ:s lärosätesgranskning för utbildning

Malmö universitet tackar för inbjudan att lämna synpunkter på det förslag till ny utformning av lärosätesgranskning som SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor arbetat fram. Nedan följer universitetets tankar och synpunkter.

Malmö universitet välkomnar den förenkling av lärosätesgranskningen som SUHF föreslår. Genom att slå ihop framför allt nuvarande bedömningsområdena 1 och 3 kan lärosätenas kvalitetssäkringssystem och -arbete beskrivas på ett mer sammanhållet sätt och utan att delar behöver upprepas i flera olika områden. En sådan förenkling är också förenlig med att inte förändra systemet allt för mycket efter 2022. Likaså ger det möjligheter att låta granskningarna av lärosätenas kvalitetssäkringssystem starta från den plats/nivå där det slutade under cykeln 2017-2022. För Malmö universitet är det av vikt att inte lärosätesgranskningen börjar om från början med bedömningar som riskerar att underminera lärosätets pågående kvalitetsarbete, utan att den tar utgångspunkt i resultatet från innevarande cykel.

Förslaget om att låta de s.k. sakområdena (SUHF:s referens till HL 1 kap. § 1-5) utgå från lärosätesgranskningen och istället följas upp i annan ordning reser däremot en del frågor och tveksamhet. En stor anledning till tveksamheten är att vi i dagsläget inte vet hur utformningen av de övriga komponenterna kommer att se ut. Helheten behövs för att kunna ställa sig bakom ett sådant förslag. Om sakområden istället ska granskas som tematiska granskningar ser vi att det kan leda till ökad arbetsbelastning för lärosätena. Om ambitionsnivån för de tematiska granskningarna kommer att fortsätta som de gjort under 2017-2022 så är det inte ett resurseffektivt sätt att granska sakområdena, då de tematiska granskningarna i så fall blir fler.

Vi ser vidare att ett uteslutande av sakområdena kommer att ställa höga krav på lärosätenas egna målformuleringar inom dem. Det riskerar att bli både en spretig ambitionsnivå och en diversifiering av vad lärosätena menar med respektive sakområde och vad man vill uppnå. SFS pekar i sitt *position paper* på att bedömningsområdena 4-6, som innehållit en del av de s.k. sakområdena, tenderat

att inte få samma tyngd i lärosätesgranskningarna som bedömningsområdena 1-3. Malmö universitet allierar sig med den uppfattningen och ser här ytterligare ett argument för att inte utesluta sakområdena, utan snarare förstärka dem.

Mot bakgrund av ovanstående ställer sig Malmö universitet därför istället bakom förslaget i SUHF:s text om att låta sakområdena ingå i det nya föreslagna bedömningsområde A. Eller, möjligen ännu hellre, att låta dem bilda en kapp till granskning av kvalitetsarbetet inom utbildning och forskning tillsammans. Det ligger i linje med SUHF:s påtalanden om att sakområdena berör en större del av lärosätenas verksamhet än utbildning. Vi ser också att det skulle kunna bidra till strävan efter större samstämmighet mellan UKÄ:s utvärderingar av forskning och utbildning, så som att bara ha två bedömningsområden.

Malmö universitet uppfattar samtidigt att SUHF:s förslag explicit innehåller delar av de sakområden som finns i HL kap. 1 § 1-5, så som nära samband mellan forskning och utbildning samt studentinflytande, medan andra är mer implicita, så som resurseffektivitet och samverkan. Ytterligare andra är utelämnade, så som hållbar utveckling och jämställdhet. Argumentationen för denna uppdelning är inte fullt ut tydliggjord och vi efterfrågar därför en klarhet på den punkten. Det hör också åter samman med att vi saknar helheten för ett nytt system och därför menar att det är svårt att fullt ut bedöma ändamålsenligheten i förslagen för lärosätesgranskningen. SUHF:s förslag saknar också förslag om metod och genomförande, vilket är rimligt, men som samtidigt gör det svårare att ta ställning till.

En viktig del i förhållandet mellan de olika komponenterna i ett nytt system är hur utbildningsgranskningarna ska förhålla sig till lärosätesgranskningen och till lärosätenas egna utbildningsgranskningar. Har förslaget om att utbildningsgranskningar kan användas som stickprov inom ramen för lärosätesgranskningen processats i expertgruppen? Malmö universitet hade välkomnat en sådan modell och ser det som ett sätt att öka effektiviteten i systemet samt minska lärosätenas arbetsbelastning över tid.

Malmö universitet förespråkar att skrivformatet med att skriva i en mall behålls. Om varje lärosäte fritt kan strukturera sin text kommer det att bli än svårare att kalibrera bedömargrupperna än vad det är idag. Avsaknad av kalibrering har varit ett stort bekymmer visar UKÄ:s sammanställning av synpunkter från lärosätena (t.ex. vid seminarierna i maj 2021).

För att göra en kort summering: Malmö universitet ställer sig positivt till att ta fram en lärosätesgranskning för utbildning som i likhet med den för forskning innehåller två områden. Mau ställer sig mer tveksamt till uteslutande av vissa s.k. sakområden innan vi har en helhet att ställa det mot.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor efter föredragning av Kvalitetskoordinator Anna Sandell. I den slutliga handläggningen har också prorektor Per Hillbur deltagit.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kerstin Tham', with a long horizontal flourish extending to the right.

Kerstin Tham
Rektor

Mälardalens högskolas yttrande avseende SUHF:s förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Beslut

Rektor beslutar att lämna yttrande enligt bilaga.

Motivering

Sveriges universitets- och högskoleförbunds, SUHF:s, expertgrupp för kvalitetsfrågor har skrivit fram ett förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning. Förslaget är tänkt att utgöra en inspiration för Universitetskanslersämbetets, UKÄ:s, arbete med en ny vägledning för berörd utvärdering. Förslaget presenterar i korthet en modell där antalet bedömningsområden och bedömningsgrunder för utvärdering av lärosätens kvalitetssäkringsarbete inom utbildning har reducerats från sex bedömningsområden och 20 bedömningsgrunder till två bedömningsområden respektive åtta bedömningsgrunder. Förslaget förväntas ta bort överlapp mellan bedömningsgrunder och därmed ge en enklare modell. Vidare föreslår SUHF att sakområden som omnämns i högskolelagens 1 kap. 1-5 §§ utvärderas i särskild ordning då dessa inte specifikt är kopplade till kvalitet i utbildning utan spänner över lärosätenas hela verksamhet.

Mälardalens högskola är positiv till förslaget och föreslår samtidigt omformuleringar som framför allt syftar till att stärka studentperspektivet i utvärderingen.

Ärendets beredning

I beredningen har prorektor, dekan, prodekaner, utbildningsledare, ledningskansliet samt Mälardalens studentkår getts möjlighet att lämna synpunkter på SUHF:s förslag. Vidare har rektor, prorektor, dekan, prodekaner och Mälardalens studentkår getts möjlighet att lämna synpunkter på utkast till föreliggande yttrande. Inkomna synpunkter har beaktats i bilagan.

I beredningen har bedömning gällande jämställdhet gjorts. Bedömningen är att det inte finns några jämställdhetsaspekter som behöver beaktas

Underlag i ärendet

Bilaga 1: Mälardalens högskolas yttrande avseende SUHF:s förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Delges

-

Rektor beslutar i närvaro av högskoledirektör Karin Cardell efter föredragning av biträdande sektionschef Andreas Boberg.

Paul Pettersson
Rektor

Andreas Boberg
Föredragande

Dokumentet är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Undertecknarens identitet är registrerad och listad här nedan.

Med min signatur bekräftar jag innehållet i ovanstående dokument.

Andreas Boberg

Signer's name supplied by Ann-Christin Hägglund
2021-08-23 12:11

Paul Pettersson

Signer's name supplied by Ann-Christin Hägglund
2021-08-23 12:28

Detta dokument är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Certifikat i detta dokument är säkra och validerade med hjälp av de matematiska hashfunktionerna i originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och har en tidsstämpel med ett certifikat från en pålitlig tredje part. Alla kryptografiska signeringscertifikat är inbäddade i PDF-filen och kan användas för godkännande i framtiden.

Hur man verifierar att dokumentet är i original

Detta dokument är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader ser du att det är certifierat i Visma Addos signeringstjänst. Detta garanterar att innehållet i dokumentet är oförändrat.

Du kan verifiera de kryptografiska signeringscertifikaten i dokumentet med Visma Addos validator på denna webbsida
<https://vismaaddo.net/WebAdmin/#/NemIdValidation>

Utöver detta dokument kan ett eller flera dokument och bilagor höra till försändelsen.
Alla dokument i försändelsen är listade nedan. I händelseloggen
står alla åtgärder som relaterar till signeringen av dokumentet.

Dokument i försändelsen

Detta dokument

03_1_RB_MDHs yttrande avseende SUHF:s förslag på förändrade bedömningsområden.pdf

Övriga dokument i försändelsen

02_1_RB_MDHs yttrande UKÄs vägledning tematisk utvärdering ssk.pdf

Ovanstående dokument och bilagor som lämnats in i signerad form har skickats till alla parter via e-post eller en nedladdningslänk. Undertecknaden är ansvarig för nedladdning och säker lagring av dokument och bilagor.

Ladda ner dokument

Om du som undertecknare har fått en länk där du kan ladda ner dokumenten kommer den att vara giltig i upp till 10 dagar efter mottagande. Därefter kommer dokumenten att raderas från Visma Addo.

Händelselogg för dokument

Händelselogg för dokumentet

2021-08-23 12:00	Underskriftsprocessen har startat
2021-08-23 12:01	En avisering har skickats till Andreas Boberg
2021-08-23 12:10	Dokumentet öppnades via länken som skickades till Andreas Boberg
2021-08-23 12:11	Dokumentet har undertecknats av Andreas Boberg (IP: 90.129.250.141)
2021-08-23 12:11	Alla dokument har undertecknats av Andreas Boberg
2021-08-23 12:11	Underskriftsprocessen har startat
2021-08-23 12:11	En avisering har skickats till Paul Pettersson
2021-08-23 12:27	Dokumentet öppnades via länken som skickades till Paul Pettersson
2021-08-23 12:28	Dokumentet har undertecknats av Paul Pettersson (IP: 212.116.92.40)
2021-08-23 12:28	Alla dokument har undertecknats av Paul Pettersson

Visma Addo ID-nummer : 545755d1-54c7-4397-a481-a3ddd600c7b60

Visma Addo

Visma Consulting • Gærtorvet 1-5 • 1799 Copenhagen V • Denmark
addo@visma.com • www.visma.dk/addo

Handläggare
Andreas Boberg

Mälardalens högskolas yttrande avseende SUHF:s förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Mälardalens högskola, MDH, har getts möjlighet att lämna synpunkter på Sveriges universitets- och högskoleförbunds, SUHF:s, förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning. MDH vill inleda med att högskolan är positiv till förslaget och står bakom förslag i sin helhet, men vill göra följande kommentarer och mindre medskick till expertgruppen för kvalitetsfrågors fortsatta arbete. Högskolans yttrande har följt SUHF:s förslagets disposition och rubriker.

Först noteras att flera delar av förslaget kan kompletteras, förtydligas eller formuleras om så skrivningarna ligger närmre vissa delar av Sveriges förenade studentkårers, SFS:s, inspel till UKÄ¹. MDH ser fördelar med detta i den fortsatta dialogen med UKÄ.

Utgångspunkter

Förslaget bör ses över så centrala begrepp används konsekvent och synonymt med definitionerna i UKÄ:s rådande vägledning. Exempelvis kan det ibland uppfattas att förslagets *kvalitetssystem* används synonymt med UKÄ:s begrepp *kvalitetssäkringsarbete* vilket inkluderar såväl kvalitetssystemet som kvalitetsarbetet [se exempelvis inledning av avsnitt Utgångspunkt samt sista meningen sid. 1].

MDH är positiv till SUHF:s förslag att skilja uppföljning av högskolelagens sakområden under 1 kap. 1-5 §§ vid granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete för utbildning. Samtidigt ser högskolan att expertgruppens tidigare förslag på förändringar var med explicit vilka sakområden som bör utgå i granskningen av lärosätens kvalitetssäkringsarbete och det bör övervägas att åter exemplifiera dessa sakområden som komplement till laghänvisningen [se första/översta stycket sid 2]. Högskolan anser även att SUHF bör föreslå UKÄ att dessa sakområden följs upp som tematiska utvärderingar istället för att enbart konstatera att dessa bör följas upp i annan ordning. Genom att vara mer explicit i sitt förslag om uppföljning visar SUHF att dessa sakområden är

¹ Systemet för kvalitetssäkring efter 2022, SFS quality assurance position paper 2021, Dnr P2-23/2021

viktiga för kvaliteten i högskolans verksamhet och att de därmed hör hemma i det nationella kvalitetssäkringssystemet. Något som ytterligare talar för att dessa områden bör vara fokus i tematiska utvärderingar är att de därmed tillåts ett bredare angreppssätt. Exempelvis kan en tematisk utvärdering om jämställdhet breddas även inkludera jämställdhet, jämlikhet och likabehandling. Att bredda jämställdhet med dessa övriga områden är även något som SFS:s fört fram i sitt inspel till UKÄ.

Liksom identifierats av SUHF expertgrupp är högskolan positiv till att särskilja UKÄ:s tillsyn av regelefterlevnad från granskningen av lärosätens kvalitetssäkringsarbete. Högskolans erfarenhet från innevarande utvärderingsperiod är att bedömargruppens granskning inte tagit hänsyn till eller särskilt beaktat de ställningstaganden och synpunkter som tillsynen gett upphov till i samband med granskningen av kvalitetssäkringsarbetet. Vidare ser högskolan vissa skillnader i UKÄ:s juridiska avdelnings tolkning av exempelvis studentinflytande i förhållande till bedömargruppens tolkning vilket skapar otydlighet kring vad som förväntas.

Bedömningsområden

Förslaget exemplifierar bedömningsområden och bedömningsgrunder som högskolan liksom SUHF menar ger ett förenklat och förtydligt system som granskar centrala delar av kvalitetssäkringsarbetet. Detta är i grunden bra.

Trots att högskolan ser vinster med att efterlikna texterna i UKÄ:s rådande vägledning för granskning av kvalitetssäkringsarbetet avseende forskning i stor utsträckning föreslås ändå vissa justeringar i texterna för att förtydliga dessa ytterligare.

A. Styrning, organisation och genomförande

Begreppet *adekvat kunskap* i den femte meningen är brett och ger utrymme för tolkningsbarhet. Ett förslag är därför att omformulera och förenkla meningen till *".../ Därtill ingår vilka huvudsakliga processer/aktiviteter/kanaler samt arbetsätt lärosätet har för att säkerställa att utbildningen genomgår kollegiala granskningar och vidtar åtgärder på basis av rekommendationer som dessa genererar /.../".*

B. Förutsättningar

Ordet *några* i den andra meningen förlås strykas då det inte tillför något utan snarare skapar otydlighet och kan uppfattas som att det finns fler grundläggande villkor för att bedriva utbildning av god kvalitet, men att dessa inte ingår i UKÄ:s granskning. Stryks ordet ger det *"Området ringar in grundläggande villkor för att utbildning av god kvalitet ska kunna bedrivas"*. Även om enskilda lärosäten preciserat och lyfter ytterligare interna villkor i samband med UKÄ:s granskning så pekar bedömningsgrunderna inom området på en lägstanivå som ska vara uppnådd för samtliga lärosäten.

Bedömningsgrunder

Som nämnts tidigare är högskolan positiv till de förenklingar av systemet som förslaget medger samtidigt som MDH ser att studenternas och doktorandernas möjlighet till engagemang och delaktighet i kvalitetsarbetet riskeras likställas med högskolelagens och högskoleförordningens krav på studentinflytande i beslutande och beredande organ snarare än vara en aktiv och kontinuerlig dialog mellan student och lärosätet. Högskolan tror dock liksom SUHF att det finns risker till överlapp om studenternas engagemang och studentinflytande läggs till som en separat bedömningsgrund. Vidare finns även en risk med ett sådant angreppssätt att student- och doktorandperspektivet utvärderas och granskas separat från resten av kvalitetssäkringsarbetet. Istället menar högskolan att smärre justeringar i bedömningsgrunderna kan lyfta studenternas och doktorandernas roll i kvalitetsarbetet. Genom att tydligare integrera studentperspektivet i bedömningsgrunderna skapas större incitament för lärosäten att upprätta och reflektera över arbetssätt där studenternas och doktorandernas medverkan och engagemang sker aktivt för att därmed öka och bibehålla kvalitet i utbildningarna. Exempelvis kan sista meningen i A1 omformuleras till *"/.../ De är utformade för att möjliggöra aktiv medverkan och engagemang hos personal, studenter och doktorander samt är fastställda och allmänt tillgängliga"*. Omformuleringen förtydligar att lärosäten bör eftersträva och förväntas främja en aktiv medverkan och engagemang och inte nöja sig med att skapa forum där delaktighet och engagemang likställs med tillgång till forumet.

På motsvarande sätt kan A3 omformuleras till *"Lärosätet säkerställer att det löpande följer upp och kontinuerligt samlar in, analyserar och använder ändamålsenlig information med bäring på utbildningens kvalitet och relevans. I kvalitetsarbetet inkluderas studenter samt doktorander och den insamlade och bearbetade informationen tillgängliggörs för relevanta intressenter och används som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar"*. Den omformulerade bedömningsgrunden lyfter särskilt fram att studenter och doktorander ska vara en aktiv del av kvalitetsarbetet och att det båda är den insamlade och bearbetade, det vill säga den analyserade, informationen som ska tillgängliggöras och ligga till grund för beslut och prioriteringar. Vidare föreslås att de av expertgruppen inskrivna förtydliganden kring vilken typ av information som avses ska strykas då enbart kvantitativa data hänvisas till vilket exkluderar information som genereras genom en levande och kontinuerlig dialog med flera intressenter i kvalitetsarbetet, däribland studenter och doktorander. MDH anser även att formuleringarna av övriga bedömningsgrunder bör ses över med avsikt att lyfta fram och förtydliga student- och doktorandmedverkans betydelse i kvalitetsarbetets samtliga områden.

Högskolan föreslår SUHF att även ta intryck från SFS i formuleringarna av bedömningsgrunderna B2 – B4. De skäl SFS lyfter fram i sitt inspel är rimliga även för SUHF att stå bakom. MDH anser liksom SFS att det behöver skapas drivkrafter som uppmuntrar till pedagogisk utveckling. Genom att lägga till en förväntan på detta i B2 tror högskolan att en sådan utveckling

kan påskyndas. B2 skulle då formuleras om till *".../ Lärosätet skapar goda förutsättningar och incitament för personalens pedagogiska och ämnesmässiga kompetensutveckling"*. På motsvarande sätt, utifrån SFS inspel, kan bedömningsgrund B3 formuleras om för att lyfta vikten av en god arbetsmiljö för studenter och doktorander som en viktig förutsättning för hög utbildningskvalitet. B3 skulle då lyda *"Lärosätet säkerställer att studentstöd och infrastruktur är ändamålsenligt utformat för studenternas och doktorandernas behov samt att studenternas och doktorandernas arbetsmiljö är god och ger förutsättningar för lärande."*

MDH föreslår även SUHF att överväga att i sin helhet formulera om bedömningsgrunden B4 enligt SFS förslag. B4 skulle då lyda *"Lärosätet säkerställer ett systematiskt arbete med att utbildningarna är användbara utifrån studenternas behov av arbetslivsanknytning eller bildning"* vilket breddar bedömningsgrunden och lyfter fram vikten av ett relevant innehåll inom utbildningar som leder till generella examina.

Högskolan i Borås

Från: Katarina Ek <katarina.ek@hb.se>

Skickat: den 23 augusti 2021 14:02

Till: Pia Vallgård <pia.vallgarda@suhf.se>

Kopia: Mats Tinnsten <mats.tinnsten@hb.se>; Kim Bolton <kim.bolton@hb.se>; Anna Cregård <anna.cregard@hb.se>; Anders Nylund <anders.nylund@hb.se>

Ämne: VB: Påminnelse: Remiss till SUHF:s medlemmar - svar önskas senast 23/8 till e-post: kvalitet@oru.se

Hej Pia,

I enlighet med tidigare e-mailkontakt i februari tror Högskolan i Borås att förslaget är bra och att vårt system kan beskrivas under de föreslagna rubrikerna.

Färre rubriker behöver dock nödvändigtvis inte innebära en minskad arbetsbelastning, men det är bra om vi kan undvika överlapp utan att försvåra granskningsprocessen.

Vi föredrar att jämställdhet, precis om samverkan, tas upp i dessa granskningar istället för separata tematiska granskningar.

Mvh Mats Tinnsten genom

Katarina Ek

Chef Rektors stab

katarina.ek@hb.se

Mobil: 0732-305900

<https://hb-se.zoom.us/j/5733747482>

Luleå tekniska universitet

Hej,

LTU har följande synpunkter: vi skulle föredra att område 3, 4 och 5 inkorporeras i övriga bedömningsområden. Vi ser att de på ett naturligt sätt hör samman med det som beskrivs i de två första områdena, och uppfattar att det skulle bli en tydligare fokusering på utbildning samt helhetssyn om de infogas. I övrigt instämmer vi helt med era förslag!

Cecilia Granberg
Kvalitetssamordnare
Luleå tekniska universitet

Tfn: 0920-491067
Mobil: 073-0877851
Mail: cecilia.granberg@ltu.se

När du skickar e-post till Luleå tekniska universitet (LTU) innebär detta att LTU kommer att behandla dina personuppgifter. Du kan läsa mer om hur LTU behandlar personuppgifter [här](#).

Sending email to Luleå university of technology (LTU) will result in LTU processing your personal data. You can read more about LTU's processing of personal data [here](#).

Konstfack

Hej,

Konstfack tillstyrker i huvudsak SUHF:s förslag.

Det är angeläget att reducera antal bedömningsområden och bedömningsgrunder som överlappar varandra.

Konstfack vill också understryka vikten av SUHF:s slutsats att *"bedömningsområden inte bör innefatta uppföljning av de sakområden kopplade till HL kap. 1 § 1-5 som inte specifikt är kopplade till kvalitet i utbildningen. Dessa lagkrav spänner över hela lärosätenas verksamhet och inte enbart utbildning, och bör därför följas upp i annan ordning än lärosätetsgranskningen för just utbildning"*.

Hälsningar

Elin Norberg, Konstfack

Elin Norberg

Utbildnings- och forskningsadministrativa avdelningen

E-mail: elin.norberg@konstfack.se

Phone: + 46 8 450 41 70

Konstfack

University of Arts, Crafts and Design

Visiting address: LM Ericssons väg 14

Postal address: Box 3601, SE-126 27 Stockholm, Sweden

Phone: + 46 8 450 41 00

www.konstfack.se

Fakturainformation/Invoice information

Ref.nr: 502

Faktura ska skickas som e-faktura se mer info via länken/

Invoice should be sent as e-invoice see more info via the link

<https://www.konstfack.se/sv/Om-Konstfack/Forvaltning/Ekonomienheten/fakturering/>

KONSTFACK

University of Arts, Crafts and Design

Chalmers tekniska högskola

Hej Erwin,

Chalmers har tittat på underlaget till förslaget. Chalmers är generellt positiv till och står bakom SUHF:s arbete och förslag till förenklingar, vilket framgick i Chalmers kommentarer och synpunkter till expertgruppens första utkast. I dagsläget har inte Chalmers möjlighet att komma med några skarpa och detaljerade kommentarer på denna versionen av förslag och kommer därför inte inkomma med något remissvar. Vi ser dock fram emot att kunna bidra vid nästa version av förslag.

Med vänliga hälsningar

Helena Sjöholm

Helena Sjöholm
Rådgivare kvalitetsfrågor | Senior Advisor Quality Assurance
Avdelningen för lednings- och högskolegemensamt stöd (ALH) |
Division of Management and General University Support
+46(0)31 772 60 96
+46 738 56 77 51

Chalmers tekniska högskola
Chalmers University of Technology
Chalmersplatsen 4
SE-412 96 Göteborg | Gothenburg
Sweden

www.chalmers.se

2021-08-24

DNR: MIUN 2021/1492

SUHFs expertgrupp för
kvalitetsfrågor
E-mail: kvalitet@oru.se

Remiss: Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

(Daterad 2021-06-11)

Mittuniversitetet har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss och avger följande yttrande.

Sammanfattning

Mittuniversitetet ställer sig som helhet positiv till expertgruppens förslag på revidering av kvalitetssäkringsarbetet inom utbildning.

Yttrande i sin helhet

Mittuniversitetet ser det som positivt med avsikten att minska antalet bedömningsområden samt antalet bedömningsgrunder och på detta sätt minska antalet överlappande kriterier. Mittuniversitetet ser avsikten att minska arbetsbördan för lärosätena som mycket positivt.

Mittuniversitetet ser förslaget att lyfta ut de olika sakområdena i högskolelagen kap. 1 § 1–5 från granskningen som positivt. Vidare framhåller förslaget möjligheten att vissa sakområden istället kan följas upp i tematiska utvärderingar. Mittuniversitetet vill att man beaktar den arbetsinsats som en tematisk utvärdering innebär så inte antalet tematiska utvärderingar blir alltför många och därigenom tar bort intentionen att minska arbetsbördan för lärosätena.

Kontakt

Telefon 010-142 80 00
Webb miun.se

Campus

Sundsvall Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall
Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av prorektor Eva Dannetun. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har prorektor Håkan Wiklund, förvaltningschef Lotten Glans, samordnare Anna Haeggström och studentrepresentanter Emanuel Magnusson och Felicia Dyberg varit.

Sundsvall 2021-08-24

Anders Fällström, rektor

SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor

Remissvar - Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Örebro universitet har getts möjlighet att yttra sig över det förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning som tagits fram av SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor och lämnar följande synpunkter.

Generella synpunkter

- Örebro universitet instämmer i slutsatsen att aktuella bedömningsområden ska utesluta uppföljning av sakområden i Högskolelagen som saknar en direkt anknytning till utbildningarnas kvalitet eller kvalitetsarbetet i stort.
- Örebro universitet instämmer därtill i slutsatsen att det inte bör finnas någon överlappning mellan tillsynen och lärosätetsgranskning. Det framstår också som klokt att använda samma bedömningsområden för forskning och utbildning, både utifrån ett uppföljningsperspektiv och från ett lärosätetsperspektiv.
- UKÄ indikerade under ett seminarium i maj att de planerar förändringar i genomförandet av tillsynen och presenterade ett antal idéer, men inget konkret förslag. Man kan ifrågasätta hur effektivt det är att påbörja ytterligare ett förändringsarbete när det fortfarande kvarstår arbete med att förenkla och tydliggöra komponenter i det nationella kvalitetssystemet som dessutom berör tillsynen. En av slutsatserna som presenterades vid UKÄs seminarium var att stora förändringar av det nationella kvalitetssäkringssystemet bör undvikas för att främja stabilitet och förutsägbarhet. Om upplägget för tillsynen ska ses över behöver skälen till detta kommuniceras med lärosätena och upplägget behöver möjliggöra jämförelse över tid för utvecklingsarbete.
- Vi anser att det saknas resonemang kring framförallt två aspekter. I vägledningen saknas en tydlig framskrivning av betydelsen av att kunna hantera skillnader såväl *mellan* som *inom* lärosäten i granskningsprocessen. Det senare blir viktigare ju större lärosäte det handlar om. Den andra aspekten berör kollegialitet, som vi menar inkluderar såväl kollegial granskning som kollegiala arbets- eller utvecklingsprocesser. Kollegialitet, som grundläggande princip i all akademisk verksamhet, innefattar ofta komponenter som kollegiet självt beskriver som avgörande för kvalitet, för utveckling och kalibrering. Kollegiala strukturer och processer är dock svåra att fånga i en granskning av kvalitetssäkringssystem, delvis därför att de i sin natur inte alltid är på samma sätt

regelbundna och regelstyrda som andra processer och tenderar att vara mindre dokumenterade än linjeprocesser. Det innebär dock varken att de inte finns, eller att de saknar betydelse för kvalitetsarbetet. När betydelsen av kollegiala processer inte lyfts fram i relation till kvalitetssäkringsarbetet vid en LSG, så betyder det (åtminstone) tre saker: 1. Kollegiala processer som innebär kvalitetssäkring kommer inte att synas i granskningen; 2. Kollegiala processer som ändå synliggörs i granskningen framstår som antingen ovidkommande eller en främmande fågel i ett inrutat systemtänk, trots att de kan vara avgörande; 3. Det finns en risk att det kollegium som granskas kommer att uppleva ett slags underkännande av sin profession och professionens arbetssätt, då de kollegiala processerna negligeras eller inte passar in i systemtänkandet, och; 4. Legitimiteten och funktionaliteten för LSG bland lärare och forskare skulle stärkas om det kollegiala arbetet, som är bredare än kollegial granskning, fick utrymme. Vi ser att kollegialiteten lyfts fram starkare i bedömningen av kvalitetssäkring av forskning än utbildning, och menar att det finns likheter i hur den akademiska verksamheten arbetar med kvalitetsfrågor för såväl utbildning som forskning.

Synpunkter på bedömningsområden

Bedömningsområde A1: Principer, regelverk, ansvars- och rollfördelning kan vara fastställda och allmänt tillgängliga. Detsamma gäller dock inte nödvändigtvis i alla delar för konkreta arbetsformer, då dessa kan skilja sig åt mellan huvudområden, program och kurser inom ett lärosäte. I det löpande kvalitetssäkringsarbetet är det högst sannolikt att de vardagliga kollegiala processerna är en central komponent för kontinuerlig förbättring och utveckling. Dessa bör inte glömmas bort.

Bedömningsområde A2: I ESG 1.2 lyfts utformning av utbildning fram – detta saknas här. Denna punkt är också mer av regelkaraktär (som kan bockas av) än innehåll. Förefaller som en möjlig punkt att istället titta på vid tillsynen?

Bedömningsområde A3: Saknar resonemang kring möjligheten att också använda mer kvalitativa underlag.

Bedömningsområde B1: Vi instämmer förvisso i att studentinflytande kan granskas i tillsynen men ser dock inte hur studentcentrerat lärande, undervisning och bedömning (ESG 1.3) fångas i sin helhet under B1. Eftersom en av de större ändringarna i ESG 2015 var just ökad fokus på studentcentrering bör detta finnas med i bedömningsgrunderna. Här skulle vi rekommendera att titta tillbaka på nuvarande systemets 3.2 eller studentdelen i 1.4.

Synpunkter på metod

- En del i nuvarande lärosätetsgranskningar innebär att bedömargruppen ska välja ett antal så kallade fördjupningsspår. Det råder en otydlighet kring dessa – vad de kan, bör eller ska bestå i, hur de kopplas till bedömningsområdena. Metoden föreskriver också ett visst antal spår, till stor del beroende av lärosätets storlek, snarare än vad bedömargruppen anser kunde vara relevant att fördjupa sig kring eller lärosätet skulle vilja få en grundligare genomlysning av. Ett förslag är att det blir standard att ett fördjupningsspår är granskning av en intern utbildningsutvärdering då det läggs stor vikt på den delen av lärosätets kvalitetssäkringssystem när UKÄ:s utbildningsgranskningar blir färre.

- En fråga är om det kumulativa och kollegiala erfarenhetsutbytet mellan lärosätena behöver stärkas när det gäller resultat och erfarenheter.
- Det finns också en del i övrigt att önska av UKÄs systemstöd i relation till granskningarna. Verktynen för bedömgargruppen är inte ändamålsenliga, utan huvuddelen av korrespondensen inom bedömgargruppen behöver skötas på annat sätt. För granskningarna används UKÄ direkt för att dela dokument med UKÄ, men för tillsynen ska alla dokument skickas in med e-post. Det vore önskvärt att använda samma system.
- Det vore också önskvärt att framföra synpunkter på administrativt stöd till bedömgargrupperna. Det finns å ena sidan krav/önskemål från UKÄs sida på samordning och kalibrering mellan bedömgargrupperna av lärosätena, och en uttalad avhållsamhet från inblandning i bedömgargruppens arbete. Samtidigt är det endast vid ett fåtal tillfällen som bedömgargrupperna eller någon representant från dem träffas, och då inte med fokus på just kalibrering. Ett mer aktivt stöd från handläggarsidan, som involverar såväl anteckningsstöd som stöd i formuleringen av yttrandet skulle väsentligt underlätta arbetsbördan för bedömgargrupperna.

Remissvar:

SUHF:s förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

SFS har erbjudits att lämna synpunkter på ”Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning” som utarbetats av SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor.

SFS remissvar till SUHF bygger till övervägnade del på inspel som SFS kvalitetskommitté har skrivit till UKÄ:

https://sfs.se/wp-content/uploads/2021/04/https_sfs.se_wp-content_uploads_2021_03_SFS-QAPP-2021-03-10-slutgiltig-version.pdf

Inspelet har förankrats med SFS medlemskårer i flera steg.

Remissvaret kommenterar inte på detaljer, utan är koncentrerat till de mer principiella frågorna om hur kvalitetssäkringssystemet bör utvecklas.

Ang. Utgångspunkter

SFS är överlag positiva till de utgångspunkter som föreslås gällande syftet med lärosätenas kvalitetssäkringssystem: att säkerställa att utbildningarna håller hög kvalitet och bidra till kvalitetsutveckling av utbildningarna. Även de övriga utgångspunkterna är bra: att utveckla lärosätenas ansvarstagande, att vara möjligt att anpassa efter lärosätenas mål och förutsättningar, att vara resurseffektivt samt att vara förenligt med ESG. SFS är dock inte övertygande om att dessa utgångspunkter i praktiken behöver leda till de förändringar som föreslås.

SFS uppfattning är att det remitterade förslaget till stor del handlar om att göra systemet mer resurseffektivt. Det tycks också finnas en ambition att renodla systemet så att det fokuserar mer på utbildningskvalitet och mindre på kringliggande aspekter som inte har någon väsentlig bäring på just kvaliteten. Även om SFS instämmer i att det är bra ambitioner delar SFS inte bilden av hur det kan uppnås.

SFS uppfattning är att den mest arbetskrävande delen för lärosätena, har varit att utveckla sina kvalitetssäkringssystem för att anpassa sig till UKÄ:s system. För att undvika att belasta lärosätena inför nästa cykel, bör UKÄ vara försiktiga med att förändra bedömningsgrunderna mer än nödvändigt. Att förändra antalet bedömningsgrunder leder inte i sig till att systemet blir mer effektivt. Vad gäller övriga effektiviseringar anser SFS att det är lärosätena som själva har mest utrymme att utveckla sina system.

SFS delar inte uppfattningen att de överlapp mellan bedömningsområden eller bedömningsgrunder som finns i nuvarande system har de negativa konsekvenser som beskrivs i utkastet. SFS uppfattning är att antalet bedömningsområden och bedömningsgrunder inte i sig hindrar systemet från att vara resurseffektivt.

SFS delar inte heller uppfattningen att de något brokiga bedömningsgrunderna gör att centrala kvalitetsaspekter hamnar i skymundan. I förslaget nämns ”att de olika bedömningsområdena har olika karaktär och betydelse för kvaliteten på utbildningarna”. SFS kan hålla med om detta. Det behöver dock inte utgöra ett problem. Kvalitet är ett mångbottnat begrepp och det är en styrka i systemet att kunna fånga de olika egenskaper som tillsammans leder till nytta för studenterna och på så sätt gör att en utbildning kan sägas hålla hög kvalitet. Att reducera kvalitetsbegreppet till mer enhetlig lista blir en idealisering som inte motsvarar hur kvalitet manifesterar sig i verkligheten.

Mot bakgrund av detta anser SFS att antalet bedömningsgrunder inte behöver minska. En reduktion av antalet bedömningsgrunder riskerar att skapa luckor i systemet, där en del aspekter som påverkar kvaliteten inte kan fångas upp. Ett större antal bedömningsgrunder behöver heller inte vara betungande, så länge bedömargruppen har viss flexibilitet i vilka bedömningsgrunder de ska kolla särskilt noga på. Att minska antalet bedömningsgrunder kan i värsta fall leda till en större arbetsbörda för lärosätena, eftersom mycket arbete då måste ägnas åt att försöka tolka och avgöra vad som faktiskt är tänkt att ingå i varje aspekt.

Särskilt om student- och doktorandperspektiv

Studentkårerna har en mycket viktig roll för kvalitetsarbetet. Deras huvudsakliga uppgift är att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningar för studier vid högskolan. Detta innebär att kvalitetsarbetet ingår i deras kärnuppdrag. Studentkårerna bidrar med viktiga perspektiv inom ramen för lärosätenas

kvalitetsarbete. Än viktigare är att studentinflytandet leder till löpande utveckling och kvalitetssäkring som en integrerad del i den dagliga verksamheten. Studentinflytandet måste ges en tydlig plats i kvalitetssäkringssystemet då det är viktigt för kvalitetsarbetet.

SFS är därför mycket kritiska till förslaget att ta bort bedömningsområde 5 Student- och doktorandperspektiv och inte ha med en bedömningsgrund om studentinflytande.

Det stämmer till viss del att ”studentinflytandet redan granskas i andra former, dels som en del i UKÄs juridiska tillsynsgranskning, dels som en del i bedömningsgrund A1 ovan där lärosätets arbete med att engagera studenter och doktorander i verksamheten granskas”. Det utgör dock inte tillräckliga skäl för att ta bort bedömningsgrunden. SFS ser två skäl emot att ta bort den:

Skäl 1: Att studentinflytandet redan ingår i UKÄ:s juridiska tillsyn innebär bara att det granskas på förekommen anledning. Det innebär att granskningen fokuserar på de juridiska aspekterna och att granskningen inte blir tillräckligt kvalitets- eller utvecklingsinriktad. Det är önskvärt att det finns en systematisk och löpande granskning av att studentinflytandet fungerar, och det behöver ingå i kvalitetssäkringssystemet.

Skäl 2: Att i en bedömningsgrund nämna att lärosätena ska ”engagera studenter” kan inte ersätta en egen bedömningsgrund. Studentinflytande är mer än att bara ”engagera studenter”. Då är det bättre att ha två delvis överlappande bedömningsgrunder, annars kommer studentinflytandet inte att tas på allvar. Så som förslaget är formulerat innebär det att krav som ställs gällande studentinflytande blir oroväckande urvattnade.

Resonemanget är dessutom motsägelsefullt. Den ena punkten säger att studentinflytandet inte borde ingå i någon bedömningsgrund. Den andra punkten säger att studentinflytandet ingår i en av de bedömningsgrunder som SUHF föreslår. Här behöver SUHF välja fot att stå på.

SFS föreslår istället att student- och doktorandperspektivet ska täckas av totalt fem bedömningsgrunder:

- 1.7 Lärosätet säkerställer att student- och doktorandperspektivet ges utrymme och får genomslag i kvalitetsarbetet.
- 5.1 Lärosätet säkerställer ett systematiskt arbete med att **studenter på grund- och avancerad nivå** har **möjlighet** att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation
- 5.2 Lärosätet säkerställer ett systematiskt arbete med att **studenter på grund- och avancerad nivå** har **goda förutsättningar** att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation
- 5.3 Lärosätet säkerställer ett systematiskt arbete med att **doktorander** har **möjlighet** att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation

- 5.4 Lärosätet säkerställer ett systematiskt arbete med att **doktorander** har **goda förutsättningar** att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation

Den första punkten rör studentinflytande i själva kvalitetsarbetet, något som anges i ESG men som idag inte täcks in av någon bedömningsgrund.

Resterande fyra punkter är förtydligande av den nuvarande bedömningsgrunden 5.1. Idag är det vanligt att bedömargruppen fokuserar på antingen grundnivå och avancerad nivå eller doktorandperspektivet, men inte nödvändigtvis båda. Därför föreslår SFS ett förtydligande genom att student- och doktorandperspektiven delas upp i två separata bedömningsgrunder. Det är också vanligt att bedömargruppen ser till de formella möjligheterna som lärosätet ger studentkårerna att utöva inflytande, men förbiser hur det fungerar i praktiken. Därför föreslår SFS att de delas upp i två bedömningsgrunder, där en rör de formella **möjligheterna** och en rör studentkårernas reella **förutsättningar** att utöva inflytande. Dessa förtydliganden skulle komma till rätta med brister som i dagsläget gör att många studentkårer upplever att studentinflytandet inte har tillräckligt stor plats i systemet.

Att förtydliga att alla fem punkter är viktiga, innebär ingen stor förändring i sak. I teorin ingår fyra av punkterna redan i den nuvarande bedömningsgrunden 5.1 och det rör sig bara om ett förtydligande.

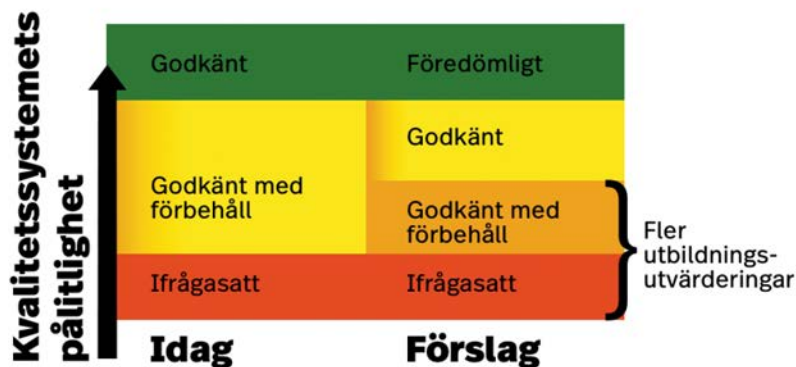
SFS är öppna för att ytterligare diskutera formerna, det behöver inte vara exakt som i ovanstående förslag.

SFS syn på utvecklingsbehov

SFS uppfattning är att förändringar riskerar att leda till merarbete, varför det är extra viktigt att ändringar är motiverade.

Det är rimligt att SUHF:s inspel fortsätter fokusera på frågan om resurseffektivitet, även om det bör ske på andra sätt än genom att reducera systemet. Ett sätt att göra UKÄ:s system mer effektivt, är att satsa mer på utbildningsutvärderingar på förekommen anledning. Att som idag utvärdera ett stort antal utbildningar på regelbunden basis är inte nödvändigtvis rätt prioritering. UKÄ skulle kunna utveckla principer för vilka utbildningar som ska väljas ut för utbildningsutvärderingar.

SFS föreslår även att det ska bli lättare för lärosäten som har ett fungerande kvalitetssäkringssystem att få omdömet godkänt. Idag är omdömet Godkänt svårt att nå. En lösning skulle vara att byta namn på dagens Godkänt-nivå till "Föredömligt", då detta i högre grad motsvarar den roll omdömet i praktiken kommit att få i dagens system. Därutöver skulle dagens "Godkänt med förbehåll" delas upp i en nivå "Godkänt" för de bättre och ha kvar "Godkänt med förbehåll" för de som är sämre. Gränsen för "Ifrågasatt" kan vara kvar. Det skulle leda till en uppdelning enligt följande diagram:

Figur: Förslag på ny gradering för omdömen i lärosätesgranskningarna

Ytterligare en förbättringsåtgärd skulle vara att öka systemets oberoende gentemot staten. Det kan exempelvis göras genom att stärka UKÄ:s ställning som fristående bedömarorgan.

SFS samtliga utvecklingsförslag finns i [SFS eget inspel till UKÄ](#). Förutom de förslag som redan har nämnts är det framförallt förslagen om att utveckla bedömningsgrunden 2.2 och att lägga till en bedömningsgrund 6.2 som är viktiga att få med.

Linn Svärd
SFS ordförande

Karl Kilbo Edlund, Philip Johansson, Sandra Magnusson och Simon Edström
SFS Kvalitetskommitté (SQK) verksamhetsåret 2020/21

SUHF Expertgruppen för kvalitetsfrågor
kvalitet@oru.se

Södertörns högskolas remissvar gällande SUHF:s förslag till
förändring av bedömningsområdena för lärosätenas
kvalitetssäkringsarbete avseende utbildning

Högskolan lämnar i bifogat yttrande sina synpunkter på remissen.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Gustav Amberg efter föredragning av rektorsråd för kvalitetsfrågor Anna Maria Jönsson. Inför beslutet har även projektgruppen för lärosätesgranskning (prorektor Nils Ekedahl, rektorsråd för kvalitetsfrågor Anna Maria Jönsson, planeringschef Anton Ridderstad, enhetschef Linda Enoksson och handläggare Malin Sjögren), vicerektor Ulla Manns, Fakultetsnämndens ordförande Peter Dobers och vice ordförande Stina Bengtsson samt studentkåren getts möjlighet att lämna synpunkter.

Gustav Amberg
Rektor

SUHF Expertgruppen för kvalitetsfrågor
kvalitet@oru.se

Södertörns högskolas remissvar gällande förslag till förändring av bedömningsområdena i Universitetskanslersämbetets granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende utbildning

Sammanfattning

Södertörns högskola ställer sig generellt positiv till de föreslagna förenklingarna av bedömningsmodellen för UKÄ:s granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning. Högskolan finner det angeläget att den nuvarande nationella modellen görs mer effektiv och att överlappningarna mellan olika delar och bedömningsområden minskas. Högskolan instämmer i att UKÄ:s granskningar kan göras mindre resurskrävande för alla parter om överlappen mellan lärosätessgranskningarna och den juridiska tillsynen minskas.

Samtidigt är det angeläget att studenternas delaktighet i säkringen och utvecklandet av utbildningarnas kvalitet även fortsättningsvis utgör en central aspekt i granskningarna. Enligt högskolan är det naturligt att lärosätens kvalitetssystem omfattar de sakområden som anges i HL 1 kap. § 1–5 och att processerna för dessa därför ingår i UKÄ:s lärosätessgranskningar.

Högskolan förordar ett helt integrerat granskningsförfarande, där lärosätenas kvalitetsarbete bedöms som helhet. Södertörns högskola vill understryka vikten av att den bedömningsmodell som UKÄ kommer att tillämpa under nästa granskningscykel fullt ut drar konsekvenserna av att lärosätenas system för kvalitetssäkring och -utveckling i utbildning och forskning då ska bedömas samtidigt. De förändringar i bedömningsmodellen för utbildningssidan som görs måste tydligt korrespondera med utformningen av bedömningsmodellen för forskningsverksamheten, och vid minskningen av överlapp mellan olika led i bedömningsprocessen måste hänsyn tas också till hur lärosätena ska redovisa sitt systematiska kvalitetsarbete inom forskning.

Det vore önskvärt att SUHF utvecklade det nu presenterade förslaget till ett förslag till samlad modell för bedömning av lärosätenas kvalitetsarbete inom både utbildning och forskning, till inspiration för UKÄ:s utvecklingsarbete. Vidare vore det önskvärt om UKÄ får ett uppdrag att ta ansvar för att dela goda exempel och modeller för gott kvalitetsarbete

Allmänna synpunkter på nuvarande nationella kvalitetssystem

Södertörns högskola anser att det nuvarande nationella kvalitetssystemet är i grunden väl avvägt och präglat av respekt för de enskilda lärosätenas kvalitetsansvar. SUHF:s framtagande av ett nationellt ramverk för kvalitetssäkring av forskning 2018–19 visar också att sektorn har kapacitet att formulera gemensamma ramar för kvalitetsarbetet.

Den överflyttning av en stor del av det löpande utvärderingsarbetet som det nu gällande nationella kvalitetssystemet har inneburit i förhållande till tidigare kvalitetssystem – både nyare och äldre – har dock medfört kännbara kostnadsökningar för lärosätena. Det ökade ansvaret för intern kvalitetsuppföljning har krävt betydande resurser, och då överflyttningen av ansvar inte åtföljts av någon ekonomisk kompensation har resurserna för utbildningarna måst belastas ytterligare. Detta är särskilt kännbart för lärosäten som, likt Södertörns högskola, har en stor andel av utbildningen inom utbildningsområden med den lägsta ersättningsnivån. Det är mot denna bakgrund utomordentligt att SUHF presenterar förslag på hur dess granskningar kan förenklas och effektiviseras. Strävan måste därför vara – för alla involverade aktörer – att hitta så resurseffektiva former som möjligt. Det är mycket angeläget att UKÄ utformar sina granskningar på sådant sätt att de inte kräver orimliga arbetsinsatser från lärosätenas sida.

Minskning av överlapp

Södertörns högskola ser positivt på strävan att minska överlappen mellan de olika delarna och bedömningsområdena i lärosätenas självvärderingar. Högskolans erfarenhet är att arbetet med självvärderingen av kvalitetsarbetet inom utbildningarna är givande och värdefullt men att det är resurskrävande. Formen för självvärderingen kan göras enklare och mer effektiv. De av expertgruppen föreslagna sammanslagningarna och förenklingarna ter sig genomtänkta och ändamålsenliga. Den presenterade bedömningsmodellen synes kunna både lätta lärosätenas skrivbörda och förenkla UKÄ:s och bedömargruppernas arbete.

Färre bedömningsområden och bedömningsgrunder

Högskolan välkomnar förslaget att minska antalet bedömningsområden och finner det presenterade förslaget med två bedömningsområden ändamålsenligt. Att antalet områden och deras avgränsning överensstämmer med bedömningsområdena för granskningen av kvalitetssäkringen av forskning är en stor vinst, som bör underlätta en sammanhållen presentation av det granskade lärosätets kvalitetssystem (oavsett om detta är helt integrerat eller delat mellan utbildning och forskning).

En minskning av antalet bedömningsgrunder bör effektivisera arbetet både för lärosätena och UKÄ, och de grunder som nämns i förslaget ter sig väl genomtänkta och ändamålsenliga. De synes fånga in de aspekter som behöver uppmärksammas, och även här är det en stor fördel att stora likheter föreligger med bedömningsmodellen för forskningssidan. Bedömningsgrund A2 torde egentligen kunna inräknas under A1, men då interna rutiner för inrättande och avveckling av utbildning är en central del av lärosätenas kvalitetssystem inom utbildning är det motiverat med en egen bedömningsgrund härför.

Vi noterar att det i beskrivningen av bedömningsområde A *Styrning, organisation och genomförande* inte finns någon formulering om studenter och doktorander när det gäller involvering i lärosätets kvalitetsarbete, medan de finns omnämnda i beskrivningen av bedömningsgrund A1.

Slopade bedömningsområden

På denna punkt gör högskolan en något annan bedömning än expertgruppen. Högskolan delar uppfattningen att utfallet av lärosätets arbete med de sakområden som anges i HL 1 kap. § 1–5 bör granskas i separata utvärderingar, exempelvis tematiska sådana från UKÄ. Samtidigt är det naturligt att uppföljning och utveckling av arbetet med dem är integrerat i lärosätets interna kvalitetssystem, och det ter sig därför inte orimligt att de också uppmärksammas vid granskning av lärosätets kvalitetssäkring, med fokus på systematik och integrering av arbetet med sakområdena. Bedömningen innebar inte att högskolan tar ställning till uppdragen som sådana, men då de utgör ett centralt led i styrningen av sektorn och därmed av lärosätets interna styrning är det inte orimligt att de ingår i den nationella granskningen av kvalitetssäkring av utbildning och forskning.

Integration med kvalitetssäkring av forskning

I samband med expertgruppens presentation vid SUHF:s web-konferens *Kvalitetssäkring i utbildning och forskning* i mars 2021 av en tidigare version av nu remitterat förslag efterlyste Södertörns högskola ett tydligare beaktande av UKÄ:s bedömningsmodell för forskning. Högskolan konstaterar att så nu skett och att det i förslaget finns goda förutsättningar för fortsatt samkörning/integrering av utbildnings- och forskningssidan i UKÄ:s kommande granskningar. Högskolan ser gärna att expertgruppen utvecklar det presenterade förslaget till ett utvidgat förslag som omfattar kvalitetssäkringsarbete inom både utbildning och forskning. En av flera fördelar med detta skulle vara att kopplingen mellan utbildning och forskning (bedömningsgrund B1 *Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten*), som är en så central aspekt i lärosätets verksamhet, lättare kunde både beskrivas och bedömas om båda dessa områden granskades gemensamt.

Övrigt

Södertörns högskola ser framför sig en modell där frekvens och omfattning av kommande granskning bör anpassas utifrån det aktuella lärosätets tidigare granskningsresultat.

Som avslutning vill Södertörns högskola framhålla att de konferenser som expertgruppen har arrangerat har varit mycket givande och givit tillfälle till viktigt erfarenhetsutbyte. Processen för framtagandet av det presenterade förslaget har varit transparent och involverande på ett sätt som högskolan sätter stort värde på. Att hitta enkla och resurseffektiva men samtidigt precisa och skarpa former för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling är en gemensam utmaning för hela högskolesektorn.

Expertgruppen för kvalitetsfrågor
inom SUHF

Synpunkter på förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Stockholms konstnärliga högskola (SKH) vill lämna följande synpunkter på expertgruppens förslag.

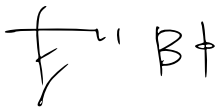
- SKH anser att lärosätesgranskningarna ska stödja lärosätenas eget kvalitetssäkringsarbete och att tilliten till lärosätenas arbete behöver öka.
- Lärosätesgranskningarna bör vara mindre detaljstyrda och betungande än i nuvarande cykel. SKH stödjer att delar som expertgruppen föreslår tas bort från dessa granskningar. Men det får inte leda till att fler tematiska utvärderingar än i den nuvarande cykeln genomförs inom det nationella kvalitetssäkringsystemet.
- Alla lärosäten har genomgått en granskning av kvalitetssäkringsarbetet avseende utbildning inom nuvarande cykel och för dem som inte fått godkänt utan förbehåll har åtgärder också följts upp. Det bör på något sätt återspeglas under kommande cykel. Det bör finnas en flexibilitet kring vad som granskas, till exempel genom att en del är lärosätesspecifik och utgår från sådant som ett lärosäte vill att en bedömare tittar särskilt på.
- SKH anser att granskningarna av kvalitetssäkringsarbetet inom utbildning och forskning bör samordnas så långt som möjligt framöver. Att expertgruppens förslag följer UKÄ:s reviderade vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning ser SKH som positivt.
- SKH ställer sig bakom förslag till förändringar som bidrar till att minska överlappningar. Det gäller både mellan bedömningsområden och bedömningsgrunder inom lärosätesgranskningarna, och mellan olika typer av granskningar (till exempel mellan lärosätesgranskning och den juridiska tillsynen).
- SKH anser att det är positivt att expertgruppens förslag innebär en minskning av antalet bedömningsområden och bedömningsgrunder. De områden och bedömningsgrunder som expertgruppen föreslår är överlag relevanta.

- SKH anser att bedömningsgrunden B4 bör utgå. Den utgör inte på samma sätt förutsättningar för utbildning av hög kvalitet som bedömningsgrunderna B1-3 gör. Av bedömningsgrund A3 framgår dessutom att lärosätet bland annat ska säkerställa att det löpande följer upp utbildningens relevans och använder den informationen. Att utbildningarna är användbara och utvecklar beredskapen att möta förändringar i arbetslivet ingår i att utbildningarna är relevanta. Bedömningsgrunden B4 täcker inte heller in någon relevant ESG, vilket framgår av tabell 1 i underlaget från expertgruppen.

Beslut i detta ärende har fattats av prorektor Eli Bø, efter föredragning av Åsa Rurling. I den slutliga handläggningen av ärendet har också högskoledirektör Eva Öquist deltagit.

För Stockholms konstnärliga högskola

Eli Bø
Prorektor

Åsa Rurling
Kvalitetshandläggare

Yttrande över remiss från Expertgruppen för kvalitetsfrågor inom SUHF, avseende förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Synpunkter på SUHF:s förslag

SLU välkomnar expertgruppens initiativ och **tillstyrker** remissens huvudförslag, det vill säga att kraftigt reducera antalet bedömningsområden och bedömningsgrunder, i syfte att:

- Minimera överlapp mellan bedömningsområden och -grunder.
- Göra kvalitetssäkringsarbetet resurseffektivt och därmed begränsa lärosätenas arbetsbörda och kostnader.
- Undvika överlapp mellan den juridiska lärosätetillsynen (med fokus på regeltillämpningen) och granskningen av kvalitetssäkringsarbetet.

SLU **tillstyrker** de föreslagna bedömningsområdena A och B, samt bedömningsgrunderna A1-3 och B1-4.

SLU **tillstyrker inte** bedömningsgrund A4 enligt nuvarande formulering, vilken vi anser riskerar att bli för styrande/normerande:

”Lärosätet säkerställer att utbildningen återkommande genomgår kollegiala granskningar (här avses i första hand lärosätets interna system med kollegiala utbildningsutvärderingar/motsvarande).”

SLU anser att det inte är entydigt vad som avses med ”kollegiala granskningar”. Om det ska tolkas som kollegiala granskningar med externa bedömargrupper efterfrågar SLU belägg för att nyttan med sådana motsvarar eller överskrider kostnaderna (i arbetsbelastning och pengar) som de medför, inte minst för små akademiska miljöer. En enkätundersökning av Högskolan Väst indikerar att de externa utbildningsutvärderingarna sällan leder till nya eller oväntade insikter (https://www.hv.se/globalassets/dokument/kortfristiga-dokument/kval_konf_okt_2020/1-valkomna-och-enkatresultat-1-lycke.pdf). SLU

menar därför att det går att uppnå likvärdiga resultat genom andra slags genomlysningar av utbildningarna, och ifrågasätter om det är rimligt att föreskriva kollegial granskning som en obligatorisk komponent i kvalitetssäkringsarbetet.

- Om bedömningsgrund A4 ändå ska kvarstå anser SLU att alternativet ”motsvarande” måste framhållas så att det tydliggörs att en kollegial granskning kan ha olika utformning och omfattning. Förslag på omformulering (se rödfärgad text):

”Lärosätet säkerställer att utbildningen återkommande genomgår kollegiala granskningar av något slag, där det står lärosätet fritt att utforma granskningarnas upplägg och omfattning utifrån de egna förutsättningarna (här avses i första hand lärosätets interna system med kollegiala utbildningsutvärderingar/ eller motsvarande genomlysningar av utbildningarna).”

Ytterligare synpunkter

I tillägg till synpunkterna ovan vill SLU framhålla att texterna i UKÄ:s vägledning behöver omarbetas till klarspråk. Därtill önskar SLU att definitionerna av de centrala begreppen kvalitetssystem, kvalitetsarbete, kvalitetssäkringssystem och kvalitetssäkringsarbete omformuleras så att de blir mer logiska och lättbegripliga. Det är också viktigt att vägledningen för kvalitetssäkring av utbildning harmonieras med vägledningen för kvalitetssäkring av forskning.

Beslut om detta yttrande har på uppdrag av rektor fattats av prorektor Karin Holmgren efter föredragning av utredare Helena Eklund Snäll. Innehållet har utarbetats av t.f. planeringschef och enhetschef Ingeborg Amnéus, utredare Helena Eklund Snäll, avdelningsdirektör Kristina Julin och utbildningshandläggare Lotta Jäderlund; samtliga medarbetare vid enheten för utbildning, planeringsavdelningen.

Karin Holmgren
Prorektor

Helena Eklund Snäll
Utredare

Stockholms
universitet

Rektor

Handläggare:
Tove Holmqvist
Utbildningsledare
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

YTTRANDE

2021-08-23

Dnr SU FV-2331-21

1(2)

Yttrande över SUHF:s förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Stockholms universitet tillstyrker huvuddragen i förslaget från Expertgruppen för kvalitetsfrågor inom SUHF men vill framföra följande synpunkter.

Färre bedömningsområden

Stockholms universitet instämmer i förslaget om att gå från nuvarande sex bedömningsområden till de två föreslagna: 1. Styrning, organisation och genomförande och 2. Förutsättningar.

Universitetet gör bedömningen att förslaget är resurseffektivt och även löser de problem med överlappningar som finns i det nuvarande nationella kvalitetssäkringssystemet för utbildning, i synnerhet om förslaget att lärosätena själva kan besluta om dispositionen av självvärderingen skulle vinna gehör.

Universitetet instämmer i att det nuvarande bedömningsområdet om studentinflytande omhändertas tillräckligt i förslaget inom ramen för bedömningsområdet 1. Styrning, organisation och genomförande och att det därför inte behöver utgöra ett eget bedömningsområde i det kommande kvalitetssäkringssystemet.

Det nuvarande bedömningsområde som helt utgår i förslaget rör jämställdhet, vilket enligt högskolelagen alltid ska iaktas och främjas i lärosätenas kärnverksamhet. Eftersom det kommande nationella kvalitetssäkringssystemet sannolikt kommer att innehålla de fyra komponenter som det nuvarande omfattar (examenstillståndsprovningar, lärosätesgranskningar, utbildningsutvärderingar och tematiska utvärderingar), gör universitetet bedömningen att eventuella brister som

Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Stockholms universitet
106 91 Stockholm

Besöksadress
www.su.se

Telefon: 08-16 20 00
E-post: registrator@su.se

exempelvis rör jämställdhet i utbildning även framgent kommer vara möjliga att fånga upp nationellt genom till exempel komponenten tematiska utvärderingar utan att jämställdhet utgör en egen bedömningsgrund.

Färre bedömningsgrunder

Stockholms universitet instämmer i förslaget att minska antalet bedömningsgrunder från dagens nitton till de föreslagna åtta.

Dock anser universitetet att skrivningarna i bedömningsgrunderna A3 och A4 bör ses över och omformuleras så att det tydligare framgår att även utbildningarnas resultat ska beaktas i den information om utbildningarna som ska analyseras och tillgängliggöras, liksom i omhändertagandet av de rekommendationer som de interna kollegiala utbildningsutvärderingarna/ motsvarande ger upphov till.

Som formuleringarna av bedömningsområden och bedömningsgrunder nu ser ut i förslaget täcks utbildningars förutsättningar, utformning och genomförande väl in medan utbildningarnas resultat inte lika tydligt är framskrivna. Med tanke på den vikt som regeringen har gett utbildningarnas resultat, till exempel i skrivelsen Kvalitetssäkring av högre utbildning (Skr. 2015/16:76), vore det lämpligt att inom ramen för det nya kvalitetssäkringssystemet även passa på att förtydliga vad som rimligen kan avses med utbildningarnas resultat i ett kvalitetssammanhang.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, efter hörande av ledamöterna i Rektors beredning för universitetsgemensamma utbildningsfrågor och system för kvalitetssäkring (Rebus), exklusive ordförande Clas Hättestrand, och efter föredragning av kvalitetssamordnare Tove Holmqvist, Ledningssekretariatet.

Yttrande över Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Sveriges universitets & högskoleförbund, SUHF, har erbjudit Umeå universitet att yttra sig över Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning.

I beredningen av yttrandet har fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsförvaltningen, Universitetsbiblioteket, studentkårer samt fackliga organisationer inbjudits att lämna synpunkter.

Särskilt samråd med Heidi Hansson, vicerektor med ansvar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå har skett.

Sammanfattning

Överlag finner Umeå universitet att SUHF:s förslag är genomtänkt och väl underbyggt.

Umeå universitet ser positivt på att minska antalet bedömningsområden i syfte att undvika de överlapp som finns mellan de nuvarande sex bedömningsområdena. Förslaget som innebär att bedömningsområdena minskas till två torde underlätta arbetet med självvärderingen som ingår i lärosätesgranskningen samt även underlätta granskarnas bedömningsarbete. Vidare anser universitetet att det är en fördel att samma bedömningsområden föreslås för både forskning och utbildning, då det möjliggör synergier mellan de båda utvärderingarna.

Universitetet noterar att förslaget bygger på att såväl Universitetskanslersämbetets lärosätetillsyn som tematiska granskningar består.

Några mindre synpunkter på förslaget följer under rubriken Kommentarer nedan.

Kommentarer

A. Bedömningsområde: Styrning, organisation och genomförande

Allmän kommentar

Umeå universitet anser att studentcentrerat lärande inte självklart omfattas av någon av de föreslagna bedömningsgrunderna. Universitetet överläter åt SUHF att bedöma om detta bör förtydligas.

SUHF:s förslag:

1. Lärosätets principer, regelverk, ansvars- och rollfördelning och konkreta arbetsformer för säkring och utveckling av kvalitet i utbildning är ändamålsenligt utformade för att understödja det strategiska arbetet på alla nivåer. De är utformade för delaktighet och engagemang hos all personal, doktorander och studenter samt är fastställda och allmänt tillgängliga.

Umeå universitets förslag:

1. Lärosätet har allmänt tillgängliga vägledande principer, en definierad och ändamålsenlig ansvars- och rollfördelning samt regelverk för säkring och utveckling av kvalitet i utbildning. De är

UMEÅ UNIVERSITET

utformade för att understödja det strategiska arbetet på alla nivåer samt för att främja delaktighet och engagemang hos personal, doktorander och studenter

SUHF:s förslag:

4. Lärosätet säkerställer att det finns fastställda och dokumenterade rutiner för inrättande och avveckling av utbildning.

Umeå universitets förslag:

4. Lärosätet säkerställer att det finns fastställda och dokumenterade rutiner för inrättande och avveckling av utbildning och att dessa baseras på kvalitetssystemets krav.

B. Bedömningsområde: Utbildningens förutsättningar

SUHF:s förslag:

3. Lärosätet säkerställer att studentstöd och infrastruktur är ändamålsenligt utformat för studenternas och doktorandernas behov.

Umeå universitets förslag:

3. Lärosätet säkerställer att studentstöd och infrastruktur är ändamålsenligt utformade för lärande och undervisning.

Yttrandet har fastställts av rektor efter föredragning av utredare Åsa Rudehäll.

Hans Adolfsson
Rektor

Expedieras till
SUHF

Dnr: FS 2021/1357

UMEÅ UNIVERSITET

Remiss -Yttrande över Förslag till förändring av bedömnings-områden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Närvarande

Hans Adolfsson	Rektor	Ordförande
Katrine Riklund	Prorektor	
Hans Wiklund	Universitetsdirektör	
Chatarina Larson	Universitetsjurist	
Gustav Svensson	Student	
Modar Alhamad	Student	
Willy Själin	Student	
Eva-Lisa Holmström	Sekreterare	

Föredragande

Åsa Rudehäll

Bakgrund/Motivering

Sveriges universitets & högskoleförbund, SUHF, har erbjudit Umeå universitet att yttra sig över Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning.

I beredningen av yttrandet har fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsförvaltningen, Universitetsbiblioteket, studentkårer samt fackliga organisationer inbjudits att lämna synpunkter. Särskilt samråd med Heidi Hansson, vicerektor med ansvar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå har skett.

Beslut

Rektor beslutar att fastställa yttrandet enligt bilaga.

Hans Adolfsson
Ordförande

Expedieras till:
SUHF

Avd för
kvalitetsutveckling
Box 2136
SE-750 02 Uppsala

Besöksadress:
Von Kraemers allé 1

Handläggare:
Camilla Maandi

Titel:
Enhetschef

Telefon:
070-4250816

www.uu.se

camilla.maandi@uadm.uu.se

Beredning: Arbetsgruppen
lärosätessgranskning 2020

Remiss av förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Uppsala universitet har beretts möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerade remiss.

Yttrandet har utarbetats av enhetschef Camilla Maandi vid avdelningen för kvalitetsutveckling på basis av Uppsala universitets erfarenheter av genomgången granskning i nuvarande system.

Kort sammanfattning

SUHF:s förslag till förändring av bedömningsområden vid UKÄ:s lärosätessgranskningar avseende utbildning är välkommet. Justeringarna avhjälper de brister i UKÄ:s nuvarande lärosätessgranskningar som vi har erfarit, samtidigt som det bevarar det som har fungerat väl.

Genom förslaget avgränsas granskningarna till det som är mest centralt för en granskningsmyndighet att fånga upp. Det är rimligt att lärosätenas egna system med lärosätess interna utbildningsutvärderingar granskar olika aspekter av utbildningarnas kvalitet och att lärosätessgranskningarna i första hand granskar hur dessa system fungerar. Med förslaget minskar dessutom risken för besvärande överlapp mellan olika bedömningsgrunder och annan granskning och tillsyn. Detta bör sammantaget minska belastningen på lärosätena utan att granskningarna för den skull blir mindre ändamålsenliga, eller följsamheten till ESG riskeras.

Ett exempel på överlapp i nuvarande vägledning är de bedömningsgrunder som på olika sätt hänför sig till studenterna (involvering i kvalitetsarbetet, studentcentrerat lärande och studentinflytande). Föreliggande förslag fokuserar på hur studenterna involveras i kvalitetsarbetet. Studentinflytandet i vidare mening fångas bättre upp i tillsynsgranskningar och kan med fördel vara föremål för en tematisk utvärdering.

Med det sagt, har vi några synpunkter som skulle förbättra förslaget något ytterligare:

- Det är bra att förväntan på kollegial granskning av utbildningarna återfinns under bedömningsgrund A, men det borde framgå att det ska omfatta *extern* granskning. Varje lärosäte bör utsätta all verksamhet för extern inblick och prövning, inte bara forskningen. Det är en förutsättning för god legitimitet, förutom att det möjliggör jämförelser och ger nya perspektiv.

2021-08-18 Dnr UFV 2021/

SUHF

Avdelningen för
kvalitetsutveckling
Box 2136
SE-750 02 Uppsala

Besöksadress:
Von Kraemers allé 1

Handläggare:
Camilla Maandi

Titel:
Enhetschef

Telefon:
070-4250816

www.uu.se

camilla.maandi@uadm.uu.se

- Den sista meningen under bedömningsgrund A1 kan tolkas som att även alla *arbetsformer* behöver vara ”fastställda och allmänt tillgängliga.” Det är en självklarhet för principer, regelverk, ansvars- och rollfördelning, men det skulle vara olyckligt om lärosäten endast kan anföra fastställda arbetsformer (även om det också finns andra goda arbetsformer), eller fastställa arbetsformer för sakens skull. Kan bedömningsgrunden vara tydligare framskriven med avseende på detta?
- “Den insamlade informationen...” under bedömningsgrund A3 för tankarna till rådata (till skillnad från bearbetade resultat). I vissa fall kan man lämna ut datamatriser/motsvarande, men det är onödigt om skrivning inbjuder till detta. Stryk därför ”Den insamlade...”.
- Lägg till ”egna undersökningar” i uppräknningen av möjliga underlag. Undersökningar av den egna verksamheten - kvantitativa och kvalitativa - är mycket viktiga för kvalitetsutvecklingen. Det är även andra lärosätens undersökningar, liksom forskning, även om det inte kan användas som evidens för hur den egna verksamheten faktiskt fungerar.
- Studenters ”användbarhet” har blivit en vedertagen ersättning för ordet ”anställningsbarhet”. Det är definitivt ett bättre uttryck, men ändå inte optimalt. Och vad avses med “användbara” utbildningar? Vi föreslår följande:

Lärosätet säkerställer att utbildningarna utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att bidra till - och möta förändringar i – samhälls- och arbetslivet.

Vi bifogar förslaget i sin helhet med spåra ändringar, så att det blir lättare att förstå vad vi avser med våra synpunkter enligt ovan. Dessutom har vi gjort vissa mindre justeringar, främst förtydliganden.

Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Bakgrund

UKÄ har utarbetat en metod och en vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssystem för utbildning som använts för innevarande granskningscykel som genomförs 2017-2022.

UKÄ har aviserat att när den första granskningsomgången är slut kommer ~~en ny~~ metod en revideras och en ny vägledning att tas fram. Utgångspunkten för ~~en revideringen och den nya~~ vägledningen är att ta fasta på erfarenheter gjorda under den första omgången. Bland annat har det redan lyfts att nuvarande system är arbetskrävande och att flera av bedömningsområdena är överlappande, vilket leder till problem vid såväl arbetet med lärosätenas självvärderingar som vid själva bedömningen.

Expertgruppen för kvalitetsfrågor vill med innevarande skrift presentera ett förslag till förändring av bedömningsområden och bedömningsgrunder för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringssystem inom utbildning. Förslaget är tänkt att utgöra en inspiration för UKÄ:s arbete med en ny vägledning.

Ett första utkast till förslag från expertgruppen presenterades i samband med SUHFs web-konferens *Kvalitetssäkring i utbildning och forskning* den 12 mars 2021. Vid framtagandet av nedanstående förslag har hänsyn tagits till de synpunkter som framkommit från lärosäten och andra intressenter inför och under konferensen.

Utgångspunkter

Det övergripande syftet med lärosätenas kvalitetssystem för utbildning är att

1. säkerställa att utbildningarna håller hög kvalitet,
2. det bidrar till en kvalitetsutveckling av utbildningarna.

Utöver detta ska lärosätenas kvalitetssystem för utbildning

- utveckla lärosätenas ansvarstagande och arbete för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning,
- vara möjligt att anpassa till ett lärosätes specifika mål och förutsättningar,
- understödja att metoderna för kvalitetssäkring är resurseffektiva,
- vara förenligt med *The Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area European Standard Guidelines* (ESG), särskild del 1 som berör standarder och riktlinjer för intern kvalitetssäkring.

En av erfarenheterna med UKÄ:s nuvarande system för lärosätesgranskning är problemet med överlapp mellan de många olika bedömningsområdena och bedömningsgrunderna (se bilaga 1 för en fullständig förteckning av ~~nuvarande~~ bedömningsområden och bedömningsgrunder i den första utvärderingscykeln). Ambitionen är därför att förändringen av bedömningsområden ska minimera dessa problem. En annan kritik som framkommit är att de olika bedömningsområdena har olika karaktär och betydelse för kvaliteten på utbildningarna. En viktig utgångspunkt är också att bedömningen av kvalitetssäkringsarbetet ska vara resurseffektiv så att bedömningsområden beaktar i högre grad den arbetsbörda och de kostnader som granskningen av kvalitetssäkringsarbetet innebär. Därför bör UKÄ:s bedömning fokusera på de centrala delarna i ett kvalitetssystem och lämna andra delar till lärosätena själva att ta ansvar för.

En viktig slutsats av ovanstående är att bedömningsområden inte bör innefatta uppföljning av de sakområden kopplade till HL kap. 1 § 1-5 som inte specifikt är kopplade till kvalitet i utbildningen. Dessa lagkrav spänner över hela lärosätens verksamhet och inte enbart utbildning, och bör därför följas upp i annan ordning än lärosätesgranskningen för just utbildning.

Vid sidan av lärosätesgranskningarna av kvalitetssäkringsarbetet genomför UKÄ en tillsyn av regelefterlevnad. Denna tillsyn har skett något tidigare än granskningen av lärosätens kvalitetssäkringsarbete. Det finns ett visst överlapp mellan dessa två granskningar. Därför är en ytterligare utgångspunkt att det som granskas vid tillsynen exempelvis rättssäkerhet, lagstadgat studentinflytande mm inte parallellt bör vara en del av bedömningen av lärosätens kvalitetssäkringsarbete.

Bedömningsområden

UKÄ:s nuvarande sex bedömningsområden är

1. *Styrning och organisation*
2. *Förutsättningar*
3. *Utformning, genomförande och resultat*
4. *Jämställdhet*
5. *Student- och doktorandperspektiv*
6. *Arbetsliv och samverkan*

Bedömningsområde 1 innefattar en detaljerad beskrivning av själva kvalitetssystemet. Den består av två distinkta delar. Den första är en beskrivning av policyer, styrning och organisation som utgör ~~den teoretiska~~ ramen för kvalitetssäkringsarbetet. Den andra delen är en beskrivning av de processer dvs. det praktiska arbete som görs inom ramen för kvalitetssystemet. Båda dessa delar återfinns i varierande grad i de fem andra bedömningsområdena, vilket leder till överlapp. Särskilt finns överlapp i beskrivningarna av de olika processer som ingår i kvalitetssäkring av utbildning under bedömningsområdena 1 respektive 3 (jfr dagens bedömningsgrunder 1.5 och 1.6, som är mycket snarlika bedömningsgrunderna 3.5 och 3.6). En annan observation är att de teman som utgörs av bedömningsområdena 2, 4, 5 och 6 även kommer in i varierande grad i bedömningsområde 3. Exempelvis kommer studentinflytande (område 5) i hög grad in under bedömningsgrund 1.4 (engagemang och delaktighet) och 1.5/3.5 (bl a kursvärderingar), samt i 1.6/3.6 (kommunikation med studenter)¹. Ovanstående resonemang och ambitionen att minimera överlapp mellan olika bedömningsområden leder naturligt till slutsatsen att antalet bedömningsområden bör minskas.

I den vägledning för nationellt kvalitetssäkringssystem för *forskning* som UKÄ för närvarande använder har tankar på ett förenklat system som granskar de centrala komponenterna i kvalitetssystemet slagit igenom. I den uppdaterade vägledningen för granskning av kvalitetssäkringsarbete avseende forskning (maj 2021), som kommer att gälla för omgång 8 i UKÄs pågående lärosätesgranskningar, finns två bedömningsområden:

1. *Styrning, organisation och genomförande*
2. *Förutsättningar*

I den föregående vägledningen fanns fem bedömningsområden, men i samband med revideringen har dessa alltså reducerats till två, i syfte att göra granskningen mindre omfattande och att ta bort överlappningar. Ett anammande av dessa två övergripande bedömningsområden även för kvalitetssäkringssystemet för utbildning skulle vara fullt möjligt och då kunna lösa flera problem som

¹ Detta gör att en brist i t ex ett lärosätes system för genomförande och tillgängliggörande av kursutvärderingar riskerar att påverka hela sex bedömningsgrunder.

finns i dagens system. De överlapp som idag finns, inte minst mellan dagens bedömningsområden 1 och 3 skulle kunna elimineras genom att de utgör ett och samma bedömningsområde. Den vikt som sakområdena som utgör teman i de nuvarande bedömningsområdena 3, 4 och 5 skulle dessutom kunna reduceras genom att de inkorporeras i de två nya bedömningsområdena, alternativt följs upp i annan ordning (exempelvis i tematiska utvärderingar). Ytterligare en stor vinst med att använda samma bedömningsområden för både forskning och utbildning är att stärka möjligheterna att på ett effektivt sätt samköra de båda utvärderingarna [i möjligaste mån](#).

Mycket av det som beskrivs i utkastet till vägledning för kvalitetssäkring av forskning är relevant även för utbildning. Utifrån de beskrivningar som ges i UKÄs utkast kan följande beskrivningar av de två bedömningsområdena göras:

A. Styrning, organisation och genomförande

Bedömningsområdet Styrning, organisation och genomförande handlar om hur lärosätet har strukturerat det systematiska kvalitetsarbetet, [dvs. dess ram](#). Området rör ansvarsfördelning och hur medarbetare involveras i kvalitetsarbetet. Det handlar om hur samarbete och dialog samt informations- och erfarenhetsutbyte sker mellan olika nivåer. Vidare ingår i området vilka huvudsakliga processer/arbetsformer/kanaler lärosätet har för att fånga upp och åtgärda problem. Därtill ingår vilka huvudsakliga processer/aktiviteter/kanaler lärosätet har för att fånga upp och agera utifrån adekvat kunskap samt hur lärosätet arbetar med att säkerställa att utbildningen genomgår kollegiala granskningar och vidtar åtgärder på basis av rekommendationer som dessa genererar. De fyra bedömningsgrunderna preciserar vilka grundläggande delar kvalitetssystemet bör omfatta liksom de egenskaper organiseringen av kvalitetsarbetet bör ha.

B. Förutsättningar

Bedömningsområdet Förutsättningar handlar om lärosätets kapacitet att bevaka, utveckla och bibehålla en ändamålsenlig miljö för lärare och övriga anställda, doktorander och studenter. Området ringar in några grundläggande villkor för att utbildning av god kvalitet ska kunna bedrivas. De fyra bedömningsgrunderna preciserar vilka förutsättningar lärosätets systematiska kvalitetsarbete bör omfatta.

De två ovanstående beskrivningarna av bedömningsområdena är lätta omskrivningar av de inledande beskrivningarna av bedömningsområde 1 och 2 i *Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning, reviderad maj 2021* (UKÄ Rapport 2021:15).

Bedömningsgrunder

På motsvarande sätt som för bedömningsområdena kan UKÄs utkast till vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning användas som underlag för förslag till bedömningsgrunder gällande utbildning, dock i detta fall med något större omskrivningar än för bedömningsområdena som helhet. Följande är ett förslag till bedömningsgrunder under respektive bedömningsområde:

A. Bedömningsområde: Styrning, organisation och genomförande

1. Lärosätets principer, regelverk, ansvars- och rollfördelning och konkreta arbetsformer för säkring och utveckling av kvalitet i utbildning är ändamålsenligt utformade för att understödja det strategiska arbetet på alla nivåer. De är utformade för delaktighet och engagemang hos all personal, doktorander och studenter samt ~~är fastställda och~~ allmänt tillgängliga.

2. Lärosätet säkerställer att det finns fastställda och dokumenterade rutiner för inrättande och avveckling av utbildning.
3. Lärosätet säkerställer att det löpande följer upp och kontinuerligt samlar in, analyserar och använder ändamålsenlig information med bäring på utbildningens kvalitet och relevans (här avses i första hand det löpande arbetet med indikatorer, nyckeltal, årsredovisning, kursutvärderingar, egna undersökningar mm). ~~Den insamlade~~ informationen tillgängliggörs för relevanta intressenter och används som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar.
4. Lärosätet säkerställer att all utbildningen återkommande genomgår kollegiala granskningar (här avses i första hand lärosätets interna system med kollegiala utbildningsutvärderingar/motsvarande). Granskningarna sker på ett för lärosätet ändamålsenligt vis och de säkerställer att utbildningarna utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer. Lärosätet fångar systematiskt upp och ~~tar hand om~~ beaktar de rekommendationer som sådana granskningar ger upphov till.

B. Bedömningsområde: Utbildningens förutsättningar

1. Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.
2. Lärosätet arbetar långsiktigt med kompetensförsörjning som tillgodoser utbildningens behov och förnyelse. Lärosätet skapar goda förutsättningar för personalens pedagogiska och ämnesmässiga kompetensutveckling.
- ~~3.~~ Lärosätet säkerställer att studentstöd och infrastruktur är ändamålsenligt utformat för studenternas och doktorandernas behov.
- ~~3.~~
- ~~4.~~ Lärosätet säkerställer att utbildningarna ~~är användbara och~~ utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att bidra till - och möta förändringar i - arbetsamhällslivet. möta förändringar i arbetslivet.

~~5.4.~~

Kommentarer

Genom förslaget ovan reduceras antalet bedömningsområden från sex till två, och antalet bedömningsgrunder från nitton till åtta. Detta beror delvis på att överlappen mellan bedömningsgrunder till stora delar är eliminerade. De tidigare bedömningsområdena 1 och 3 kan i förslaget sägas vara sammanslagna, så att hela kedjan av både organisatoriska strukturer, regelverk, processer, genomförande och uppföljning bedöms sammanhållet för varje aspekt av kvalitetsarbetet, t ex gällande informationsspridning eller utformning av kursutvärderingssystem och interna utbildningsgranskningar, och därför nu enbart behöver beskrivas en gång. Om lärosätena dessutom ges möjlighet att själva besluta om dispositionen av sin självvärdering, så länge ovanstående bedömningsområden och bedömningsgrunder täcks in, minskas risken för överlapp ytterligare.

Dessutom är en del nuvarande bedömningsgrunder nedtonade, och kan sägas vara integrerade som delmängder av de nya. Vissa av de tidigare bedömningsgrunderna har ingen självklar motsvarighet i det här förslagna systemet, men täcks genom en kombination av flera bedömningsgrunder. Vidare läggs ett större ansvar för att lärosätenas egna system med lärosätets interna utbildningsgranskningar granskar olika aspekter av utbildningarnas kvalitet. Ett exempel är den nuvarande bedömningsgrunden 3.4 "Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer" som i det föreslagna systemet täcks in av bedömningsgrund A4, dvs i lärosätetsgranskningen granskas inte denna aspekt specifikt utan lärosätet ska visa att de interna granskningarna tar hand om detta. I tabell 1 redogörs för var de nuvarande bedömningsgrunderna hör hemma i ~~ovanstående~~ systemSUHF:s ovanstående förslag.

En del av nuvarande bedömningsgrunder täcks inte alls in, eller bara i liten utsträckning av ~~det~~ SUHF:s här-föreslagna systemet. Som argumenterats ovan finns krav på lärosätenas verksamhet som gäller hela verksamheten, inkluderande såväl utbildning som forskning. Om komponenten tematiska utvärderingar ska vara kvar i det nationella kvalitetssystemet under nästa granskningscykel, lämpar sig dessa områden väl för sådana utvärderingar, och då omfattande hela lärosätenas verksamhet.

Studentinflytande är enligt förslaget inte en egen bedömningsgrund. Bakgrunden till det är att studentinflytande redan granskas i andra former, dels som en del i UKÄs juridiska tillsynsgranskning, dels som en del i bedömningsgrund A1 ovan där lärosätets arbete med att engagera studenter och doktorander i verksamheten granskas. Att lägga till en separat bedömningsgrund specifikt för studenternas engagemang/studentinflytande riskerar att leda till just sådant överlapp som förslaget försöker bidra till att undvika. Ett alternativ är att undanta studenternas engagemang i A1 och enbart granska det i en egen bedömningsgrund, men det vore olyckligt att i A1 inte inkludera den kanske viktigaste målgruppen i granskningen av hur lärosätet arbetar med att skapa delaktighet och engagemang.

Ett nytt-reviderat system för kvalitetssäkring måste även förhålla sig till ESG del 1, Standarder och riktlinjer för intern kvalitetssäkring, se bilaga 2. Av tabell 1 framgår att de föreslagna bedömningsområdena och bedömningsgrunderna även är kompatibla med ESG (om lärosätetsgranskningen ses som en helhet tillsammans med UKÄs övriga granskningar, t ex tillsynsgranskning).

Tabell 1. Jämförelse mellan nuvarande och föreslagna bedömningsgrunder inom lärosätetsgranskningarna (LSG) samt ESGs standarder. De nuvarande bedömningsgrunder som har tonats ner i betydelse och bara översiktligt berörs i det föreslagna systemet är markerade inom parentes.

Föreslagna nya bedömningsgrunder	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	B4
Nuvarande bedömningsgrunder	1.1	3.1	1.5	1.5	2.2	2.1	2.3	6.1
LSG	1.2		1.6	3.4	3.3	2.2	2.4	
	1.3		3.5	3.5		(3.2)		
	1.4		3.6	(3.2)		(3.3)		
	5.1							
ESG del 1	1.1		1.7	1.9	1.3	1.3	1.6	
	1.2		1.8			1.5		
	1.4							

Bilaga 1 – Nuvarande bedömningsområden och bedömningsgrunder LSG

Bilaga 2 – ESG Del 1

UKÄs granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Nuvarande bedömningsområden och bedömningsgrunder

1. Styrning och organisation

- 1.1 Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt för att säkerställa kvaliteten i utbildningarna och det relaterar till övergripande mål och strategier som lärosätet fastställt för sin utbildningsverksamhet.
- 1.2 Lärosätet har en kvalitetssäkringspolicy, eller motsvarande, som är offentlig och en del av den strategiska styrningen.
- 1.3 Lärosätet har en ändamålsenlig och tydligt definierad ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet.
- 1.4 Lärosätet har systematiska processer som uppmuntrar till delaktighet, engagemang och ansvar hos lärare, övrig personal samt studenter och doktorander.
- 1.5 Lärosätet säkerställer att de resultat och slutsatser som genereras av kvalitetssystemet systematiskt tas tillvara i den strategiska styrningen, kvalitetsarbetet och i utvecklingen av kvalitetssystemet.
- 1.6 Lärosätet säkerställer att den information som genereras av kvalitetssystemet publiceras och kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter och får en spridning inom organisationen.

2. Förutsättningar

- 2.1 Lärosätet säkerställer att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov.
- 2.2 Lärosätet säkerställer att de tillhandahåller en främjande miljö som ger undervisande personal möjlighet att utveckla såväl sin pedagogiska kompetens som sin ämnes-kompetens, samt förutsättningar att bedriva sitt arbete på ett effektivt sätt.
- 2.3 Lärosätet säkerställer att infrastruktur, studentstöd och läranderesurser är ändamålsenliga för studenternas och doktorandernas lärande och att dessa används på ett effektivt sätt.
- 2.4 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att studenter och doktorander ges förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

3. Utformning, genomförande och resultat

- 3.1 Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning samt ändamålsenliga rutiner och processer för utformning, utveckling, inrättande samt nedläggning av utbildningar.
- 3.2 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs på ett sätt som uppmuntrar studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, vilket också återspeglas i examinationen.
- 3.3 Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.
- 3.4 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer.
- 3.5 Utifrån kontinuerliga uppföljningar och regelbundna granskningar vidtar lärosätet de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla utbildningarna.
- 3.6 Lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter.
- 3.7 Lärosätet har och tillämpar goda rutiner för antagning av studenter och doktorander, tillgodoräknanden samt för utfärdande av examina. Lärosätet har även en fastställd rutin för omprövning av beslut gällande studenter och doktorander. (Gäller endast enskilda utbildningsanordnare)

4. Jämställdhet

- 4.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande.

5. Student- och doktorandperspektiv

- 5.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, studenternas och doktorandernas möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation.

6. Arbetsliv och samverkan

- 6.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att utbildningarna är användbara och utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)

Del 1. Standarder och riktlinjer för intern kvalitetssäkring

1.1 Policy för kvalitetssäkring

Lärosätena har en kvalitetssäkringspolicy som är offentlig och utgör en del av den strategiska styrningen. Interna aktörer utvecklar och tillämpar denna policy genom ändamålsenliga strukturer och processer, och externa intressenter involveras.

1.2 Utformning och inrättande av utbildning

Lärosätena har processer för utformningen och inrättandet av utbildningar. Utbildningarna utformas så att de utbildningsmål som fastställts för dem, inklusive lärandemål, kan uppfyllas av studenterna. Den examen som en utbildning leder till är tydligt specificerad och kommunicerad samt refererar till den rätta nivån inom den nationella referensramen för examina och, följaktligen, till den europeiska referensramen för kvalifikationer.

1.3 Studentcentrerat lärande, undervisning och bedömning

Lärosätena säkerställer att utbildning ges på ett sätt som inbjuder studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och att detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

1.4 Antagning av studenter, progression, erkännande och utfärdande av examensbevis

Lärosätena tillämpar på ett konsekvent sätt fördefinierade och publicerade regler som omfattar hela studentens studietid, det vill säga antagning, progression, erkännande och utfärdande av examensbevis.

1.5 Undervisande personal

Lärosätena säkerställer kompetensen hos lärarna. Rättvisa och transparenta processer för rekrytering och kompetensutveckling av personalen tillämpas.

1.6 Läranderesurser och studentstöd

Lärosätena avsätter tillräcklig finansiering för lärande och undervisningsaktiviteter samt säkerställer att det finns ändamålsenliga och lättillgängliga läranderesurser samt studentstöd.

1.7 Informationshantering

Lärosätena säkerställer att de samlar in, analyserar och använder relevant information för en effektiv styrning av sina utbildningar och övriga aktiviteter.

1.8 Information till allmänheten

Lärosätena publicerar information om den egna verksamheten, inklusive utbildningarna, som är tydlig, korrekt, objektiv, uppdaterad och lättillgänglig.

1.9 Kontinuerlig uppföljning och regelbunden granskning av utbildningarna

Lärosätena följer kontinuerligt upp och granskar regelbundet utbildningarna för att säkerställa att studenterna uppnår uppsatta mål och att utbildningarna motsvarar studenternas och samhällets behov. Granskningarna leder till kontinuerlig förbättring av utbildningarna. Åtgärder som planeras eller genomförs till följd av en granskning kommuniceras till samtliga berörda.

1.10 Regelbunden extern kvalitetssäkring

Lärosätena genomgår regelbundet en extern kvalitetssäkring, som är i linje med ESG.

2021-08-20

Lunds Universitets Studentkårer

Remissvar: Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Lunds universitets studentkårer (LUS) har tagit del av remissen *Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning*.

LUS förstår grundtanken med att arbeta om bedömningsområdena för att minska överlappet mellan dem och på så vis minska arbetet som krävs kopplat till kvalitetssäkringen. Vi ser positivt på att processen ses över för att möjliggöra att fokus kan läggas på granskningarna och inte onödig administration. LUS ställer sig dock skeptiska till de omprioriteringar som har gjorts och saknar i likhet med vad Lunds universitet skriver fram i sitt remissvar en motivering till varför vissa bedömningsområden har ansetts vara direkt kopplade till utbildningen, medan andra inte gör det. Samtidigt efterfrågar LUS en tydligare förklaring av hur det har resonerats kring vilka av bedömningsgrunderna i det tidigare systemet som innefattas var i det nya förslaget. LUS anser att det är ett större problem om vissa områden inte granskas alls, än om vissa bedömningsområden riskerar att överlappa.

LUS företräder student- och doktorandperspektivet på Lunds universitet och för oss är det synnerligen oroande att man valt att ta bort bedömningsområdet "student- och doktorandperspektiv". Enligt LUS är det en stor förlust att området har prioriterats ned av SUHF, då studenterna och doktoranderna är en viktig del av lärosätenas kvalitetssäkringssystem och borttagandet kan tolkas som en nedprioritering av student- och doktorandperspektivet. Borttagandet av bedömningsområdet "student- och doktorandinflytande" motiveras med att följande formulering finns med i det nya förslaget "De är utformade för delaktighet och engagemang hos all personal, doktorander och studenter samt är fastställda och allmänt tillgängliga". Formuleringen återfinns under bedömningsområde A1 i förslaget till de nya bedömningsområdena. LUS anser dock att formuleringen ger ett betydligt lägre krav på student- och doktorandinflytande än den gamla formuleringen i bedömningsområde 5.1 "Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, studenternas och doktorandernas möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation". LUS anser att den gamla formuleringen bör behållas, även om student- och doktorandinflytande slås ihop med andra bedömningsområden.

Remissen föreslår att de bedömningsområden som tas bort ur lärosätenas kvalitetssäkringsarbete istället kan granskas genom tematiska utvärderingar

2021-08-20

Lunds Universitets Studentkårer

gjorda av UKÄ. LUS saknar dock garantier i remissförslaget för att den typen av tematiska granskningar kommer att ske. LUS anser att inga bedömningsgrunder bör plockas bort ur kvalitetssäkringsarbetet utan att det finns en plan för andra sätt att granska perspektiven på. Utöver student- och doktorandperspektivet är jämställdhetsperspektivet ett område som är extra viktigt för studenterna och LUS anser därför att detta ska finnas med som ett eget bedömningsområde.

Utöver att vissa bedömningsgrunder tagits bort helt ur det nya förslaget till bedömningsgrunder anser LUS att de nya bedömningsgrunder som föreslås är vaga. LUS känner en oro över att det kan bli en tolkningsfråga vad som ska granskas, samt att vissa perspektiv kan glömmas bort då bedömningsgrunderna är otydligt skrivna. Vi förstår att tanken är att lärosätena ska kunna vara mer flexibla, men är oroliga för att de nya skrivelserna istället ska leda till ett försvagat kvalitetssäkringsarbete.

Slutligen ställer sig LUS bakom Lunds universitets skrivelse om kvalitetssäkringsarbete inom forskning och utbildning. LUS anser att forskning och utbildning skiljer sig från varandra vilket gör det naturligt att även kvalitetssäkringsarbetet skiljer sig åt mellan dem. Det är viktigare att granskningssystemen är ändamålsenliga och effektiva, än att det är smidigt att kunna göra dem samtidigt.

Lunds universitets studentkårer (LUS)

2021-08-20

förslag till förändring av [UKÄs]bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning (Utkast SUHF, Expertgruppen för kvalitetsfrågor, 2020-06-10).

från Kerstin Norén 2021-08-11; efter erfarenheter som ordförande för en av UKÄs bedömargrupper vid lärosätessgranskningar; intressent pga. de erfarenheterna.

- Lägg i textens inledande beskrivning av SUHF-förslagets källor till de relevanta resultaten från ENQAs utvärdering 2020 av dels UKÄs uppdrag från staten (grad av överensstämmelse med ESG, del 3), dels utformningen av bl.a. UKÄs lärosätessbedömningar (grad av överensstämmelse med ESG, del 2). I den senare delen finns bland annat kritik av de externa bedömningarnas stora arbetsbelastning på lärosätena. Vidare konstaterar man att UKÄs instruktioner till de externa utvärderingsgrupperna är "somewhat complicated in their wording", även om man ser att utvärderingarna tar hänsyn till lärosätenas egna instruktioner i EG, del 1 på det sätt de förväntas göra. I övrigt föreslår man från ENQA att UKÄ inför follow up-mekanismer, anlitar fler bedömare från länder utanför Norden samt att UKÄ gör bedömningsrapporterna ännu lättare åtkomliga för "stakeholders". Kritik riktas mot att det saknas en överklagandeprocess för lärosätena mot UKÄs utvärderingsresultat (vilket många andra europeiska länder har). Det finns också uttalanden om att UKÄs självständighet i förhållande till regeringen inte är riktigt så stor som den borde vara enligt ESG, del 3.
- I andra halvan av SUHF-förslagets första sida tas flera viktiga saker kring utvärderingarnas utformning upp. Jag håller med om kritiken mot att områdena och bedömningsgrunderna är för många, olika relevanta för utbildningarnas kvalitet, delvis överlappande, internt men även mellan olika typer av UKÄ-granskningar, och därmed inte resurseffektiva. (Jämförelsen med det troligen förenklade kommande kvalitetssäkringssystemet för forskning fungerar bra.) Jag vill gärna lägga till att lärosätessutvärderingarna enligt min mening inte heller är tillförlitligt rättvisande och därför inte systematiskt kan bidra till kvalitetsutveckling av utbildningarna (dvs. kan uppfylla mål 2 från SUHFs konferens 12 mars 2021). Delar av innehållet i dokumentets följande fyra punkters krav på UKÄs utvärderingar skulle jag vilja beskriva på följande sätt:
 - 1. Utvärderingar av lärosäten ska alltid grundas på analyser av om dessa lever upp till det de ålagts av sin eller sina "ägare" eller sådant som de själva beslutat att de vill göra utöver det. Det sistnämnda kan då vara strategier, lokala examensmål m.m. Det den svenska staten ålagt lärosätena vad gäller utbildning återfinns i HL, HF samt genom europeiska överenskommelser i ESG, del 1. Staten har också möjliggjort införande av lokala mål och strategier – punkt två i SUHFs punktlista ingår därmed i HL. Punkt 2 och 4, tillsammans med svensk högskolelag och förordning, utgör tillsammans den nödvändiga basen för utformningen av UKÄs utvärderingar tillsammans med det som krävs i ESG, del 2 – extern kvalitetssäkring. Man måste också från UKÄs sida följa det som gäller i förhållande till staten enligt ESG, del 3. Punkterna ett och tre i SUHFs förslag hör väl däremot mer till kategorin "vore bra om".

(Mål i regleringsbrev avrapporteras direkt till regeringen och behöver alltså inte tas upp av UKÄ. Och i enlighet med att det ska finnas avstånd till detaljstyrning från regeringen

ska inte heller andra myndigheters önskemål göras till utvärderingsgrund – som är fallet i nuvarande bedömningsgrund 4.)

2. I samband med själva texterna i UKÄs bedömningsgrunder vill jag gärna lägga till en kapphäst. När jag har läst ett antal lärosätesutvärderingar slår det mig att bedömargrupperna i många fall tolkar bedömningsgrunderna på olika sätt, vilket kan leda till olika betyg på ungefär samma slags input. (Olikheterna i tolkning beror nog bl.a. på det som ENQA benämner "somewhat complicated wording" ovan.) UKÄ försöker hålla koll på detta problem genom något som de kallar "kalibrering", vilket innebär att ordförandena i grupper som bedömer liknande data på olika sätt får diskutera problemet vid särskilda möten. Som språkvetare tycker jag att det är bättre "att stämma i bäcken". Det betyder att man noga definierar vad man menar i olika sammanhang och utvecklar en entydig, officiell terminologi varje gång man går utöver det som återfinns i de styrande regelverk som nämns alldeles här ovan i punkt 1. På det sättet skulle utvärderingsresultaten kunna bli mer tillförlitliga och jämförbara. Det finns en statlig myndighet, Språk- och folkminnesinstitutet, som bl.a. har regeringens uppdrag att hjälpa statliga myndigheter med analyser och termförslag. Föreslå att UKÄ anlitar dem!

SUHF:s förslag på innehållet i bedömningsgrund A tycker jag är bra.

När det gäller bedömningsgrund B1 så förstår jag inte varför den enda relevanta lagparagraf som används av UKÄ för bedömning av sambandet mellan utbildning och forskning är HL, kapitel 1, §3. Det är ju formuleringen i paragrafen innan som är den verkliga portalparagrafen: "utbildningen ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet". Hur lärosätet löser dessa krav kan ju variera; om de knappt har några forskningsanslag (vissa privata utbildningsanordnare har väl inte det) eller om forskningen huvudsakligen är specialiserad på andra områden än de ämnen där det ges grundutbildning, vilket ju trots allt inte är förbjudet utan kan råka utvecklas så, så finns det kanske inte så mycket att koppla samman. Och det är nog f.ö. sällan som det egna lärosätets forskning kan tillgodose hela den vetenskapliga grunden för alla undervisningsämnen. Om man alltid ser till att det finns samband där det går, så får väl det anses vara bra nog. Vetenskaplig eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet måste man dock se till att använda, så det är det som ska utvärderas.

Förslagen i B2 och B3 tycker jag är bra och tillägget om utbildningarnas "användbarhet" är en mycket behövlig förändring i B4. Idag innehåller UKÄs formulering av bedömningsgrunden enbart lagtextens formulering om att utbildningarna ska ge de examinerade beredskap att möta förändringar i arbetslivet (HL, kap 1, §8). Verkar ju jättekonstigt.

Tabellen med jämförelser mellan nuvarande lärosätesgranskningar och SUHF:s förslag tycker jag är bra. Däremot förstår jag inte varför ESG, del 1 förekommer i detta sammanhang. Det är väl UKÄs externa granskningar som ska jämföras med ESGs externa granskningar, del 2 i så fall (även om ENQAs utvärdering just har konstaterat att dessa redan harmonierar tämligen väl, och då vet vi ju redan genom tabellen att SUHF:s förslag på förnyelse också gör det. Jag tycker att bilaga 2 bör innehålla även ESG 2 och 3 eftersom alla är relevanta i detta sammanhang.

Förslag till förändring av bedömningsområden av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Bakgrund

UKÄ har utarbetat en metod och en vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssystem för utbildning som använts för innevarande granskningscykel som genomförs 2017-2022.

UKÄ har aviserat att när den första granskningsomgången är slut kommer en ny metod och en ny vägledning att tas fram. Utgångspunkten för en ny vägledning är att ta fasta på erfarenheter gjorda under den första omgången. Bland annat har det redan lyfts att nuvarande system är arbetskrävande och att flera av bedömningsområdena är överlappande, vilket leder till problem vid såväl arbetet med lärosätenas självvärderingar som vid själva bedömningen.

Expertgruppen för kvalitetsfrågor vill med innevarande skrift presentera ett förslag till förändring av bedömningsområden och bedömningsgrunder av lärosätenas kvalitetssäkringssystem inom utbildning. Förslaget är tänkt att utgöra en inspiration för UKÄ:s arbete med en ny vägledning.

Ett första utkast till förslag från expertgruppen presenterades i samband med SUHF:s web-konferens *Kvalitetssäkring i utbildning och forskning* den 12 mars 2021. Vid framtagandet av nedanstående förslag har hänsyn tagits till de synpunkter som framkommit från lärosäten och andra intressenter inför och under konferensen.

Utgångspunkter

Det övergripande syftet med lärosätenas kvalitetssystem är att

1. säkerställa att utbildningarna håller hög kvalitet,
2. det bidrar till en kvalitetsutveckling av utbildningarna.

Utöver detta ska lärosätenas kvalitetssystem för utbildning

- utveckla lärosätenas ansvarstagande och arbete för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning,
- vara möjligt att anpassa till ett lärosätes specifika mål och förutsättningar,
- understödja att metoderna för kvalitetssäkring är resurseffektiva,
- vara förenligt med *The Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area European Standard Guidelines (ESG)*, särskild del 1 som berör standarder och riktlinjer för intern kvalitetssäkring.

En av erfarenheterna med UKÄ:s nuvarande system för lärosätesgranskning är problemet med överlapp mellan de många olika bedömningsområdena och bedömningsgrunderna (se bilaga 1 för en fullständig förteckning av nuvarande bedömningsområden och bedömningsgrunder). Ambitionen är därför att förändringen av bedömningsområden ska minimera dessa problem. En annan kritik som framkommit är att de olika bedömningsområdena har olika karaktär och betydelse för kvaliteten på utbildningarna. En viktig utgångspunkt är också att bedömningen av kvalitetssäkringsarbetet ska vara resurseffektiv så att bedömningsområden beaktar i högre grad den arbetsbörda och de kostnader som granskningen av kvalitetssäkringsarbetet innebär. Därför bör UKÄ:s bedömning fokusera på de centrala delarna i ett kvalitetssystem och lämna andra delar till lärosätena själva att ta ansvar för.

En viktig slutsats av ovanstående är att bedömningsområden inte bör innefatta uppföljning av de sakområden kopplade till HL kap. 1 § 1-5 som inte specifikt är kopplade till kvalitet i utbildningen. Dessa lagkrav spänner över hela lärosätenas verksamhet och inte enbart utbildning, och bör därför följas upp i annan ordning än lärosätesgranskningen för just utbildning.

Vid sidan av lärosätesgranskningarna av kvalitetssäkringsarbetet genomför UKÄ en tillsyn av regelefterlevnad. Denna tillsyn har skett något tidigare än granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete. Det finns ett visst överlapp mellan dessa två granskningar. Därför är en ytterligare utgångspunkt att det som granskas vid tillsynen exempelvis rättssäkerhet, lagstadgat studentinflytande mm inte parallellt bör vara en del av bedömningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.

Bedömningsområden

UKÄ:s nuvarande sex bedömningsområden är

1. *Styrning och organisation*
2. *Förutsättningar*
3. *Utformning, genomförande och resultat*
4. *Jämställdhet*
5. *Student- och doktorandperspektiv*
6. *Arbetsliv och samverkan*

Bedömningsområde 1 innefattar en detaljerad beskrivning av själva kvalitetssystemet. Den består av två distinkta delar. Den första är en beskrivning av policyer, styrning och organisation som utgör den teoretiska ramen för kvalitetssäkringsarbetet. Den andra delen är en beskrivning av de processer dvs. det praktiska arbete som görs inom ramen för kvalitetssystemet. Båda dessa delar återfinns i varierande grad i de fem andra bedömningsområdena, vilket leder till överlapp. Särskilt finns överlapp i beskrivningarna av de olika processer som ingår i kvalitetssäkring av utbildning under bedömningsområdena 1 respektive 3 (jfr dagens bedömningsgrunder 1.5 och 1.6, som är mycket snarlika bedömningsgrunderna 3.5 och 3.6). En annan observation är att de teman som utgörs av bedömningsområdena 2, 4, 5 och 6 även kommer in i varierande grad i bedömningsområde 3. Exempelvis kommer studentinflytande (område 5) i hög grad in under bedömningsgrund 1.4 (engagemang och delaktighet) och 1.5/3.5 (bl a kursvärderingar), samt i 1.6/3.6 (kommunikation med studenter)¹. Ovanstående resonemang och ambitionen att minimera överlapp mellan olika bedömningsområden leder naturligt till slutsatsen att antalet bedömningsområden bör minskas.

I den vägledning för nationellt kvalitetssäkringssystem för *forskning* som UKÄ för närvarande använder har tankar på ett förenklat system som granskar de centrala komponenterna i kvalitetssystemet slagit igenom. I den uppdaterade vägledningen för granskning av kvalitetssäkringsarbete avseende forskning (maj 2021), som kommer att gälla för omgång 8 i UKÄs pågående lärosätesgranskningar, finns två bedömningsområden:

1. *Styrning, organisation och genomförande*
2. *Förutsättningar*

I den föregående vägledningen fanns fem bedömningsområden, men i samband med revideringen har dessa alltså reducerats till två, i syfte att göra granskningen mindre omfattande och att ta bort överlappningar. Ett anammande av dessa två övergripande bedömningsområden även för kvalitetssäkringssystemet för utbildning skulle vara fullt möjligt och då kunna lösa flera problem som

¹ Detta gör att en brist i t ex ett lärosätes system för genomförande och tillgängliggörande av kursutvärderingar riskerar att påverka hela sex bedömningsgrunder.

finns i dagens system. De överlapp som idag finns, inte minst mellan dagens bedömningsområden 1 och 3 skulle kunna elimineras genom att de utgör ett och samma bedömningsområde. Den vikt som sakområdena som utgör teman i de nuvarande bedömningsområdena 3, 4 och 5 skulle dessutom kunna reduceras genom att de inkorporeras i de två nya bedömningsområdena, alternativt följs upp i annan ordning (exempelvis i tematiska utvärderingar). Ytterligare en stor vinst med att använda samma bedömningsområden för både forskning och utbildning är att stärka möjligheterna att på ett effektivt sätt samköra de båda utvärderingarna.

Mycket av det som beskrivs i utkastet till vägledning för kvalitetssäkring av forskning är relevant även för utbildning. Utifrån de beskrivningar som ges i UKÄs utkast kan följande beskrivningar av de två bedömningsområdena göras:

A. Styrning, organisation och genomförande

Bedömningsområdet Styrning, organisation och genomförande handlar om hur lärosätet har strukturerat det systematiska kvalitetsarbetet. Området rör ansvarsfördelning och hur medarbetare involveras i kvalitetsarbetet. Det handlar om hur samarbete och dialog samt informations- och erfarenhetsutbyte sker mellan olika nivåer. Vidare ingår i området vilka huvudsakliga processer/arbetsformer/kanaler lärosätet har för att fånga upp och åtgärda problem. Därtill ingår vilka huvudsakliga processer/aktiviteter/kanaler lärosätet har för att fånga upp och agera utifrån adekvat kunskap samt hur lärosätet arbetar med att säkerställa att utbildningen genomgår kollegiala granskningar och vidtar åtgärder på basis av rekommendationer som dessa genererar. De fyra bedömningsgrunderna preciserar vilka grundläggande delar kvalitetssystemet bör omfatta liksom de egenskaper organiseringen av kvalitetsarbetet bör ha.

B. Förutsättningar

Bedömningsområdet Förutsättningar handlar om lärosätets kapacitet att bevaka, utveckla och bibehålla en ändamålsenlig miljö för lärare och övriga anställda, doktorander och studenter. Området ringar in några grundläggande villkor för att utbildning av god kvalitet ska kunna bedrivas. De fyra bedömningsgrunderna preciserar vilka förutsättningar lärosätets systematiska kvalitetsarbete bör omfatta.

De två ovanstående beskrivningarna av bedömningsområdena är lätta omskrivningar av de inledande beskrivningarna av bedömningsområde 1 och 2 i *Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning, reviderad maj 2021* (UKÄ Rapport 2021:15).

Bedömningsgrunder

På motsvarande sätt som för bedömningsområdena kan UKÄs utkast till vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning användas som underlag för förslag till bedömningsgrunder gällande utbildning, dock i detta fall med något större omskrivningar än för bedömningsområdena som helhet. Följande är ett förslag till bedömningsgrunder under respektive bedömningsområde:

A. Bedömningsområde: Styrning, organisation och genomförande

1. Lärosätets principer, regelverk, ansvars- och rollfördelning och konkreta arbetsformer för säkring och utveckling av kvalitet i utbildning är ändamålsenligt utformade för att understödja det strategiska arbetet på alla nivåer. De är utformade för delaktighet och engagemang hos all personal, doktorander och studenter samt är fastställda och allmänt tillgängliga.

2. Lärosätet säkerställer att det finns fastställda och dokumenterade rutiner för inrättande och avveckling av utbildning.
3. Lärosätet säkerställer att det löpande följer upp och kontinuerligt samlar in, analyserar och använder ändamålsenlig information med bäring på utbildningens kvalitet och relevans (här avses i första hand det löpande arbetet med indikatorer, nyckeltal, årsredovisning, kursutvärderingar, mm). Den insamlade informationen tillgängliggörs för relevanta intressenter och används som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar.
4. Lärosätet säkerställer att utbildningen återkommande genomgår kollegiala granskningar (här avses i första hand lärosätets interna system med kollegiala utbildningsutvärderingar/motsvarande). Granskningarna sker på ett för lärosätet ändamålsenligt vis och de säkerställer att utbildningarna utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer. Lärosätet fångar systematiskt upp och tar hand om de rekommendationer som sådana granskningar ger upphov till.

B. Bedömningsområde: Utbildningens förutsättningar

1. Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.
2. Lärosätet arbetar långsiktigt med kompetensförsörjning som tillgodoser utbildningens behov och förnyelse. Lärosätet skapar goda förutsättningar för personalens pedagogiska och ämnesmässiga kompetensutveckling.
3. Lärosätet säkerställer att studentstöd och infrastruktur är ändamålsenligt utformat för studenternas och doktorandernas behov.
4. Lärosätet säkerställer att utbildningarna är användbara och utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Kommentarer

Genom förslaget ovan reduceras antalet bedömningsområden från sex till två, och antalet bedömningsgrunder från nitton till åtta. Detta beror delvis på att överlappen mellan bedömningsgrunder till stora delar är eliminerade. De tidigare bedömningsområdena 1 och 3 kan i förslaget sägas vara sammanslagna, så att hela kedjan av både organisatoriska strukturer, regelverk, processer, genomförande och uppföljning bedöms sammanhållet för varje aspekt av kvalitetsarbetet, t ex gällande informationsspridning eller utformning av kursutvärderingssystem och interna utbildningsgranskningar, och därför nu enbart behöver beskrivas en gång. Om lärosätena dessutom ges möjlighet att själva besluta om dispositionen av sin självvärdering, så länge ovanstående bedömningsområden och bedömningsgrunder täcks in, minskas risken för överlapp ytterligare.

Dessutom är en del nuvarande bedömningsgrunder nedtonade, och kan sägas vara integrerade som delmängder av de nya. Vissa av de tidigare bedömningsgrunderna har ingen självklar motsvarighet i det här förslagna systemet, men täcks genom en kombination av flera bedömningsgrunder. Vidare läggs ett större ansvar för att lärosätenas egna system med lärosätets interna utbildningsgranskningar granskar olika aspekter av utbildningarnas kvalitet. Ett exempel är den nuvarande bedömningsgrunden 3.4 "Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer" som i det föreslagna systemet täcks in av bedömningsgrund A4, dvs i lärosätetsgranskningen granskas inte denna aspekt specifikt utan lärosätet ska visa att de interna granskningarna tar hand om detta. I tabell 1 redogörs för var de nuvarande bedömningsgrunderna hör hemma i ovanstående system.

En del av nuvarande bedömningsgrunder täcks inte alls, eller bara i liten utsträckning av det här föreslagna systemet. Som argumenterats ovan finns krav på lärosätenas verksamhet som gäller hela verksamheten, inkluderande såväl utbildning som forskning. Om komponenten tematiska utvärderingar ska vara kvar i det nationella kvalitetssystemet under nästa granskningscykel, lämpar sig dessa områden väl för sådana utvärderingar, och då omfattande hela lärosätenas verksamhet.

Studentinflytande är enligt förslaget inte en egen bedömningsgrund. Bakgrunden till det är att studentinflytande redan granskas i andra former, dels som en del i UKÄs juridiska tillsynsgranskning, dels som en del i bedömningsgrund A1 ovan där lärosätets arbete med att engagera studenter och doktorander i verksamheten granskas. Att lägga till en separat bedömningsgrund specifikt för studenternas engagemang/studentinflytande riskerar att leda till just sådant överlapp som förslaget försöker bidra till att undvika. Ett alternativ är att undanta studenternas engagemang i A1 och enbart granska det i en egen bedömningsgrund, men det vore olyckligt att i A1 inte inkludera den kanske viktigaste målgruppen i granskningen av hur lärosätet arbetar med att skapa delaktighet och engagemang.

Ett nytt system för kvalitetssäkring måste även förhålla sig till ESG del 1, Standarder och riktlinjer för intern kvalitetssäkring, se bilaga 2. Av tabell 1 framgår att de föreslagna bedömningsområdena och bedömningsgrunderna även är kompatibla med ESG (om lärosätetsgranskningen ses som en helhet tillsammans med UKÄs övriga granskningar, t ex tillsynsgranskning).

Tabell 1. Jämförelse mellan nuvarande och föreslagna bedömningsgrunder inom lärosätetsgranskningarna (LSG) samt ESGs standarder. De nuvarande bedömningsgrunder som har tonats ner i betydelse och bara översiktligt berörs i det föreslagna systemet är markerade inom parentes.

Föreslagna nya bedömningsgrunder	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	B4
Nuvarande bedömningsgrunder	1.1	3.1	1.5	1.5	2.2	2.1	2.3	6.1
LSG	1.2		1.6	3.4	3.3	2.2	2.4	
	1.3		3.5	3.5		(3.2)		
	1.4		3.6	(3.2)		(3.3)		
	5.1							
ESG del 1	1.1		1.7	1.9	1.3	1.3	1.6	
	1.2		1.8			1.5		
	1.4							

Bilaga 1 – Nuvarande bedömningsområden och bedömningsgrunder LSG

Bilaga 2 – ESG Del 1

UKÄs granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning

Nuvarande bedömningsområden och bedömningsgrunder

1. Styrning och organisation

- 1.1 Lärosätets kvalitetssystem är uppbyggt för att säkerställa kvaliteten i utbildningarna och det relaterar till övergripande mål och strategier som lärosätet fastställt för sin utbildningsverksamhet.
- 1.2 Lärosätet har en kvalitetssäkringspolicy, eller motsvarande, som är offentlig och en del av den strategiska styrningen.
- 1.3 Lärosätet har en ändamålsenlig och tydligt definierad ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet.
- 1.4 Lärosätet har systematiska processer som uppmuntrar till delaktighet, engagemang och ansvar hos lärare, övrig personal samt studenter och doktorander.
- 1.5 Lärosätet säkerställer att de resultat och slutsatser som genereras av kvalitetssystemet systematiskt tas tillvara i den strategiska styrningen, kvalitetsarbetet och i utvecklingen av kvalitetssystemet.
- 1.6 Lärosätet säkerställer att den information som genereras av kvalitetssystemet publiceras och kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter och får en spridning inom organisationen.

2. Förutsättningar

- 2.1 Lärosätet säkerställer att den undervisande personalens kompetens motsvarar utbildningsverksamhetens behov.
- 2.2 Lärosätet säkerställer att de tillhandahåller en främjande miljö som ger undervisande personal möjlighet att utveckla såväl sin pedagogiska kompetens som sin ämnes-kompetens, samt förutsättningar att bedriva sitt arbete på ett effektivt sätt.
- 2.3 Lärosätet säkerställer att infrastruktur, studentstöd och läranderesurser är ändamålsenliga för studenternas och doktorandernas lärande och att dessa används på ett effektivt sätt.
- 2.4 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att studenter och doktorander ges förutsättningar att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

3. Utformning, genomförande och resultat

- 3.1 Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning samt ändamålsenliga rutiner och processer för utformning, utveckling, inrättande samt nedläggning av utbildningar.
- 3.2 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs på ett sätt som uppmuntrar studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, vilket också återspeglas i examinationen.
- 3.3 Lärosätet säkerställer ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten.
- 3.4 Lärosätet säkerställer att dess utbildningar utformas och genomförs med tydlig koppling mellan nationella och lokala mål, lärandeaktiviteter och examinationer.
- 3.5 Utifrån kontinuerliga uppföljningar och regelbundna granskningar vidtar lärosätet de åtgärder som krävs för att förbättra och utveckla utbildningarna.
- 3.6 Lärosätet säkerställer att granskningsresultat publiceras och att åtgärder som planeras eller genomförs för att förbättra och utveckla utbildningarna kommuniceras på ett ändamålsenligt sätt med relevanta intressenter.
- 3.7 Lärosätet har och tillämpar goda rutiner för antagning av studenter och doktorander, tillgodoräkningen samt för utfärdande av examina. Lärosätet har även en fastställd rutin för omprövning av beslut gällande studenter och doktorander. (Gäller endast enskilda utbildningsanordnare)

4. Jämställdhet

- 4.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, ett systematiskt arbete med att beakta jämställdhet i utbildningarnas innehåll, utformning och genomförande.

5. Student- och doktorandperspektiv

- 5.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, studenternas och doktorandernas möjligheter och förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation.

6. Arbetsliv och samverkan

- 6.1 Lärosätet säkerställer, genom rutiner och processer, att utbildningarna är användbara och utvecklar studenternas och doktorandernas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)

Del 1. Standarder och riktlinjer för intern kvalitetssäkring

1.1 Policy för kvalitetssäkring

Lärosätena har en kvalitetssäkringspolicy som är offentlig och utgör en del av den strategiska styrningen. Interna aktörer utvecklar och tillämpar denna policy genom ändamålsenliga strukturer och processer, och externa intressenter involveras.

1.2 Utformning och inrättande av utbildning

Lärosätena har processer för utformningen och inrättandet av utbildningar. Utbildningarna utformas så att de utbildningsmål som fastställts för dem, inklusive lärandemål, kan uppfyllas av studenterna. Den examen som en utbildning leder till är tydligt specificerad och kommunicerad samt refererar till den rätta nivån inom den nationella referensramen för examina och, följaktligen, till den europeiska referensramen för kvalifikationer.

1.3 Studentcentrerat lärande, undervisning och bedömning

Lärosätena säkerställer att utbildning ges på ett sätt som inbjuder studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och att detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

1.4 Antagning av studenter, progression, erkännande och utfärdande av examensbevis

Lärosätena tillämpar på ett konsekvent sätt fördefinierade och publicerade regler som omfattar hela studentens studietid, det vill säga antagning, progression, erkännande och utfärdande av examensbevis.

1.5 Undervisande personal

Lärosätena säkerställer kompetensen hos lärarna. Rättvisa och transparenta processer för rekrytering och kompetensutveckling av personalen tillämpas.

1.6 Läranderesurser och studentstöd

Lärosätena avsätter tillräcklig finansiering för lärande och undervisningsaktiviteter samt säkerställer att det finns ändamålsenliga och lättillgängliga läranderesurser samt studentstöd.

1.7 Informationshantering

Lärosätena säkerställer att de samlar in, analyserar och använder relevant information för en effektiv styrning av sina utbildningar och övriga aktiviteter.

1.8 Information till allmänheten

Lärosätena publicerar information om den egna verksamheten, inklusive utbildningarna, som är tydlig, korrekt, objektiv, uppdaterad och lättillgänglig.

1.9 Kontinuerlig uppföljning och regelbunden granskning av utbildningarna

Lärosätena följer kontinuerligt upp och granskar regelbundet utbildningarna för att säkerställa att studenterna uppnår uppsatta mål och att utbildningarna motsvarar studenternas och samhällets behov. Granskningarna leder till kontinuerlig förbättring av utbildningarna. Åtgärder som planeras eller genomförs till följd av en granskning kommuniceras till samtliga berörda.

1.10 Regelbunden extern kvalitetssäkring

Lärosätena genomgår regelbundet en extern kvalitetssäkring, som är i linje med ESG.